

AGRARIENISM - II -

1934 - 1937

Probleme agrare [Vezi și la fișierele Gubern , Tărănism , partide agrar -tărănești](#)
[PNT , PNL](#)

AGRARIENISM - II -	1
1934 - 1937.....	1
-----	4
Guvern Tărăescu .Legislatura I .Sesiunea ordinară . 1 febr.'34 - 28 apr.'34.....	4
-----	4
1.) Const.Garoflid (președ.) , Societății Națională de Agricultură , 4 mart.'34.....	4
2.) Grupul agricol al senatorilor , 9 mart.'34.....	5
3.) Legea protejării industriei naționale (prelungire) , 23 mart.'34.....	5
a) V.Serdici (PNT-ex lupist).....	5
▣ Regimul industrial în România.....	5
▣ Viziunea PNT versus PNL.....	5
▣ Industrie națională.....	6
▣ Industrie parazitara.....	6
▣ PNL : Decalajul prețurilor industrial / agrare.....	6
▣ PNL : politică bancară antițărănească.....	7
▣ Legea încurajării industriei - protecționism ?.....	7
▣ Industrie străină - porți deschise ?.....	7
4.) <i>Legea lichidării datoriilor agricole</i> (Conversiunea IV) , 2-3 apr.'34.....	8
4.a) O.Goga.....	8
LD: vezi , adu	9
4.b) I.Răducanu.....	9
▣ Tărănul român.....	9
▣ Productivitatea rudimentară.....	9
▣ Datoriile agricole țărănești.....	10
▣ Concepția " agrară " a PNL.....	10
▣ Subvenționarea Băncii Centrale Cooperative.....	11
▣ Datoriile cooperăției.....	11
▣ Importanța cooperăției.....	11
4.c) C.Argetoianu , la legea asanării datoriilor rurale și urbane , 2 apr.'34.....	12
▣ Legea a IV-a.....	12
▣ Dezbaterile în Comisia mixtă.....	12
▣ Presiuni și influențe.....	12
▣ Valorificarea producției naționale.....	13
▣ Agricultură românească - extensivă.....	13
▣ Agricultură intensivă - nu poate fi făcută în România.....	13
▣ Reforma agrară.....	13
▣ Productivitatea țărănească.....	13
▣ Asociații agricole.....	14
▣ Valorificarea cerealelor.....	14
▣ Să se lichideze trecutul !.....	14
▣ Să se sacrifice și creditorii !.....	14
4.d) M.Ghelmegeanu - intervenții Madgearu.....	15
▣ Massa datoriilor agricole.....	15
▣ Legea Sassu.....	16
▣ Greutăți procedurale.....	16
▣ Povara bugetară.....	16

▣ Datoriile marilor proprietăți	16
▣ Ineficiența legii Sassu - concluzii.....	17
▣ PNL: politică bancară potrivită unui stat comercial-industrial.....	17
▣ PNȚ : politică bancară potrivită unui stat agrar.....	17
▣ PNȚ nu va vota legea.....	17
4.e) Louis Balomey(PNL) ,.....	17
▣ Legea Tătăărăscu - Sassu.....	18
▣ Debitorii.....	18
▣ Dobânzile oneroase.....	18
▣ Impozitele.....	18
▣ Debitorii Industriași agricoli , apicultori	18
▣ Decalajul prețurilor.....	18
▣ Legea - concluzii.....	19
4.f) V.T.Prelipceanu (LANC).....	19
4.g) Aurel Milea (Uniunea Agrară -Argetoianu) , 3 apr.'34.....	19
▣ Conversiunea IV.....	19
▣ Lucru în comisii.....	19
▣ Cauzele acumulării datoriilor agricole.....	20
▣ Franța cămătărească.....	20
▣ Debitorii și creditorii străini.....	20
▣ Excepții de la lege : " neproprietarii "	20
▣ Legea Tătăărăscu -concluzii.....	21
4.h) Virgil Potârcă.....	21
▣Comparație : condiții, atmosferă, voință politică.....	21
▣Reforma agrară - Conversiunea.....	21
▣ Consecințele moratoriilor : neplata datoriilor.....	22
▣ Politizarea conversiunii.....	22
▣ Lichidarea completă a datoriilor rurale și urbane.....	23
▣ Social, economic , național.....	23
▣ Conversiunea radicală.....	23
▣ Criteriul național.....	23
▣ Scăderea valorii proprietăților ;.....	23
▣ Menținerea creanțelor la aceleași valori	23
▣ Cauzele crizei agrare.....	24
▣ Doctrine, politici economice.....	24
▣ Criza agrară în România.....	25
▣ Pământul, proprietarii,.....	25
▣ Culturile agricole,.....	25
▣ Brațele de muncă , Zilele de lucru.....	25
▣ Țăranii , " căminul țăranesc "	26
▣ Anularea datoriei !.....	26
▣ Consecințele neiertării datoriilor.....	26
▣ Necesitate națională : lichidarea datoriilor !.....	26
4.i) Gr.Iunian (PRȚ).....	27
▣ Descătușarea agriculturii ? !.....	27
▣ Randamentul agricol.....	27
4.j) C.I.C.Brătianu.....	28
▣ Risipirea unei legende.....	28
▣ El și Conversiunea.....	28
▣ Creditul Funciar Rural.....	28
▣ Criza agrară.....	29
▣ Dezechilibrul.....	29
▣ Stabilizarea - Criza.....	30
▣ Greșeli în politica economică.....	30
▣ Criza economică.....	30
▣ Criza agrară.....	30

▣ Soluții , dificultăți.....	30
▣ Principiile conversiunii.....	31
▣ Concluzie.....	31
4.k) Aurelian Benteiu (raportor) - discurs final.....	31
▣ Programul PNL : conversiunea !.....	32
▣ Gh.Tătărăscu - semnalul de alarmă	32
▣ Obiecțiunile opoziției :	32
▣ Debitorii nedreptățiți ; creditorii - privilegiați.....	32
▣ Legea Argetoianu.....	33
4.l) V.P. Sassu (ministr. agricult.) , discurs final ,.....	34
▣ Legea Tătărăscu-Sassu.....	34
▣ Conversiune radicală.....	35
▣ Conversiune automată.....	35
▣ Conversiune de plin drept.....	35
▣ Obiecțiunile opozanților :	35
▣ Datoriile.....	35
▣ Pământul țării.....	36
▣ Elogiul agricultorului.....	36
▣ Lupta de clasă ?!.....	36
▣ Elogiu țărănimii.....	36
▣ Legea -concluzii.....	37
.....	38
Guvern Tătărăscu .Legislatura I .Sesiunea extraordinară . 14 iun.'34.....	38
.....	38
5.) Vasile Sassu (ministr. Agriculturii) : recolta de cereale a României, iul.'34.....	38
6.)Adunarea generală a exportatorilor de cereale , 10 iul.'34.....	38
7.) I.K.Petea , Valorificarea producției animale a României , 16 aug. '34.....	39
8.) Gh.Tătărăscu (prim ministru) ; Dinu Brătianu (scrisoare) , Târgu Jiu, 23 aug.'34.....	39
▣ Opera legislativă.....	39
▣ Împrumutul intern.....	40
▣ Organizarea muncii naționale.....	40
▣ II. Reforma agricolă.....	40
9.) C.A. Tătăranu (raportor) , <i>Răspunsul la Mesajul Regal</i> , 26 nov.'34.....	41
10.) dr. M.Isăcescu (PȚ - Constanța - fără Lupu) , discurs la Mesaj, 10 dec.'34.....	42
▣ Programul agrar -țărănesc al PȚ.....	42
.....	43
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 14 nov.'35 - apr.'36.....	43
.....	43
11.) Gh.Tătărăscu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului) , concluzie la Mesaj, 14 dec.'35.....	43
▣ Dezbaterile la mesaj.....	43
▣ Doi ani de guvernare - bilanț.....	43
▣ Pacificarea : Conversiunea	43
▣ Focar de agitație : creditorii -debitori.....	43
▣ Operă de consolidare : agricultura	44
.....	45
Guvern Tătărăscu .Legislatura I .Sesiunea a IV-a ordinară .15 nov..'36 - apr.'37.....	45
.....	45
12.) <i>Mesajul Regal</i> , duminică, 15 nov.'36.....	45
13.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	45
▣ Agricultură -.....	46
14.) Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36.....	46
▣ Agricultură.....	46
15.) I.Inculeț (Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri) ,.....	47
▣ Agricultură.....	47
▣ Comerț.....	47

16.) MSRegele : Răspuns la <i>Adresa de Răspuns</i> , la <i>Mesajul Regal</i> , 4 dec.'36.....	48
17.) M.Ghelmegeanu, la pr.lege , <i>Institutul Național de Credit Agricol</i> , 5 febr.'37.....	48
▣ Credit agricol ? Credit țărănesc ?.....	48
▣ Scepticism	48
▣ Evoluția creditului agricol.....	49
▣ Credit agricol ? Credit țărănesc ?.....	49
▣ Scepticism	49
▣ Agricultură românească - Creditul Agricol.....	49
▣ Bilanț , deficiențe.....	49
▣ PNL - sistem bancar-financiar importat.....	50
18.) N.Iorga (PND) la pr.de lege, <i>Înființarea Creditului Național Agricol</i> .11 mart.1937.....	51
[Conversiunea].....	51
[Țăranul].....	51
19.) R. Vidrașcu, Chris. Ciomac Comunicare ,ministr.Agriculturii și ministr Industriei ,12 mart.'37.....	52
-----	52
Guvern Tătărescu . Vacanța parlamentară . Succesiunea. Alegeri . 1937.....	52
-----	52
20.)Congresul tineretului PNȚ- Ilfov. , 4 oct.1937.....	52
▣ "Românizarea" vieții economice ,sociale, învățământ.....	52
▣ Guvernarea liberală : bilanț negativ.....	54
21.) Rev. " <i>Parlamentul Românesc</i> " - (11-20) dedicat partidelor politice , 31 oct. '37.....	54
a)Mihail Manoilescu , Doctrina vechi și noi.....	55
▣ Doctrina PNȚ ? = o formulă lipsită de conținut.....	55
b)Partidul Agrar [C.Argetoianu].....	55
▣ Caracterul agrarian al P.A.....	55
▣ Conversiunea = măsură economică revoluționară.....	55
C.Argetoianu /.....	55
▣ Programul PNA.....	55
c) Frontul Plugarilor [Petre Groza].....	57
d.) ID Suchianu , Ideologia ca factor al politicii românești.....	57
▣ "Omul și pogonul" - legionar.....	57
▣ Poporanismul liberal ; poporanismul țărănist.....	57
▣ Antagonism PNL -PNȚ : primatul economic.....	57
▣ Stil de viață : orășenesc - rural.....	58
▣ Antagonism țărănist - toate celelalte curente.....	58
22.) Gh.Tătărescu , <i>Expozeu</i> , șed.CC al PNL ,/ 4 ani de guvernare / 2 nov.'37.....	58
▣ Moștenirea preluată la guvernare.....	58
▣ Însănătoșirea finanțelor publice.....	59
▣ Refacerea economică	59
▣ Agricultură	59
23.) Gh.Tătărescu , discurs radiofonic, înfăptuirile de ieri, programul de mâine , 13 dec.'37... ..	62
▣ Guvernarea de 4 ani.....	62
▣ Scumpirea vieții : impozite, prețuri.....	62
▣ Era reformelor.....	62

Guvern Tătărescu .Legislatura I .Sesiunea ordinară . 1 febr.'34 - 28 apr.'34

1.) **Const.Garoflid** (președ.) , **Societății Naționale de Agricultură** , 4 mart.'34

("Dimineața " , 8 mart.'34)

Adunarea generală a **Societății Naționale** , sub președinția lui **C.Garoflid**.

Au asistat numeroși **agricultori** , printre care : **I.Cămăreșescu** , **col.Al.Solacolu** , **senator ing.N.Mareș** , **Aurelian Pană** , **Emil Marian** , **N.Seceleanu** , **prof.C.Stoianovici** , **N.Rosetti Bălănescu** , **Nic.A.Lahovari** ș.a.

-**C.Garoflid** - Darea de seamă

-**ing.V.Stratulat** - rezultatele de la **Stațiunea Moara Domnească** :

/ Solul brun roșcat - reacționează puțin la îngrășăminte , rezuțate mai bune dând azotul , nu fosforul ;

/ Cele mai bune soiuri de grâu : american 15 , american 26 , sămânța 1252 ;

/ Soiul de porumb local (dinte de cal corcit cu cel țărănesc) cel mai bun rezultat

/ Recomandă arăturile de toamnă , adânci .

2.) **Grupul agricol al senatorilor** , 9 mart.'34

("Dimineața" , 10 mart.'34)

S-a constituit la Senat , **grupul agricol al senatorilor**. Fac parte din grup :

Tr.Solacolu (președinte) ; **I.Coșoiu și I.Tiron** (vicepreședinți) ; **Gh.Ciomac** , **M.Bădărău și Romeo Vidrașcu** (secretari) ; **C.Alimănișteanu** , **V.Alimănișteanu** , **Emil Andreevici** , **Gh.Bădărău** , **I.Bonteaș** , **C.Bradea** , **Agricola Cardaș** , **M.Cătuneanu** , **Chr.Chintescu** , **I.Chirilov** , **Gh.Cristodorescu** , **T.Costin** , **I.Firicel Dumitrescu** , **Gh.Flondor** , **I.Frane** , **M.Frigator** , **S.Gazieff** , **Simon Ivanovici** , **N.Secheanu**.

/ S-a hotărât ca grupul să se preocupe de **problema conversiunii și aprovizionarea cu semințe** Grupul se întâlnește în fiecare joi.

3.) **Legea protejării industriei naționale (prelungire)** , 23 mart.'34

[LD : Se cere **prelungirea pe 1 an a legii din 1912**.

Mai fusese prelungită cu un an de către PNT , în 1933 .

a) **V.Serdici** (PNT-ex lupist)

(DAD , MO 31 , șed. din 23 mart.'34 , p. 1119- 1123) **Vezi text integral fișier PNT IX.**

[LD : Poate aici este momentul să introduci **cariera ce au avut-o lupiștii în PNT** , întărind aripa de stânga , țărănistă ; în ce măsură PNT era p " **țărănesc**" sau "**agrarian**"]

/ Regimul industrial românesc : **viziune PNT** versus PNL /

/ Industria națională versus industria parazitată /

/ Legislația industrială și modificări : 1887 , 1912 , 1933 , 1934 /

/ Legislația liberală : **distrugerea muncii naționale țărănești** ; distrugerea micilor meseriași și industriași ; **decalaj prețuri industriale / agrare** ; politica bancară antițărănistă ;

industria artificială a "apărării naționale " /

/ Muncitorii industriali - țărănime /

/ Protecționism industrial versus porți deschise /

V.Serdici / 23 mart.'34

▣ **Regimul industrial în România**

▣ **Viziunea PNT versus PNL**

" Eu vă spun că **acest regim** , nu numai că **trebuie schimbat** , să-i dăm o altă formă ,

dar trebuie să **schimbăm însuși spiritul acestui așezământ** ,

pentru că **nu putem continua să pauperizăm această țară** ,

în folosul a câtorva așa- zii industriași și

**nu putem a continua a accentua dezechilibrul
care există astăzi în această țară și despre care voi vorbi.**

[-----]

Cred că **această declarațiune va servi ca o punte , între dvs și noi**,
punte pe care , **dacă o punem în slujba continuității**, poate face , cu un moment mai
curând , **să se ridice în această țară prosperitatea și înflorirea** , pe care cu toții o
dorim , **pentru binele acestui popor** , atât de muncitor și înzestrat cu atâtea calități.

[-----]

Serdici / 23 mart.'34

▣ Industrie națională

▣ Industrie parazitată

" Dar , pentru aceasta , **este nevoie să definim** , pentru că , se poate ,
ca **noi să nu înțelegem același lucru** sub "**industrie națională** " , pe care îl înțelegeți dvs.
Și atunci , cum francezul spune că , a defini bine este a rezolva pe jumătate problema ,

voi încerca și eu ca să definesc ce înțelegem noi prin " industrie națională " .

Prin industrie națională , noi înțelegem **orice activitate** - dar nu condusă de oricine [?!] -
care **strânge în jurul ei și intensifică o cât mai mare masă de muncă națională** ,
și care **muncă națională să exploateze**

ori rezervele de materie primă , care se află la **subsolul acestei țări** ,

ori materiile prime , pe care le-ar produce **solul acestei țări** , prin munca locuitorilor ei.

ACCuza : Foarte bine !

Alimănișteanu : Așa a fost întotdeauna .

Serdici : Unei astfel de industrii naționale , noi nu i-am precupețit sprijinul nostru , în nici un fel ;

Însă , dacă dvs înțelegeți prin "industrie națională "

toate fabricile acelea care trăesc din importul de semifabricate ,

care reprezintă muncă străină , impozite străine ,

atunci **noi nu mai suntem de acord cu dvs. , să sprijiniți o astfel de industrie.**

Aceste industrii , toate câte trăesc , de 50 de ani încoace , la adăpostul unui **tarif vamal**

exagerat , și care , dacă le-am lua această protecțiune , nu ar mai putea subsista ,

aceste așezăminte , noi suntem nevoiți a le considera ca parazitare .

Noi nu considerăm aceste industrii ca industrii naționale ,

ci ca niște factori antieconomici , care trebuie expuse concurenței străine

și trebuie lichidate în folosul general. " [-----]

Serdici / 23 mart.'34

▣ PNL : Decalajul prețurilor industrial / agrare

[LD : ar fi fost evitat acest decalaj dacă noi nu am fi avut industrie ,

și am fi procurat produsele industriale din afară ?!

Sau ... ar fi trebuit să nu pătrundă nici acestea pe piața românească ?

Și , în orice caz , se poate constata la Serdici **apărarea intereselor exportatorilor de cereale** ,
care , nici într-un caz , **nu erau ... țărani** .

Încât , poate , mai potrivită denomițațiune a " **țărănismului** " ar fi fost cea de " **agrarienism** "]

Cea mai gravă urmare a protejării industriei

a fost dezechilibrul dintre prețurile industriale și cele agrare .

Aceste dezechelibru are și el o istorie.Până la război , țara nu s-a resimțit așa de mult.

După război , dvs **ați venit cu taxele de export** , și , când mă gândesc la aceste taxe ,

îmi vin în minte frazele frumoase ale d-lui Titeanu la răspunsul la Adresă ,

în care atribuia întreaga renaștere română , toate faptele din istoria contemporană a României ,

Partidului Liberal ! Eu nu le neg , însă vă rog să fiți și dvs echitabili ,

și **să vă asumați răspunderea acestui dezechilibru** , pe care l-ați provocat ,

începând cu înființarea acestei taxe de export.

Este o concepțiune pe care noi nu o putem admite.

Prețul cerealelor este în funcție de conjunctura mondială.

Dvs ați constatat că , după război, prețul mondial era foarte mare , și v-ați gândit **să prelevați din câștigul țărănimii [?!?]** , o sumă foarte mare .

Astfel , ați înființat în 1922, acele taxe de export

de 45 .000 lei / vagonul, de **grâu** ; 30.000/ vag.la **porumb** ; 35.000 7 vag.la **făină** ;
Iar la fiecare **cap de bou**, 10.000 lei .

În total, s-a perceput , în modul acesta , de la agricultori, 20miliarde jumătate de lei,
sub formă e impozite indirecte, care au servit la alimentarea vremelnicele bugete,
fără nici un folos pentru nimeni.

-**Alimănișteanu** : A fost un impozit indirect, pentru că câștigul era foarte mare .

-**Ghelmegeanu** : De 19 miliarde !

-**Serdici** : **Dar azi când câștigul prea mare este înlocuit prin deficit , ce dați în compensație agricultorilor ? Această lege ? !**

Pretextul dvs pentru înființarea acestei taxe de export, a fost ocrotirea consumului intern,
dar , în fond, **tot a industriei** , căreia , în afară de **protecțiunea vamală exagerată**,

i-ați acordat și mijloace lesnicioase de a trăi în țară , trunchiind și mutilând prețurile naturale,
la care ar fi avut dreptul agricultorii." [-----]

Serdici / 23 mart.'34

▣ **PNL : politică bancară antițărănească**

Prin aceste **impozite pe exportul de grâne**, dvs ați împiedicat țărănimea [!?!]

să facă economii ,și , pentru a completa dezastrul, **ați pus în aplicare politica dvs bancară .**

Se vedea acest lucru și la **politica dvs de reescont** [**LD : profit ? dobândă ? ce raport ?**]

Din reescontul total , dvs ați acordat **agriculturii 11 % , comerțului 29 % ; industriei 47 % ;**

Cu ajutorul acestui reescont , **băncile dvs au practicat acele dobânzi colosale**
care **au sărăcit țărănimea** , aducând-o în situația că **nu-și poate plăti datoriile.**

[-----]

Ei bine, aceste exagerări vamale, acei care le susțin, le bazează , în primul rând,
pe argumentele încurajării " industriei naționale " !

Eu cred , însă , că **v-am demonstrat că nu este cazul să acordăm titlul de**

" industrie națională" , cum este industria pânzei de americană , căreia , dacă i-am ridicat

protecția, de 90 % ... ar dispărea . **Noi facem un prost serviciu acestei industrii ,**

acordându-le aceste protecții formidabile, căci, prin aceasta, noi le luăm grija oricărei
concurențe și le încurajăm să exploateze pe consumatori.

[-----]

Serdici / 23 mart.'34

▣ **Legea încurajării industriei - protecționism ?**

▣ **Industria străină - porți deschise ?**

-**VSRadu** : **Die Serdici, sunteți contra acestui proiect ?**

Anul trecut, **guvernul PNT** a votat unul asemănător .

-**Serdici** : **Este adevărat**, dar avea, în stadiu avansat , și **un Studiu** asupra acestei chestiuni ,
pe care **l-ar fi transformat în lege**, dacă nu cădea de la guvern.

Dvs promiteți țărănilor că veți veni cu armonizarea prețurilor fabricate cu cele agricole,
dar ... cu prelungirea acestei legi , **nu o veți putea realiza.**

Dacă dvs intenționați acest lucru, **trebuie să revizuiți tariful vamal ...**

Industria cu adevărat viabilă în țara noastră, industria care are drept la existență,
nu are nevoie de protecțiune, de 100 % , 150 % sau de 200 % .

O industrie viabilă , de pe urma căreia țara să profite cu adevărat ,

nu are nevoie de astfel de protecție [-----]

Ea este doar o primă acordată lipsei de activitate și lipsei de perfecțiune.

[-----] Cred că, în lunile următoare,

când vă veți ocupa de un nou așezământ al industriei naționale,

va trebui să revizuiți tariful vamal. Veți putea alcătui o lege care să acorde ,

din nou, **industrii**, astfel selecționate, cum vă propun eu, pe baza acestui criteriu de încurajare a muncii naționale, o nouă protecțiune tarifară, să zicem de 10 ani, însă, atunci trebuie să dați un preaviz acestor industrii, să le spuneți că, **dacă** nici în acest termen de 10 ani nu vor reuși să se facă independente și să trăiască prin mijloace proprii, renunțând la protecția tarifară, dvs feți fi siliți ca să micșorați progresiv, din an în an, această protecție.

[-----]
În legea pe care o veți aduce - și sper că va fi animată de alt spirit decât legea din 1912 - trebuie să condiționați protecția și încurajarea industriei, spunându-i că, **dacă** nu reușește să lupte singură cu concurența străină, ea va trebui să dispară.

[-----]
" Repet acest argument, care este, poate, cel mai important în această discuție, va trebui să faceți acest lucru, **căci** industria străină are și ea drepturile ei, și, **dacă** noi dorim să ne vindem cu folos produsele agricole peste graniță, **dacă** dorim să nu vedem mâine închizându-se în fața noastră toate fruntariile, trebuie să ne gândim să oferim și industriei străine un debușeu în această țară. Acest debușeu natural trebuie să-l constituie acele mărfuri pe care noi nu le putem produce.

-V.S.Radu : va să zică sunteți pentru capitalul străin.

-Serdici : N-ai înțeles nimic ! Dvs îl susțineți, importând semifabricate care conțin 80 % muncă străină, și impozite străine . Acestea sunt opiniile mele.

Selecționați dvs industriile și apoi **acordați-le protecție**, chiar integrală, chiar dacă populația va avea de suportat sacrificii.

Noi dorim ca dvs **să fiți preocupați de intensificarea muncii naționale.**

Numai aceea poate fi numită **industrie națională.**

Supuneți celelate industrii concurenței internaționale, prin scăderea tarifului vamal.

Această lege este tot așa de importantă ca legea conversiunii, pentru că, prin ea, **dvs. fixați liniile generale ale viitoarei dezvoltări a României.**

Dacă veți reânoi precederile dezastruoase ale legii din 1912,

dacă veți da din nou **o sentință de condamnare a agriculturii,**

vă asigur că **întreaga glorie a PNL va fi înmormântată** de această tendință de susținere a industriei parazitare . (aplauze prelungite la PNT)

V.Serdici / legea protejării industriei / 23 mart.'34

4.) **Legea lichidării datoriilor agricole (Conversiunea IV) , 2-3 apr.'34**

Vasile Sassu (ministr.Agriculturii) , **Aurelian Bentoiu** (raportor)

a.) **O.Goga** (PNA)b.)**I.Răducanu** (PNT)

C.Argetoianu (Un.Agrară)**N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-georgist)

M.Ghelmegeanu (PNT)**Adam Ionescu** (PNT, ex lupist)

Leon Scridon (PNA) **Iosif Willer** (PNMaghiar)

Dr.M.Isăcescu (PT) **Louis Balomey** (PNL)

D.Topciu (PNA) **Vlad Dimitriu** (PR)

VTPrelipceanu (LANC)**Aurel Milea** (Un.Agrară)

Șt.Mihăescu (PNT) **Virgil Potârcă** (PNT)

Gr.Iunian (PR) **N.Robu** (LANC)

CICBrătianu (PNL)**Aurelian Bentoiu** (Raportor)

V.P.Sassu (ministru) **Al.Radian** (Un.Agrară)

Este adevărat că la această lege se pot evidenția cel mai corect diversele variante de " **țărăniism** " sau " **agrarienism** " care au caracterizat doctrina partidelor românești.

Este și motivul pentru care am stăruit atât la parcurgerea acestor dezbateri la conversiune.

4.a) O.Goga

LD: vezi , adu .

4.b) I.Răducanu

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr.'34 , p. 1491 - 1496)

La celelate variante ale legii nu luase cuvântul și se abținuse de la vot , pentru că avea și el cerere de conversiune a datoriei de 10 milioane - probabil avea moșie ;

Tot de asta , **nu va aborda problema conversiunii pentru marile proprietăți.**

El va vorbi despre **datoriile gospodăriilor țărănești.**

De data aceasta , a simțit ca o **datorie de conștiință** să vorbească , deoarece problema privea "însăși existența noastră economică , socială , financiară și monetară ."

Supratitlurile , sublinierile , comentariile , îmi aparțin .]

// Noțiunea de "**țăran** " și de "**agricultor** " /

// **Doctrina economică liberală** : neglijarea agriculturii //

// Cooperația : datoriile Cooperăției ; importanța Cooperăției ;

Amendament privind subvenționarea Băncii Centrale Cooperative //

I. Răducanu / 2 apr.'34

▣ Țăranul român

▣ Productivitatea rudimentară

[LD : eu am înțeles ce-l preocupa pe Răducanu ; cred că era și sincer ;

forma în care își expune opiniile este însă eclectică , confuză , ori nu are talent oratoric . :

Amestecă planurile temporale - înainte și după război - amestecă explicațiile sociologice cu cele monetare și doctrinare .

"Țărănismul " lui , un soi de poporanism - semănătorism - țărănism - socialism ...
cu mare compasiune pentru țărani .]

"Trebuie să pornim de la un fapt elementar : economia națională românească nu face nici o excepție de la regula generală.

Țările agricole din Europa , în deosebi , **au o economie deficitară .**

Dacă luăm **baza temeliei [!] economiei noastre naționale** , munca românească , trebuie să constatăm că această muncă în **gospodăria agricolă** , **nu are nici o rentabilitate ;** din p.d.v. economic general , **productivitatea** ei este cât se poate de **rudimentară .**

" Trăim din munca exploatată și din exploatarea pământului românesc.

Bugetul statului de acolo se hrănește : **nu din rentabilitatea țaranului [!] ,**

ci din capital , cât mai există , și **din munca istovită a țaranului.**

Ajungem astăzi să aducem **țăranul într-o situație de neoibăgie .**

" Înainte de războiul mondial , în Vechiul Regat **țăranul era exploatat** , era sfârâmat de **cătușele marii proprietăți ; astăzi este încătușat** , este slăbit , **este redus la un minim de existență** , la o existență aproape fizică , **din cauza prăbușirii prețurilor la cereale** , precum și din **răsturnarea de valori** , provenită și din **jocul factorului monetar .**

[-----] **Orice întârziere de a înlătura dezechilibrul între munca țărănească și prețul ei de vânzare** , ne va duce pe o cale de **anarhizare a vieții economice și sociale .**

[-----]

Regimul de exploatare a muncii țărănești , se prezintă astăzi **sub două forme :**

una cunoscută încă înainte de războiul mondial , în țara marilor proprietăți , în țara latifundiilor , și care era exploatarea din cauza nevoii de **a-și vinde munca cu orice preț , pe alte domenii sau în alte îndeletniciri , în afară de agricultură.** Cu toții observăm un curent de a părăsi viața satelor pentru a îngroșa numărul salariaților manuali în centrele industriale și comerciale.

În al doilea rând , **țăranul care rămâne încă lipit de ogorul său** , pe care îl muncește din greu , țăranul acela lucrează **cu o tehnică primitivă** , cultivă pe acest pământ al lui cereale ,

așa cum obișnuit să le cultive încă dinainte și , în consecință, **randamentul lui este extrem de scăzut** , cauza prăbușirii prețurilor cerealelor. [-----]

Acest fapt ne obligă **să găsim o soluțiune spre a salva de la proletarizare și de la sălbătire definitivă viața țărănească** , prin măsuri excepționale .[-----]

Din punct de vedere social, **82% din totalul populației agricole are o exploatare de până la 10 ha.**

Această situațiune ne obligă ca **pentru pătura țărănească să avem mai multă sollicitudine decât pentru orice altă categorie de producători.** "

I.Răducanu / 2 apr.'34

▣ Datoriile agricole țărănești

[**Vorbește despre literatura cosacrată datoriilor agricole ... de la Rodbertus până la marele teoretician al proprietății agrare Buchenberger , care arată că dacă datoria țărănească depășește jumătate sau trei sferturi din venituri, aceasta duce la prăbușirea gospodăriei țărănești.**] În legea PNȚ a fost pus ca plafon 1/ 3 din venitul țărănesc.

Legea propusă de PNL, nu ține seama de acest plafon , venind cu **o normă generală** , ca și când gospodăria țărănească ar fi avut o rentabilitate sigură, mai mare decât anuitatea pe care dvs o impuneți pentru cele mai multe categorii de producători care sunt îndatorați.

În Germania , astăzi se merge așa de departe , încât împarte în două categorii **exploatarea agricolă** : de o parte ,este **noțiunea de țăran** ,

pe de altă parte , este **noțiunea de agricultor** .

Țăranul este distinct **proprietar și muncitor al pământului său**,

care nu poate fi atins , în nici un chip, nici de impozite prea grele , și nici de sarcinile de datorii , prin **instituția numită "Erbhof "**

Agricultorul, care se deosebește de țăran, are un alt regim , care intră , cumva, în cadrul pieții monetare , inerente regimului capitalist .

Nu văd la PNL această preocupare pentru clasa țărănească , pe **care am avut-o noi**, în ce privește **putința de plată a țăranului**, care este oberat de greutate.

-Vasile Sassu : Aceasta ar însemna moratoriul definitiv și veșnic.

-I.Răducanu : **Nu știu dacă**, în vremurile acestea anormale, **legea dvs nu va fi un moratoriu**, n-ați făcut nici un pas mai departe **ca legea PNȚ** .

Dvs admiteți moratoriul de 10 ani , însă **agravați situația păturii țărănești debitoare** , prin aceea că cereți **să facă în 17 ani restituirea datoriei , redusă la 50 %**

ca și în legea noastră, fără să țineți seama dacă anuitățile pot fi acoperite

din venitul sătenilor. **Anuitatea prevăzută de dvs este mai mare decât venitul real**

al țăranului , încât guvernul apare ca un element ce vrea să-l încătușeze , nu să-l elibereze.

I.Răducanu / 2 apr.'34

▣ Concepția " agrară " a PNL

[LD : un duel cu marcări reciproce , în care se alunecă ușor în derizoriu ...

într-o șarjă de ordin lingvistic... și se face haz ! ☺☺☺ Altfel, Răducanu are dreptate .

Dar criticile lui ar trebui să se reverse și asupra politicii PNȚ]

" O lichidare a trecutului fără **ășezarea unui regim economic sănătos**, pentru a asigura

o rentabilitate pentru economia particulară, economia țărănească ,

și **o productivitate** cât mai mare în folosul economiei naționale , nu însemnează nimic.

-Pamfil Șeicaru: Acestea se pot face printr-o lege ?

-I.Răducanu :N-am văzut nici un act din partea guvenului , în această privință .

Or Partidul Liberal , așa cum a declarat-o chiar **președintele partidului său**, într-o adunare de ordin politic , **are un program care conține soluțiuni** pentru toate chestiunile

și **un program de principii, permanent ...**

-CICBrătianu : Die Rădulescu , faceți o eroare .Am spus că **principiile sunt permanente** , dar **programul trebuie să corespundă timpurilor.** (**vii aplauze la PNL**)

-I.Răducanu : Într-adevăr, PNL a dat dovadă de atâtea ori că are un program de principii permanent . De la această tribună, **anul trecut dl Brătianu era contra contingentării** ,

și astăzi .... se pronunță pentru contingentare ! (aplauze la PNT)
iar acum un an a avut o părere despre conversiune, iar astăzi ... îl putem felicita
că are altă părere ! (întreruperi la PNL)

-CICBrătianu : Vă asigur că nu am altă părere decât aceea cuprinse în lege !

-I.Răducanu : Dle Brătianu , îmi pare rău că negați ...

[------]

-I.Răducanu : Dlor , aștept ca dvs să vă potoliți spiritele , ca să pot continua...

Înregistrăm a patra lege pentru lichidarea datoriilor agricole ,

lăsând agricultura în starea care se găsește , neinfluențând-o cu nimic ,

nici în ce privește tehnica, nici în ce privește schimbarea de culturi care ar avea o anume cerere
pe piața mondială. Nu există nici o țară în care guvernele să se ocupe numai de lichidarea

datoriilor , fără să ia măsuri de mare eficiență pentru dezvoltarea producției agricole.

În Ungaria s-a dat o dezvoltare foarte mare industrializării unor anumite produse
agricole ca să se ridice productivitatea ...

În SUA, experiența Roosevelt : din 100 milioane locuitori, 50 de milioane sunt direct

interesate în munca câmpului .Roosevelt a luat unele măsuri pentru îngrădiri vamale ,

ca să protejeze veniturile agricole. A mers și mai departe ... la o devalorizare monetară ,

pentru a ajuta agricultorii debitori [------]

I.Răducanu / 2 apr.'34

▣ Subvenționarea Băncii Centrale Cooperative.

▣ Datoriile cooperăției

▣ Importanța cooperăției

" Iau act cu multă mulțumire că pierderile care vor fi suferite de Banca Națională a României
și de Banca Centrală Cooperativă , vor fi suportate de către Stat .

Din nenorocire însă, nu văd din Raportul d-lui Benteiu și din nici un articol din lege,

suma pe care statul trebuie să o dea Băncii Centrale Cooperative.

-Vict.Slăvescu : Această chestiune va face obiectul unei convențiuni.

-Răducanu : Cred că din organizațiile noastre de credit , de pe urma prăbușirii creanțelor ,
cu sau fără legea conversiunii, cele mai multe instituții de credit sunt menite să dispară.

Într-o țară de mică agricultură, nu se poate face politică agrară

decât în cadrul cooperăției .

Cooperăția de credit trebuie să fie acel instrument de credit pentru gospodăria
țărească care să trăiască mai departe și să fructifice producția țărănească .

[Propune un amendament , în acest sens ,]

" Fac apel la toți cei care țin la instituția Cooperăției și le aduc la cunoștință că
din totalul plasamentelor de împrumuturi agricole ,

mica proprietate țărănească este datoare cu 6 miliarde și jumătate

la mișcarea cooperativă. [------]

Din cele 6 miliarde și jumătate , cooperativele vor trebui să suporte
o pagubă de cca 3 miliarde și jumătate, ceea ce înseamnă absorbirea
întregului capital social și a fondurilor de rezervă.

Prin urmare , după această lege, toate societățile cooperative vor intra în lichidare.

De aceea propune ca din suma acordată Băncii Naționale ,
să se defalce o parte care să fie destinată , anual, pentru acoperirea pagubelor
reale suportate de mișcarea cooperativă , de pe urma așa-zisei conversiuni,
de pe urma conversiunii datoriilor agricole și urbane (care nu sunt multe)

[------]

Fac apel la onoratul guvern și în special la d-l ministru al Agriculturii [V.Sassu]

a cărui inimă caldă pentru mișcarea cooperativă o cunosc,

să țină seama de această sugestiune , și de prevederile din celelalte legi de conversiune ,
de până acum. [------]

" Pe cale de amendament , împreună cu prietenii mei , îmi voi permite
- și sper că alături de noi vor fi mulți membri din majoritate
să cer să se aducă o îmbunătățire a legii în ce privește mișcarea cooperativă .
Oricare ar fi deosebirile noastre de vederi , privind organizarea mișcării cooperatice,
trebuie să fim cu toții de acord asupra **marelui rol economic și social**
pe care această mișcare cooperativă trebuie să-I joace de acum înainte ,
în țara noastră de țărani , în România întregită " [-----]
I.Răducanu / 2 apr.'34

4.c) C.Argetoianu , la legea asanării datoriilor rurale și urbane , 2 apr.'34

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr. , p. 1497- 1502)

[LD : Supratitlurile, sublinierile , semnele îmi aparțin.

Argetoianu , pe ocolite sau direct, apără interesele marilor proprietari
de pe poziții neoconservatoare, antibancare .]

// Legea a IV-a . Comisia mixtă: presiuni și influențe //

// Criza economică . Natura și raportul crizei interne cu cea externă . //

// Măsuri anti-criză în România : lichidarea pasivului ; întărirea monedei ; valorificarea //

// Agricultura extensivă românească versus agricultura intensivă străină //

// Deficiențele reformei agrare // productivitatea scăzută a țăranului //

// Valorificarea cerealelor / asociațiile agricole /7

//Lichidarea trecutului ! // Sacrificiul creditorilor ! //

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Legea a IV-a

▣ Dezbaterile în Comisia mixtă

▣ Presiuni și influențe.

Știe că va decepționa : **va vorbi numai despre lege** , fiind **autorul legii " nr.1 "** ;

va fi scurt , deoarece se rezervă și pentru **legea " nr.5 "** (**ilaritate**)

Proiectul actual a fost supus **3 zile** , timp de 9 ceasuri pe zi,

la examenul **Comisiei mixte a Senatului și Camerei**.

Cu acea ocazie , el și prietenii lui **au făcut toate observațiile** pentru ameliorarea legii.

Regretă că discuțiile la Comisie **nu au decurs în condiții prielnice** , nu a pus la vot modificările
la amendamentele acceptate.

La Roma, când se alege un Papă , și când se întrunește Conclavul, se închide
și se zidește ușa Conclavului, pentru a fi feriți de influențe străine sau lăaturalnice .

" La Conclavul care a hotărât soarta acestei legi a conversiunii, **nu s-a închis și
nu s-a zidit ușa ca a Roma**, astfel că **influențele lăaturalnice au venit și au influențat foarte
mult** asupra opiniilor care dominau în majoritatea opiniilor.

N-au fost deajuns aceste influențe lăaturalnice ; **proiectul de lege** , împreună cu toate
propunerile făcute la Comisiune, **au fost luate și supuse altui for**, [**?!? Partid ?**]

independent de Parlament , și după aceea, **într-o zi, pe neașteptate**, s-a dus în fața
Comisiunii Camerei, convocată la Senat, rezultatul în ce privește amendamentele primite ,
precum și cele respinse.

La această metodă de lucru, mai adăugați și **amenințarea făcută** , nu în mod oficial, de la
tribună, dar **oficios, pe culoarele Camerei, că în ședință publică**, adică de acum înainte, **nu se
va mai primi nici un amendament** și că , prin urmare ,

textul publicat , așa cum îl avem în fața ochilor, pe două coloane ,

adică textul inițial și textul revizuit în Comisie , **este un text < quasi ne varietur >** .

Și pentru aceste motive, **legea dvs** , după umila mea părere,

nu a ieșit legea cea mai bună ,

legea care s-ar fi cerut în momentele actuale ale crizei noastre economice"

[-----]

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Valorificarea producției naționale.

▣ Agricultura românească - extensivă

▣ Agricultura intensivă - nu poate fi făcută în România.

[LD : ca doctrină agrariană, argumentele lui Argetoianu sunt logice, realiste, exacte.

Apare însă în lumina adevăratului său crez conservator .

Condamnarea, fatalitatea agriculturii românești la structura mării proprietăți ...

apare ca un târzielnic tribut adus conservatorismului, ieșit din ordinea societății românești. Nu l-aș eticheta-o ca " reacționară " ci doar ... " nostalgică " și inoperantă.]

Poate că în acest compartiment stă origina crizei noastre .

Când s-a făcut reforma agrară, s-a pierdut din vedere **poziția noastră economică,**

s-a avut prea mult în vedere **latura politică.**

" Noi eram o țară de cultură mare, o țară exportatoare de produse agrare.

O țară exportatoare de cereale, este condamnată la cultură mare,

fiindcă își stabilește prețurile sale **pe baza prețurilor de export, și prețurile de export,**

pentru o țară exportatoare, **sunt forțat prețurile din țările de import,**

minus taxele de intrare în acele țări, minus prețurile de transport,

minus prețurile de manipulare etc etc.

" Așa încât, în tot decursul ultimelor decenii, se poate constata **un decalaj foarte simțitor**

între prețurile din țările exportatoare și cele din țările importatoare .

Consecința : numai țările importatoare de cereale pot face cultură intensivă scumpă

; căci cultura intensivă este scumpă. "

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Reforma agrară

▣ Productivitatea țărănească

" Noi nu ne-am preocupat de această latură a chestiunii

și când am transformat proprietatea noastră mare în proprietate mică,

am ascultat numai un imbold moral. S-a făcut reforma fiindcă așa erau cerințele noastre

sociale. Se cerea să se împrumărească țărani. Foarte just .

Însă am neglijat încontinuu **latura economică a problemei și**

, în locul culturii mari care da producție ieftină și bună,

am instalat pe cultivatorul mic, care n-ar putea face cultură bună,

decât prin metodele intensive și scumpe.

Așa cum o face el acum, cultura mică, extensivă, este un dezastru .

-NCPopescu : **Țăranul produce mai ieftin decât marele proprietar .**

-dr.N.Hasnaș : Dle Argetoianu, o chestiune generală, mare : eu știu un singur fapt,

că cantitatea de grâu cultivabilă cu proprietatea mare, ca și cantitatea de grâu

produsă de proprietatea mică, adică după expropriere, au fost aproape egale .

-C.Argetoianu : **Nu ! Mult mai redusă ! După reformă, s-a cultivat mai puțin grâu**

-dr.Hasnaș : Dl Dinu Brătianu îmi dă o lămurire foarte interesantă - are dreptate!

S-a cultivat porumb, și a fost pentru noi o șansă, din cauză că grâul nu mai avea

debușuri. Și porumbul se mânca la noi în țară.

-C.Argetoianu : Din p.d.v.economic, **a scăzut și cantitatea și calitatea .**

-Vasile Sassu : Aceasta din cauza **crizei de după război.** Ceea ce spuneți dvs

este exact în împrejurări normale. Dar în împrejurările anormale,

nu puteți să faceți astfel de teorii .

-Argetoianu : **Eu nu pricep de ce mă întrerupeți, pentru că eu nu vreau să spun**

că este rău că s-a făcut reforma agrară ; eu vreau să spun că este rău că nu s-a completat cu măsuri economice.

-Vasile Sassu : Se va completa

-Argetoianu : Dle ministru, suntem în al 14-lea an de la reforma agrară, și regret că nu s-a completat până azi ; **să dea Dumnezeu ca în viitorii 14 ani să se completeze.** Ce spun eu, d- lor ? **Că avem o problemă de rezolvat , problema valorificării producției noastre și , mai întâi de toate , a producției agricole , fiindcă suntem " un stat eminentement agricol "**

-Vasile Sassu : De sigur.

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Asociații agricole

▣ Valorificarea cerealelor

" Trebuie rezolvată această problemă care așteaptă de atâta vreme. În această urmărire a valorificării , eu am făcut în ultima guvernare o încercare , întocmind o **lege a asociațiilor agricole**, însă încercarea n-a reușit pentru că nu am fost secondat cum trebuia , și nu s-a priceput atunci de nimeni importanța ei. **Și totuși, ea este calea cea mai bună.**

Eu cred că în Țara Românească nu există un singur om care să dorească să se facă un pas înapoi , în ce privește reforma agrară,

dar puterile răslețe ale acestei proprietăți individuale ar putea foarte bine să fie coordonate , pentru ca să se atingă rezultate mai bune.

Pentru valorificarea grâului, s-au făcut 2 legi : una făcut-o Argetoianu , în 1928, ca ministru al Agriculturii , cu colaborarea d-lui Dinu Brătianu , o lege a **standardizării**, care a rămas, regretabil, literă moartă ;

O alta s-a făcut sub guvernarea țărănistă, de către d.Mihalache .

Nici aceea nu s-a aplicat !

Se pierde f. mult deoarece grâul nostru nu este standardizat !

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Să se lichideze trecutul !

▣ Să se sacrifice și creditorii !

[LD : spre sfârșitul cuvântării, Argetoianu își pierde calmul și cere , direct , explicit , **sacrificarea creditorilor , nu a debitorilor]**

Legea este departe de a fi bună. Recunoaște , însă , că **reprezintă un progres față de celelate .**

Ea a făcut 2 pași foarte sensibili înainte. Legea este mai eficace , prin **suprimarea plafonului**, evitând , astfel , o mulțime de procese de discriminare ; a stabilit că dobânzile uzuare sunt ilicite .

Dar legea are și multe deficiențe !

-CICBrătianu : Dle Argetoianu, dar dl Radian, la Comisie, a propus amendamente , care au fost introduse.

-Al.Radian : Dle Brătianu sunteți în eroare . Au fost admise niște amendamente pur tehnice și de redactare . Dar amendaentele care se refereau la cote la termenele de plată, la dobânzi , care puteau face legea aplicabilă, n-au fost primite .

-V.Sassu : Credeți că era posibil lucrul acesta ?

-C.Argetoianu : Aș fi dat 6 luni de moratoriu, pentru ca să se aranjeze debitorii cu creditorii . Cât ați făcut reducere pentru cei ce pot plăti ceva ?

-Gh.Tătărăscu : 70%

-Argetoianu : dar d-lor , pentru numele lui Dumnezeu , am făcut războiul . Cât s-a pierdut în război ? Au murit oameni , s-au devastat regiuni întregi , care nici odată nu au primit nici o despăgubire , și s-a făcut România întregită .

Așa se fac schimbările mari. Noi, **proprietarii mari**, în 1920, când s-a făcut reforma agrară, **am fost deposedați.** Cu cât? **Cu 80 %? Cu mai mult.**

Și ce ni s-a dat în schimb? **O hârtie pe care nu o putem valorifica.**

Ei, **v-a venit rândul, d-lor creditorii**, nu avem ce să facem.

Trebuie cu orice sacrificiu **să se facă această operațiune**, **să se taie în carne vie**,

și **să se termine odată chestiunea** aceasta a lichidării trecutului [.....]

dar trebuie **cu orice sacrificiu să se facă această operațiune**,

să se taie în carne vie, și să se termine odată chestiunea aceasta a lichidării trecutului "

C.Argetoianu / 2 apr.'34

4.d) M.Ghelmegeanu - intervenții Madgearu

(DAD, MO 36, șed. 2 apr.'34, p. 1505- 1512)

Supratitluri, sublinieri, semne - îmi aparțin.

/ **Legile conversiunii** - merite și deficiențe /

/ **Legea Sassu** - ineficientă, nedefinitivă /

/ **Massa datoriilor agricole** : statistică și caracteristici /

/ **Povara datoriilor marilor proprietari** //

/ **Arbitrarul** Legilor Argetoianu și Sassu // **Realismul** legii Vaida //

/ **PNȚ** - politică bancară **agrар - țărănească** //

/ **PNȚ** nu va vota legea Sassu //

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

▣ Massa datoriilor agricole.

Problema este foarte dificil de rezolvat. **Când s-a făcut prima lege Argetoianu**, **nici nu exista o statistică a datoriilor agricole.**

Sunt în Țara Românească **3.101.000** exploatări agricole

și **2.500.000** cereri de asanare.

Astăzi, pe baza cererilor de asanare, avem un **act oficial**,

statistica Ministerului de Justiție, prezentată de d. Decuseară.

avem de lichidat **o masă de 52 miliarde**, din care **46 miliarde**, **datorii directe.**

- **VPSassu** : Suma din urmă este cea adevărată.

- **Ghelmegeanu** : Din cele 46 miliarde, **13 miliarde** sunt ale debitorilor cu peste 10 ha, și **32 miliarde și jumătate**, ale proprietarilor sub 10 ha.

[-----arbitrarul legilor Argetoianu, Sassu-----]

Pe baza statisticii, rezultă că **media datoriei pe țară** este de **6.585 lei / la ha**

Dar în **Oltenia** ea este de **7.400**; în **Banat** de **9.000**;

în **Transilvania** de **10.000**; iar în **Muntenia** de **6.900**.

Numai în **Moldova**, **Dobrogea**, **Bucovina** și o parte din **Basarabia**

media cade sub 6.585 lei. [**face tot soiul de calcule și conchide**]

Proprietatea țărănească, în regiunile unde se depășește media generală pe țară, ar trebui să plătească următoarele **anuități lei / ha** :

Basarabia - **80**, Moldova - **200** (dar la Putna ajunge la **16.400**)

, Muntenia - **315**, Oltenia - **320** (dar în R.Vâlcea ajunge la **12.000**),

Banat - **360**, Maramureș și Crișana - **360**, Transilvania - **400**

(dar la Sibiu ajunge la **18.000**, Brașov - **29.000**)

- **Sassu** : în primii doi ani suma este mai mică.

- **Virgil Madgearu** : Este adevărat că ați socotit ca în primii doi ani,

cât mai sunteți la putere, suma să fie mai mică.

- **Sassu** : N-am făcut-o din calcul politic.

- **Madgearu** : Pentru ca, după doi ani, când vor fi să plătească rate normale,

care vor fi cam de trei ori și jumătate mai mari decât ratele primilor doi ani,

fiind un alt partid la putere, dvs **să spuneți țaranilor**, ca de obicei, **cum faceți demagogie**,

că noul guvern le-a mărit ratele (**ilaritate la majorități**)

-**Sassu** : Cred că **faceți o glumă** , dle Madgearu .

-**Madgearu** : Dvs în politică trăiți foarte adeseori ori cu glume de această natură

-**Ghelmegeanu** [explică detaliat cum a făcut calculele , pornind de la un studiu al ministrului de Finanțe, Victor Slăvescu, privind rentabilitatea în agricultură , și conchide]

În ce privește **proprietatea familială țărănească** , care se poate întreține din exploatarea lotului de **3 ½ ha**, nu poate să realizeze în nici un caz un venit care să-i permită **să plătească anuități de 300-400 lei**.

Legea dvs nu poate fi **aplicabilă decât parțial** în acele regiuni în care media datoriilor este sub media generală pe țară : Moldova, Dobrogea și parțial Basarabia.

Sunt 32 de județe în țară în care media datoriei depășește media datoriei regiunii .

-**Bentoiu** : Eu nu înțeleg de ce nu ați făcut toate aceste laborioase calcule , la legea dvs .

-**Ghelmegeanu** : Tocmai că le-am folosit și rezultatul este că am prevăzut plata datoriilor în 30 de ani .[-----]

Din datele statistice , rezultă că sunt **4.167 debitori** , care datorează între **20.000 până la 99.800 lei / per ha** .Aceasta însemnează **cca 4 miliarde lei** din cele 13 miliarde care grevează **proprietatea peste 10 ha**.

[-----]

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

▣ Legea Sassu

▣ Greutăți procedurale

De 2.000 de ani, de când plebea romană cerea în mod periodic iertarea datoriilor și împărțirea pământului, și până la economia capitalistă complexă de astăzi, mintea omenească nu a inventat decât **trei formule** pentru a reglementa plata datoriilor :

Formula socială : ștergerea datoriilor ;

Formula monetară : deprecierea monedei ;

Formula juridică : reducerea creanței , a dobânzilor, cu eșalonarea datoriei .

Ministru Sassu - care este bardul actualei legi -

a declarat că legea este **circulantă, radicală, largă și automată** .

Raportorul Bentoiu - care este un **jurist eminent** - a fost mai prudent , vorbește de **simplitate !**

-**Bentoiu** : Aici vă jucați cu cuvintele !

-**Ghelmegeanu** : Sunt **2.500.000 cereri de asanare** .

Cum credeți dvs că raporturile juridice la atâtea cereri, se va putea face cu repeziciune, fără acele dificultăți de ordin juridic și procedural ?

Nu este nici un automatism, nici o simplitate ! [explică natura acestor complicații]

Pentru ce **creați false iluzii** în țară că ați găsit un sistem care automat rezolvă problema ?

-**M.Negură** (subsecretar la Agricultură și Domenii) : **Dvs vă amintiți procedura legii Vaida ?**

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

▣ Povara bugetară

▣ Datoriile marilor proprietari .

[**LD** : urmează o polemică financiar - bancară între **Madgearu și Negură** privind acest aspect
Mărturisesc că chestiunea mă depășește , înțeleg doar că cei doi gândesc diferit ,
și apără interese diferite . **Rețin informațiile**]

- Ghelmegeanu : Din datele statistice , rezultă că sunt **4.167 debitori** , care datorează între **20.000 până la 99.800 lei / per ha** .Aceasta însemnează **cca 4 miliarde lei** din cele **13 miliarde** care grevează **proprietatea peste 10 ha**.

Când statutul român și-a pus întregul prestigiu în joc, pe piața străină, și când se luptă pe toate căile -și noi și dvs. - ca să obțină 2 miliarde reducere la datoria externă , este posibil ca , **cu asemenea ușurință să fie grevat bugetul cu 4 miliarde?**

-**Madgearu** : ex. un popriatar care posedă **o avere de 300.000.000 lei** ,

și care are **o datorie de 30.000 .000 lei - adică 10%** -declarată la conversiune ,

pentru ce să i se reducă datoria la jumătate ,
pentru ce să ruineze deponenții unei mici bănci ?
(care este aproape de Banca Românească - bancă liberală !)
pentru ce statutul să ia și el parte la pagubă ?

Pentru ca cineva, cu un patrimoniu de 300 milioane, să nu fie silit să lichideze
o parte din patrimoniu și să-și plătească datoria ?!

El nu dă numele, dar dacă doresc el poate aduce toată list a "conversioniștilor"
din această categorie , pentru a se vedea imoralitatea !

-Pamfil Șeicaru : Există mulți oameni în Țara Românească cu un patrimoniu de
300 milioane ? Atunci excepția din lege se presupune că este pentru o singură persoană !

-Negură : Dle Madgearu ,cunoașteți dvs un singur caz, din categoria specificată ?

Dacă aș cunoaște un singur caz, l-aș reduce, individual, prin lege .

-Ghelmegeanu : Acestea nu sunt cazuri imaginare.Studiați statistica lui Decuseară.

De ce se creează acest miraj falacios că legea dvs cuprinde pe toți ?

-Negură : Nu pe aceștia !

[-----]

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

▫ Ineficiența legii Sassu - concluzii

▫ PNL: politică bancară potrivită unui stat comercial-industrial

▫ PNȚ : politică bancară potrivită unui stat agrar.

▫ PNȚ nu va vota legea

[LD : noi dovezi privind caracterul țărănist sau ... conservator ? Sincer sau interesat ?
Reacționar sau radical-progresist ? De stânga sau dreapta ? Sau pur și simplu ...alt grup de
interese.Cum era în fond doctrina bancară a PNȚ ?]

Legea, pentru motivele arătate, nu aduce nici o ameliorare, nu constituie nici un progres ,
nu este o soluție definitivă. Nu se va putea duce o soluție definitivă înainte de a se schimba
politica de credit a institutului de emisiune, o nouă structură a BNR,
care să corespundă intereselor noastre de țară agrară.

Nu se mai poate continua o politica potrivită pentru o țară comercială și industrială,
care nu corespunde intereselor rurale.

Legea nu se poate aplica pentru că nu există capacitate de plată .

Trebuie să dispară decalajul dintre prețurile agrare și cele industriale .

Trebuie reechilibrat bugetul țărănesc .

" Nu vă facem vină , noi , din PNȚ , pentru că nu ați adus o soluție definitivă ,

ci că în legiferarea aceasta nouă nu v-ați debarasat de vechile dvs interese și tendințe.

Nu pot decât să aplic judecata istorică care s-a rostit la întoarcerea unui conducător din pribegie

" PNL nu a învățat nimic ; nu a uitat nimic " (aplauze la PNȚ)

M .Ghelmegeanu / 2 apr.'34

4.e) Louis Balomey(PNL) ,

(DAD, MO 36, 2 apr.'34, p. 1525- 1527)

[LD : este liberal ; este moșier ; face industrie agricolă ; este, într-un cuvânt agrarian.

Un agrarian " generos " , care ... susține interesele țăranului , a plugarului , cum spune el .

Are - și se simte din argumentele lui -interese opuse intereselor bancare și industriale.

// Legea Tătărescu-Sassu - cea mai bună lege a conversiunii//

// Debitorii agricoli - dobânzile oneroase - impozitele //

// Debitorii industriei agricole , apicultorii , ș.a. /

// Decalajul prețurilor agrare - industriale /

// Va vota legea //

Balomey / 2 apr.'34

▣ **Legea Tătăărăscu - Sassu**

DI prim -ministru a exprimat , în numele guvernului , dorința țării întregi ca proiectul de lege referitor la conversiunea datoriilor agricole , **să capete cât mai curând ființă legală.**

Majoritatea a aplaudat această declarație . [-----]

Balomey / 2 apr.'34

▣ **Debitorii**

▣ **Dobânzile oneroase-**

▣ **Impozitele**

S-a afirmat că legea păcătuiește prin lipsa principiilor de dreptate și echitate.
Ar putea să răspundă scurt că nu există lege care să soluționeze chestiunile sociale , care să scape unui asemenea inconvenient. **Adevărul este altul.**

Cauzele care au dus la situația nenorocită de azi sunt dobânzile oneroase pe care au avut să le suporte împrumutații , de la instituțiile de credit , și impozitele indirecte pe care statul le-a pus , asupra uneltelor necesare și asupra produselor solului (dobânzi de 22 % , calculate trimestrial ; / blanchete pentru preschimbarea polițelor; participațiuni la beneficii ;) și asta la băncile din București , pentru că băncile din provincie au practicat o adevărată spolațiune.

Nu este drept să se afirme că plugarii au numai mână de luat și n-au mână de restituit.

Este fapt că ani de-arândul plugarii au dus singuri , fără portărei și fără hotărâre judecătorească , dobânzile neomenoase ale împrumuturilor și n-au încetat plata decât atunci când n-au mai putut plăti."Și atunci , întrebarea : este adevărat că această lege nu are la baza ei principiul de dreptate și echitate ? Desigur că nu .

Legiuitorul a trebuit să intervină .

Balomey / 2 apr.'34

▣ **Debitorii Industriași agricoli , apicultori ...**

La comisiile legislative el **a propus un amendament** ca **să beneficieze de lege** o serie de debitori , independent de existența unui drept de proprietate : **apicultori, crescători de vite, industriași agricoli, mici comercianți,** pentru că sunt în legătură cu agricultura .

Acela care pe moșia sa făcuse și o industrie agricolă , nu era decât un accesoriu al agriculturii.

Balomey / 2 apr.'34

▣ **Decalajul prețurilor**

Eu sunt fericit că, odată cu votarea acestei legi , **se termină cu legenda că Partidul Liberal este un partid bancar** , și că stimatul nostru șef , **d-l Dinu Brătianu ar fi contra conversiunii.** Când venim cu această lege de la sine, se înțelege că **partidul nostru are intențiunea curată de a rezolva chestiunea datoriilor agricole .**

Trebuie nivelată **diferența mare** între **prețul cerealelor și prețul uneltelor.**

" D-lor, când **fierul de plug este scump**, când **sarea, gazul , păcura sunt scumpe**, cum puteți d-vs admite că poate să mai rămână **o economie în punga producătorilor, în special a săteanului ?**

Eu, care cumpăr aceste lucruri în cantități mari , ajung să plătesc **petrolul cu 5 lei și păcura cu 4 lei**, iar **țaranul** care nu poate să le cumpere decât în mică cantitate , ajunge să plătească **7 lei petrolul și 8 lei păcura** , mai scump decât petrolul.

Cum nu credea că prețul cerealelor va putea crește curând, el nu vedea altă rezolvare decât în ieftinirea produselor de strictă necesitate ... [-----]

Țara noastră poate să aibă bogății naturale. Ea nu va fi însă niciodată tare înăuntru

și **respectată în afară**, atâta vreme **cât vom avea cetățeni sărăciți**.

Trebuie **împuținate dările**, trebuie ca **beneficiile să rămână în buzunarele celor care produc**.
Vorbesc în special de plugari, dar și în alte ramuri de activitate.

Balomey / 2 apr.'34

▣ **Legea - concluzii**

Bucuros că guvernul a admis **să fie cuprinse în conversiune datoriile Creditului Rural, Casei Rurale și Creditului ipotecar, el va vota legea**, pentru că este convins că, dintre toate legile de conversiune agricolă, **legea prezentată de guvernul PNL este cea mai bună**. (**aplauze la majorități**)

Balomey / 2 apr.'34

4.f) V.T.Prelipceanu (LANC)

(DAD. MO 37, șed. de marți, 3 apr.'34, p. 1532 - 1537)

[LD : **Pentru cuziști ... nu existau alți factori de răspundere, pentru fenomenele economice, decât acțiunea partidelor politice**. Prin această prismă, totul era denaturat și redus la această obsesivă **marotă**, asortată cu un **antisemitism**, mai mult sau mai puțin explicit enunțat : **vinovăția, păcatele, greșelile, neputința, corupția... partidelor politice**.

(deci a le democrației)

Țărănismul cuzist - pentru că el exista, fără îndoială - trecea prin **antiindustrialismul manifest**, văzut ca o **"causa prima" a nenorocirilor abătute peste țărani**.

Asta nu înseamnă că în criticile lui Prelipceanu nu există și **o doză de adevăr**.

Dimpotrivă. Prin el, **latura "țăranistă" a LANC-ului** este evidentă, mai ales că vine de la un partid ... conservator. Acest paradox trebuie explicat]

Supratitluri, sublinieri, semne, îmi aparțin .

Doc. integral- **fișier LANC**

/ **Criza agriculturii - păcatele** partidelor politice /

/ **Sistemul bancar - corupția** partidelor politice /

/ **Agravarea situației țaranului - vinovăția** partidelor politice /

/ **Legislația agrară - greșelile** partidelor politice /

/ **Legile conversiunii - incapacitatea** partidelor politice /

/ **Amenințarea "căminului rural" - erorile** conversiunii /

/ **Legile Vaida -Mihalache - Tătărăscu** / pericolul cămătarilor jidani /

/ **Pământurile nerecuperate de stat** - pericolul acapărării jidovești /

/ **Excepțiile legii - art.65** - creditorii străini /

/ **Conversiunea și Cooperația- corupția** oamenilor politici din consil de administr. /

/ **Legea Tătărăscu - concluzii** : Cele 3 "păcate" capitale ale PNL

Cele 3 " marote " capitale ale LANC

VTPrelipceanu / 3 apr.'34

4.g) Aurel Milea (Uniunea Agrară -Argetoianu) , 3 apr.'34

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34, p. 1537 - 1540)

[LD : un "agrarian" anticapitalist, dar mai democrat, apărând interesele unor defavorizați pentru că nu au proprietăți]

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ **Conversiunea IV**

▣ **Lucru în comisii**

Este încă viu în mintea noastră **apelul pe care d-l prim-ministru** ni l-a făcut tuturor, în momentul când a depus **acest proiect de lege - al IV-lea** - să contribuim cu toții,

cu tot ce avem mai bun, pentru ca proiectul să devină o lege definitivă.
Am încercat să satisfacem această dorință .S-au prezentat peste 300 amendamente ,
din partea celor care au înțeles chemarea d-lui prim-ministru .

Spre părere de rău, proiectul ce se prezintă , **nu conține aproape nimic din aceste amendamente , încât munca noastră a fost inutilă.** [-----]

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ Cauzele acumulării datoriilor agricole

▣ Franța cămătărească

Cauzele sunt **externe și interne** . Cele externe sunt independente de voința noastră.

Cele interne , însă , **sunt prilejuite de noi** , și ele își găsesc fondul lor ,

în **mentalitatea unui stat tânăr** , cum este România .

Înainte de război, în **vechea Românie**, situația economică era întemeiată

pe **marea proprietate** . **Boierul își cheltuia veniturile** mării lui proprietăți

în străinătate, iar **statutul înțelegea să se împrumute** oricâte ori avea nevoie

să facă față bugetelor deficitare , care , de obicei ,

se succedau **când nu era destul de bună recolta**.

Așa s-au îngrămădit , an de an , **datoriile în străinătate** și așa am ajuns acolo încât , în 1934,
să ne găsim grevați cu obligații .Bugetul statului este deficitar .

Balanța comercială a rămas în urmă , am pierdut piețe de desfacere ,

" din pricina unei marote , de a ne face și mai departe ,

adoratorii Franței cămătărești " (aplauze LANC)

"Dior, în **Țara Românească se face o confuzie** voită

între Franța glorioasă ,care ne-a dat sprijin în război,

și Franța capitalistă , care ne cămătărește .

Eu mă opun , pentru bunele raporturi pe care trebuie să le avem și în viitor,

ca **să se confunde mai departe aceste două noțiuni**.

Trebuie **să se facă deosebire între Trianon și Stressa**,

să se constate că **de la Franța glorioasă am căpătat ajutoare** ,

pe care nu le vom uita niciodată, și pe care înțelegem să le răsplătim,

și **de la cealaltă , am căpătat o introducere în această nenorocire**

în care ne găsim și **o cămătărie care ne doare pe toți**.

Aș dori ca pe viitor țara noastră să găsească o orientare nouă ,

pentru desfacerea produselor ei, **acolo de unde poate să importe produse industriale**

ieftine, și unde poate să găsească serioase debușee ,

pentru tot ce produce solul nostru. "

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ Debitorii și creditorii străini

Regretă că proiectul face o **deosebire între debitorii rurali și urbani** .

Face aceeași greșeală **când favorizează pe străini**, față de **elementul autohton**.

În timp ce toate statele au legiferat pentru nevoile ei interne ,

tocmai **România excelează și legiferează pentru nevoile străinilor !**

" Se face o voită deosebire între creditorii străini , care sunt favorizați,

și **debitorii străini care sunt scoți din lege**.

Debitorul de naționalitate străină, care domiciliază în țară, care dă contribuții la bugetul țării ,

nu beneficiază de favorurile legii ,

în timp ce **capitalistul exploatant străin , din afara hotarelor, care nu contribuie cu nimic la**

veniturile acestei țări, este exceptat !

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ Excepții de la lege : " neproprietarii "

Sunt excluși de la această lege , **factori importanți ai vieții noastre economice,**

nefiind proprietari de case și neavând proprietate rurală :

/ **Minerii** - oamenii care muncesc de dimineața până seara în mine, **scormonind aurul și argintul** țării noastre, care scot din Valea Jiului și alte părți **cărbunele** , aceia care lucrează la **sondele de petrol** ... care s-au împrumutat cu dobânzi uzuare , pentru trebuințele lor.

/ Aceeași soartă o au **micii industriași și micii comercianți** , **dacă** nu sunt proprietari. / Marea parte a **pletorei de funcționari** , **dacă** nu sunt proprietari ;

/ **Oierii** (Dobrogea), **mărginenii** (Sibiu) care nu au altă proprietate decât turma de oi ;

/ **Profesioniștii liberi**, crema țării noastre , care nu au proprietate ;

/ **Pălmașii** - cea mai mare categorie, **proletari ai statutului, țărani** care , fie că **nu au fost împrumutați**, fie că **și-au pierdut pământul** , oameni care zac în cea mai neagră mizerie ... și care ... s-au împrumutat .

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ **Legea Tătăărăscu -concluzii**

Prin această lege nu s-a ajuns decât la mărirea aspectului caleidoscopic al conversiunii.

Vom avea o lege în plus, și nimic altceva .

Problema nu va fi scoasă de la ordinea zilei. (**aplauze la Uniunea Agrară**)

Aurel Milea / 3 apr.'34

4.h) Virgil Potârcă

(DAD, MO 37, șed. Din 3 apr.'34, p. 1542- 1549)

[**LD : "Țărănist" redutabil** .Discurs echilibrat ; **judecată de bun simț și sinceră** ;

remarcabil efort de obiectivitate și dorință pozitivă de rezolvare a problemei .

În ce privește calea ... este de discutat. De ce trebuia ca România să rămână

eminamente "agrară " , de ce trebuia ca România să considere **țărani** ,

drept **factorul decisiv** în destinul său național ? - nu m-a convins.]

Supratitluri, sublinieri, semne , îmi aparțin Doc. integral **- fișier PNT**

/ Reforma agrară - Conversiunea : comparație, similitudini, diferențe /

/ Consecințele amânării conversiunii : cronicizare /

/ Soluția Potârcă : lichidarea completă a datoriilor urbane și rurale /

/ Conversiunea radicală : necesitate națională /

/ Scăderea valorii proprietăților : pământ / imobile/ acțiuni / depozite / chirii / salarii /

/ Pstrarea anormală a valorii : creanțele ! //

/ Cauzele crizei mondiale agrare / Criza agrară din România //

/ Agricultorii : pământ / brațe de muncă / zile-lucru / deficit /

/ Căminul țăranesc : anularea datoriei ! /

/ Necesitate națională : anularea datoriilor ! : justificare //

/ Plata datoriei : acum , nu eşalonare ! //

/ Conversiunea - concluzii //

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Comparație : condiții, atmosferă, voință politică**

▣ **Reforma agrară - Conversiunea.**

Cei **2 milioane debitorii agricoli** sunt capi de familie, încât înmulțind numărul lor cu 3,4,5 ... se obține cifra de **7-10 milioane interesați** de problemă.

În schimb, cei **16 000 de debitori** , cu peste 10 ha , au **14 miliarde datorii**.

Problema este mai importantă decât ... reforma agrară , din p.d.v. social ,

deoarece **la expropriere au fost în joc 2.000 de proprietari**

și 1.000.000 împrumutați (care nu erau toți capi de familie)

Cu privire **la împrumutarea a fost un acord**, și s-a mers din etapă în etapă ,

între 1914- 1921 .

În ce privește datoriile, nu a fost un acord, încă de la început , din 1929 , și s-a trenat, încât s-a ajuns la o anume stare de spirit îngrijorătoare.

Psihologic, **reforma agrară** s-a săvârșit după **Unire**, fiecare avea în suflet **o bucurie**, o mândrie, care a dus la un consens ...

"Din această cauză , se poate spune că **există o diferență fundamentală** între **starea de spirit** a celor interesați în **rezolvarea problemei agrare** și între **starea de spirit** în care încercăm **astăzi să legiferăm problema datoriilor** . "

În momentul când se făcea reforma agrară , deși era o perioadă de inflație,

era o aparență de înflorire economică , care a determinat **o atmosferă optimistă** .

" Astăzi ne găsim într-o **criză permanentă și crescândă**, într-o **stare de instabilitate**, pe care o constatăm pur și simplu, **fără să putem să-i punem zăgaz**.

În al doilea rînd ne găsim într-o **stare de sărăcire completă**,

care poate a ajuns **la ultimă limită**. De aceea problema apare mai greu de rezolvat .

" Recunosc toate greutățile care cad asupra dvs ,

când căutați **să dați soluțiunea** cea mai potrivită acestei probleme.

Dacă există vreo vină, este aceea că **această problemă**

nu s-a realizat cu un ceas mai devreme,

căci cu cât soluția se întârziează, cu atât se impune o soluție mai radicală ."

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Consecințele moratoriilor : neplata datoriilor**

▣ **Politizarea conversiunii**

[LD : oare a fost o **psihologie socială colectivă** - în sensul refuzului de a-și plăti datoriile - sau efectiv de **incapacitate de plată** ? Oare Potârcă ce a vrut să spună ?

Că simțind oamenii tendința guvernanților de a pășui, de a reduce, de a ierta datoriile ...

nu au mai plătit nimic ? Că a fost un fel de "**cutia Pandorei**" care , deschisă de Argetoianu , nu a mai putut fi închisă ? Că au fost doar **efectele crizei economice** ?

Că , efectiv, nenorocirea vine de la **dobânzile bancare** ,

de la **acumularea de bogăție** prin simpla operațiune de scont ?

Sau că ... totul se explică prin **slaba rentabilitate a muncii țărănești** ?

Cum simt că , la acest fenomen, nu sunt sigură pe **aprecierea cea mai judicioasă....** consemnez pur și simplu varianta lui Potârcă]

Legiferarăm astăzi , după **4 ani de moratoriu** , de fapt după 3 ani de moratoriu legal.

Nu veți tăgădui nimeni că **de 4 ani** , cel puțin, marea categorie de **2 milioane și ceva capi de familie de debitori, nu mai plătesc nimic**, și cu toate acestea

încasările statului și puterea de investiție , au mers descrescând !

Regretă că nu este de față ministrul **Slăvescu și Dinu Brătianu**,

pentru că nu vrea să bată " monedă politică "

Dar ăsta este adevărul : **de 4 ani de zile majoritatea datornicilor nu plătesc** nimic creditorilor ,și **cu toate astea impozitele se încasează** din zi în zi **mai greu**,

încât a trebuit să se vină cu **degrevări fiscale, amnistii** , diverse măsuri pentru a înlesni încasările, și ... **bugetele se soldează cu deficite** ... investiții nu se fac !

[-----]

-Potârcă : Nu ași vrea să se zică că **vreau să prevestesc** cele ce se vor întâmpla.

Însă dvs trebuie să vă dați seama de un fapt : **a început într-un fel dl Argetoianu** ,

[**cu moratoriul, cu iertarea datoriilor , cu extinderea asanării**]

s-a continuat mai departe , mai târziu , [**sub guvernarea PNT**]

iar **astăzi și dvs sunteți obligați să mergeți încă și mai departe.**

Trebuie să țineți seama că acești **2 milioane de debitori nu sunt juriști**,

ca să examineze lucrurile pe baza dreptului. Ei le **judcă după înfățișarea tendințelor**,

căci **în politică lucrurile se judecă după aparențe**.

Înfățișarea acestor **tendințe este următoarea** : rînd pe rînd, **guvernele, fie din dreapta**,

fie din stânga, au mers tot mai înainte pe calea deschisă în 1931 .

Atunci socoteala este simplă : **dacă azi, după 3 ani** , este exact aceeași situație ,
că nu se plătește nimic, mâine, indiferent cât va fi rata pe care dvs o s-o fixați ,
va fi o situație mai rea decât situația pe care am avut-o până azi . [-----]

Eu cred că **am privit problema prea ușuratic , toți, fără distincție.**

[-----]

-**Potârcă** : Înainte de a ajunge la examinarea problemei,
vreau să învederez că **orice soluțiune se va adopta ,**
ea va avea o situație mult mai grea și mai rea decât cea actuală ,
a clasei țărănești, pentru că **astăzi ea nu dă nimic ,**
pe câtă vreme **mâine , oricât de puțin va voi să dea,**
tot va plăti mai mult decât astăzi."

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Lichidarea completă a datoriilor rurale și urbane**

▣ **Social, economic , național**

[**LD : aceasta era soluția propusă de Virgil Potârcă. Radicală . Țărănistă.**

Demonstrația și argumentarea a fost însă coerentă, logică și cu mult bun simț .

Rămâne să vedem contrargumentele guvernului și partidului liberal]

" Problema trebuie rezolvată din punct de vedere social, dar și din punct de vedere economic. Cu alte cuvinte ,trebuie să punem , cel puțin pe gospodarii aceștia sub 5 ha, și în special sub 3 ha, pentru că de ei vorbesc,

în situațiunea de a deveni factori economici și de producțiune .

Problema are trei fețe , și am s-o privesc sub aceste trei fețe.

[---**proprietatea orășenească , desnaționalizarea---**]

"Desigur, d-lor, eu n-am să tăgăduiesc că **sunt foarte multe interese în joc ;**

însă este foarte bine **să cântărim aceste interese**, să cercetăm ce interese sunt de o parte, ce interese sunt de cealaltă parte, și numai **după ce ne-am hotărât în favoarea unei părți,** sau în favoarea celeilalte, **numai atunci să legiferăm.**

" Desigur, **nu putem să împăcăm și unele interese și celelate**, și, dintre interesele în joc, de sigur că **reprezentanții unora dintre ele trebuie să facă sacrificii mai mari.**

Este foarte greu să împaci pe toată lumea, și nu dvs, dar **Dumnezeu dacă ați fi,** și încă n-ați putea găsi **soluțiunea să împaci și pe unii și pe alții.**

Și atunci trebuie **să vedem de partea cui trebuie să înclinăm balanța. "**

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Conversiunea radicală**

▣ **Criteriul național**

" Or, **dacă** este vorba **să examinăm care interese sunt supeioare ,**

eu cred că **în primul rând trebuie să treacă interesul național** , și, în acest caz,

legea trebuie făcută mai adâncă pentru orașe, mult mai adâncă pentru sate ,

deoarece **dacă** se va forța să plătească mai mult , dincolo de minimum de existență , nu spun că forțându-i nu ar putea să plătească, dar **vom avea din zi în zi o populație mai slăbită și din p.d.v. moral și din p.d.v. sufletesc .**

Distrugem însăși puterea de vitalitate a nației și atunci eu nu știu dacă am făcut un bun serviciu , dacă distrugem pe unii , fără a salva pe ceilalți.

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Scăderea valorii proprietăților ;**

▣ Menținerea creanțelor la aceleași valori .

[LD : **extrag informațiile statistice, economice.**]

Actualmente toate valorile se găsesc scăzute , față de ce era cu 3-4-5 ani în urmă.

/ **Pământul** . acum 5-6 ani se vindea **pogonul cu 30.000 lei ; azi , 5. 000 lei**

Prin urmare , **proporția** valorii , din momentul ce s-a contractat datoria ,
s- a contractat de la 1 la 6 ;

/ **Aveea imobiliară** , are aceeași contractare : **de la 1 la 6 ;**

/ **Acțiunile institutelor de credit** , au scăzut în procente mai accentuate , de 80% :
acțiuni de 500 lei , puse în circulație la valori de **1.000 -1.500 lei** ,

azi au ajuns la 100 lei bucata, maxim 200 ;

/ **Acțiunile petrolifere** , scăderea este de 100 - 200% :s-au emis la 500 lei ;

s-au vândut la 1.500 -2.000 bucata în epoca de înflorire .. **azi valorează 100 -150 lei / bucata ;**

/ **Depozitele** din băncile în faliment : se vând cu 15 % ... și nu găsesc cumpărător.

/ **Chiriile** au scăzut în aceleași proporții ;

/ **Salariile** au scăzut ;

" Prin urmare , **dacă tot ceea ce este marfă în țara noastră** , începând cu marfa permanentă ,
pământul , continuând cu valorile mobiliere , **a scăzut între 50 % - 80 % de multe ori cu 100 %** ,
eu mă întreb : **căror împrejurări se datorește această extraordinară rezistență** ,
că numai creanțele să rămână să fie plătite , așa cum au fost contractate
în epoca când totul avea o valoare de 10, 20, 40, chiar 100 de ori mai mare ? "

[**Potărcă face niște calcule bancare ...pentru institutele de credit ...**
și i se strgă că face calcule de " simigiu "]

/ **Capitalul bancar** .

La 1919 , toate băncile la un loc , aveau un capital de **711.000.000 lei**

la 1930 , " " " " " **11.627.000.000**

La 1919 , activul băncilor era de **7 miliarde**

la 1930 , " " " **119 miliarde**

La 1919 , depunerile erau de **2 miliarde**

la 1930 " " **36 miliarde**

" **Dacă aceste cifre ar fi exacte** , ar însemna că **băncile să fie astăzi într-o stare înfloritoare .**
Altfel , înseamnă că operațiunile lor au fost fictive "

/ **Capitalul industrial**

La 1919 , instituțiile industriale aveau un capital de **1 miliard**

la 1928 , " " " " **29 miliarde**

La 1919 , activul lor era de **550 milioane**

la 1928 , " " " **11 miliarde**

" Prin urmare , **toate operațiunile au crescut numai pe hârtie** , dobânzile s-au adăugat ,
an de an , nefiind plătite aproape de nimeni . Vasăzică erau pur și simplu fictive "

Potărcă / 3 apr.'34

▣ Cauzele crizei agrare

▣ Doctrine, politici economice

[LD : **rezum , extrag informațiile privind conectarea teoretică a politicianilor**]

/ Prima cauză este **războiul** , cu două consecințe pentru noi :

sistemul revoluției rusești și **vechiul sistem al fiziocrațiilor** .

De aici , lupta dintre aceste două sisteme .

/ După război , a mai ieșit încă o consecință : **nepotrivirea hărților economice și politice.**

Este foarte greu să se lege toate firele dinainte de război.

Altele sunt hărțile economice de ieri și de azi.

Situațiile economice vechi se formaseră încetul cu încetul , într-un timp îndelungat ;

se creaseră legături între diferitele părți ale lumii .

După război , s-au creat alte hărți politice , care **nu mai erau în concordanță cu hărțile economice** , s-au stabilit alte directive.

În fine, ultima cauză este **supraproducția**.

În război, majoritatea țărilor agricole s-au găsit în luptă, din care cauză nu au mai putut produce cerealele necesare, pentru consumul populației civile și trupele militare.

A fost necesar ca altcineva să le ia locul: **țările de peste ocean,**

Noua Zeelandă și Australia. Acolo s-au defrișat prin arder milioane de hectare, împlinindu-se golul lăsat de **Rusia și țările dunărene.**

Peste ocean a apărut și **mașinismul**, pentru că, la intrarea **Americii** în război, lipseau brațele de muncă

După încheierea păcii, **țările agricole și-au reluat ocupațiunile**, începând să producă, fiindcă **mirajul câștigului din agricultură era f.mare.**

Americanii, care aveau mari stocuri de cereale, **au început să le arunce pe piață, scăzând și prețurile.** Fermierii s-au împrumutat de la bănci... apoi nu au mai putut plăti datoriile (scăderea prețurilor)... și **atunci au dat faliment**

atât fermierii cât și băncile ...

Potârcă / 3 apr.'34

▫ **Criza agrară în România**

[**LD** : și la acest capitol, **Potârcă** este **realist, lucid, sincer.**

Faptul că nu politizează această problemă - cum au făcut-o ceilalți - îi dă o autoritate, chiar și atunci când, poate, opinia sa este discutabilă]

" **Criza de acolo s-a întins și la noi, așa că, la un moment dat, ne-am găsit și noi în criză economică și financiară, situație care continuă de la 1928.**

Cauzele noastre specifice sunt următoarele :

În primul rând, **reforma agrară care s-a făcut mecanic.**

A reprezentat **o rezolvare a unui punct social**, în momentul când s-a făcut această reformă, însă **nu a fost organizată mica proprietate**, după reforma agrară, și **nici creditul.**

Din aceste cauze, **ne-am trezit producând mult mai puțin**, și, pe lângă aceasta, producțiunea a fost **inferioară din p.d.v. calitativ.**

Nefiind organizată nici vinderea, am pierdut și debușeurile pe care le aveam,

ceea ce a făcut ca **cerealele noastre să se soldeze în cele din urmă**

cu **un preț extraordinar de mic**, calamitate de care suferim și astăzi.

La toate acestea, s-a adăugat **marile taxe de export la cereale**, prin care statutul și.- a alimentat, în bună parte, bugetul.

Potârcă / 3 apr.'34

▫ **Pământul, proprietarii,**

▫ **Culturile agricole,**

▫ **Brațele de muncă, Zilele de lucru**

Cum s-a făcut **repartiția pământului în țară la noi ?** Statistica spune :

Avem în total, **13.000.000 ha cultivabile.**

Proprietăți peste 250 ha ..... **2. 597 gospodării**

Proprietăți între 50- 250 ha ..... **17. 000"**

Proprietăți între 10-50 ha ..... **148. 000"**

Proprietăți între 5-10 ha ..... **435. 000"**

Proprietăți sub 5 ha ..... **3.300.000"**

Privind culturile, pe cele 13 milioane ha, se cultivă :

Grâu - **5.500.000 ha ;** Porumb - **1.500.000 ha ;**

Orz - **500.000 ha ;** Ovăz - **300.000 ha ;**

Sunt minim **6 milioane brațe de muncă**, în cele 3.300.000 gospodării ;

(Socotind **necesarul zilelor de lucru de 40 de zile / la 1 ha)**

ar fi necesare ... 520 milioane zile de lucru . pentru cele 13 milioane ha
Or , 6 milioane de brațe valide de muncă, muncind zilele lucrătoare, care sunt 200 pe an,
ne dă un total de 1.200.000.000 zile -muncă .
Vedeți, prin urmare, că avem un deficit de 680.000 .000 zile de muncă neîntrebuințate .
[LD : este remarcabil că acest lucru îl spune un " țărănist " !
Dar trebuie să înțeleg că Potârcă voia o nouă expropriere, o nouă reformă agrară ?]
Oricum ați rezolva dvs problema conversiunii, nu veți ajunge la nici un fel de rezultat, dacă
nu găsim mijlocul de a întrebuința aceste 680 milioane zile- lucru nefolosite .
Problema este veche, din antichitate . Ea s-a pus și în Roma antică.
Când avem un surplus de brațe de muncă, valoarea brațelor -muncă scade .
Și atunci , avem două fenomene :
o sărăcie completă și acumularea de mari proprietăți în puține mâini.
După un anumit număr de ani, vom avea o mișcare socială , care va restabili echilibrul.
Dacă legiuitorul este cuminte, o ia el înaintea acestei mișcări și
restabilește echilibrul prin împărțirea pământului și reducerea datoriilor ."
Potârcă / 3 apr.'34

▣ Țăranii , " căminul țărănesc "

▣ Anularea datoriei !

[LD : aici Potârcă categoric plătește tribut **ortodoxiei sale țărăniste** ;
a face doar din **creanță** sursă de existență pentru țăranul român ,
este cel puțin o miopie , dacă nu chiar o optuzitate]

Unde am putea întrebuința acest surplus de brațe de muncă ?

În situația de astăzi, noi nu avem nici industrie , nici meșteșuguri ....

-**Voce liberală** : Să reînviem industria pe care am avut-o !

-**Potârcă** : Mie îmi place să discut în cadrul împrejurărilor actuale.

Tinând socoteală de puterea de muncă și posibilitatea de câștig a săteanului,
fatal trebuie să ajungem la reducerea creanțelor și să le reducem atât de mult ,
încât să putem asigura sătenilor un minim de existență , și un câștig în plus ,
căci altcum ei nu vor avea cu ce să-și plătească datoriile.

"Cum vedeți, neputința de plată a debitorilor nu provine din rea voință ,

ci fiindcă debitorii n-au mijloacele materiale necesare ,

ca să-și poată îndeplini măcar obligațiunile către familiile lor.

Aci să nu pierdeți din vedere că **nici noi, nici dvs, majoritate, nici guvernul ,**

nimeni nu legiferează pentru o infimă categorie de cetățeni care datorează sume fabuloase.

Această categorie să o scoatem din discuția noastră ,

căci ceea ce ne interesează pe noi și pe dvs, sunt, în primul rând,

cele 3.500.000 de țărani, capi de familie, având pământ sub 5 ha,

și care, împreună cu familia lor, reprezintă 15.000.000 locuitori. "

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Consecințele neiertării datoriilor

▣ Necesitate națională : lichidarea datoriilor !

" Acestei categorii de locuitori , vă întreb eu, **ce posibilități de câștig le dați ,**

afară de **lotul lor de 5, de 3 sau de 2 ha, și de întrebuințarea brațelor lor ?**

Nu le dați nici o posibilitate .

Acestea fiind împrejurările reale, vă întreb atunci **care va fi soarta acestei legi** a dvs ,

când **debitorii nu vor putea să achite** nici aceste sarcini pe care le puneți în sarcina lor ?

Rezultatutul îl vedem de la început : neputând să-și plătească datoriile,

o să recurgeți la sancțiuni. Dar îndată ce ajungeți la sancțiuni , **două fenomene** se întâmplă :

1. Îi execuți.

Dar cine are să cumpere averea lor ?

2. Dar trebuie să te întrebi **dacă ei acceptă executarea** ;

căci **dacă ei nu acceptă executarea** -și executarea va fi făcută în masă -
atunci intervine elementul social.

Astfel se face **dovada că această lege nu se poate aplica.**

" Am spus că , **din p.d.v. național, nu este bine să desnaționalizăm oasele** ;
ei bine, **din punct de vedere al satelor,**

nu este bine să lovim în vitalitatea națiunii noastre ,

căci, luându-i sub minimum de existență ,

înseamnă că în câteva geerații să o distrugem.

Nu avem nici un interes să legiferăm în această direcție.

" **Justificări avem pe toate drumurile .**

Astfel avem **o justificare din p.d. v. social** : executarea în masă a datoriilor de la sate ,
constituie un pericol [.... Pentru că le desnaționalizăm

Avem și **o justificare din p.d.v.economic** : dacă nu dăm posibilitatea de prosperitate
și reânvierea acestor 3.300.000 de debitori țărani, înseamnă că însăși baza noastră economică
e distrusă , căci tocmai această clasă de debitori trebuie ocrotită .

În sfârșit, avem **și o justificare juridică** - justificare pe care o dați chiar dvs în proiectul de lege ,
și anume în capitolul în care vorbiți de exproprierea creanțelor și de delictul de uzură. "

[-----]

Virgil Potârcă 7 3 apr.'34

4.i) **Gr.Iunian (PRT)**

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34 , p. 1550 - 1560)

[LD : Iunian , care **părăsise PNT și banca ministerială ,**

din auza soluției dată la conversiune ... este în poziție dificilă :
antiliberalismul lui - îl obligă la o poziție critică față de guvern și PNL ;

anti -PNT-ismul lui - îl împinge la o critică și mai și...

Și atunci, rând pe rând, **critică tot** , apărându-șii doar marota : **restabilizarea**]

Subtitluri, sublinieri, semne- îmi aparțin . Text integral - **fișier PNT**

/ **Paternitatea Conversiunii** /

/ **Descătușarea agriculturii - randamentul agricol / polemică cu Șeicaru /**

[-----]

Iunian - Șeicaru / 3 apr.'34

▣ **Descătușarea agriculturii ? !**

▣ **Randamentul agricol**

Nu veți descătușa agricultura și nu veți înviora creditul .

De ce nu veți descătușa agricultura ? Plec de la datele d-lui raportor care arată că

în **Oltenia** media datoriilor este de 5.123, în **Muntenia** de 3.323 ,

în **Transilvania** de 4.998, și în **Bucovina** de 11.000 .

-Pamfil Șeicaru : Aceasta este și în funcție de ce cultivă țăraniul.

A venit **d-l Petrescu -Comnen** , ministrul nostru de la Berlin, și a voit să asigure **un contract** ,

pentru nu știu câte **sute de vagoane de plante industriale** ,

și a fost imposibil să facă acest contract.

Dvs la fiecare moment veniți aici și proslăviți pe țărani , în timp ce țăraniul se

mulțumește să zgârâie numai pământul și să-l cultive prost ,fără nici un

randament .

Prin urmare , cea dintâi chestiune care ar trebui să vă preocupe ,

ar fi să-l învățați cum poate să lucreze pământul ,

astfel încât să dea maximul de randament .

-Iunian : Dle Șeicaru, în primul rând , **nu orice pământ se poate folosi la fel.**

-Șeicaru : Dar **tot pământul în Țara Românească se cultivă prost .**

-**Junian** : Eu cred că **aceste critici** aduse modului de exploatare a pământului din partea țaranului sunt , în orice caz, **exagerate** .

-**Voce PNL** : Cunoaște dl Șeicaru modul de exploatare a pământului , cum îl cunoaștem noi ?

-**Șeicaru** : Dvs îl cunoașteți din literatură , căci **dvs sunteți agricultori de Calea Victoriei** .

-**Junian** : De sigur, dle Șeicaru, noi cunoaștem agricultura din cărți, și dvs o cunoașteți din realitate .

Dar nu uitați , că **sunt peste 16.000 de agricultori dintre cei vechi, a căror pieire sau reducere dvs o plângeți neconținut, agricultori care cultivau bine înainte ; sunt peste 16.000 agricultori** , din cauza deposedării cărora avem de înregistrat - ziceți dvs - rezultatele proaste ale agriculturii de astăzi.

Ei bine, aceștia **au rămas cu suprafețe mai reduse** în urma exproprierii , deci **cu o posibilitate mai mare de a face agricultură intensivă**.

Ei bine, **pentru ce nu o fac** ? Pentru ce , **ceea ce nu realizează țaranul, nu realizează nici acești agricultori ?**

Pentru că, **dacă ar realiza** , cel puțin ei **agricultura pe care o reclamați**, ar fi, desigur, **suficientă suprafața** de teren care constituie încă proprietatea lor, ca să ne permită să **exportăm vagoanele cerute** de dl ministru Petrescu -Comneni pentru Germania.**Sunt de acord** cu d-ta că **trebuie realizat un alt mod de cultivare a pământului, un alt mod de exploatare agricolă** .

Dar , pentru ce vă referiți neconținut la țărani, când **sunt peste 16.000 de proprietari vechi, cu experiența trecutului**, cu regretul permanent al exproprierii , cu posibilitatea de a pune acum în valoare terenurile lor, **ca să dovedească mai mult acum** , **deosebirea între modul cum fac agricultura țării și cum o fac ei**.

Iată că **această învinuirea adusă agriculturii țărănești , în folosul căreia s-ar fi jertfit valoarea agriculturii noastre, nu este întemeiată**.

-**Eugen Titeanu** : Nu uitați pe prietenul dvs , dl Marian, **șef de organizație al dvs**, care este **o fală a agriculturii mari din această țară** .

-**dr. M.Macovescu** : **Dar este dator 20 milioane**.

-**Junian** : Dle Titeanu, **este exact** ce spuneți dvs, **dar cu o floare nu se face primăvara** .

Când se va face o mai serioasă operă de educare în ce privește exploatarea agricolă, și **când se vor asigura debușuri** pentru rezultatele noilor metode de exploatare, **atunci vom obține venituri sporite** .

[**dă o serie de ex. privind exploatările agricole, împrumuturile, datoriile, și felul cum sunt cuprinse în lege**]

Gr.Junian / 3 apr.'34

4.j) C.I.C.Brătianu

(DAD, MO 37, marți, 3 apr.'34, p. 1562 - 1567)

[LD : ia cuvântul **după ce au vorbit toți reprezentanții partidelor** (ultimul fusese amenințatorul Nichifor Robu) Ședința este condusă de **NNSăveanu** .

Este primit cu **aplauze prelungite și îndelung** repetate de către membrii majorității .

Discursul lui Brătianu este sobru și conține argumente exclusiv economice , în sprijinul legii guvernului PNL]

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Risipirea unei legende

▣ El și Conversiunea

▫ Creditul Funciar Rural

" D-le președinte, d-lor deputați, înainte de a vorbi despre proiectul de lege care ne preocupă astăzi, să-mi dați voie să risipesc încă o dată o legendă că eu aș fi fost contra conversiunii.

Am protestat de două ori în timpul anilor trecuți, când s-au adus proiectele de lege de conversiune : odată la **6 octombrie 1932** și a doua oară la **26 noiembrie** același an.

" Am făcut nenumărate declarațiuni că sunt un conversionist convins și hotărât, iar în cariera mea , timp de 27 de ani, cât am fost director al Creditului Funciar Rural , am făcut câteva mii de conversiuni.

" Prin urmare , cum aș putea eu să fiu contra conversiunii datoriilor agricole ?

Pot să spun că sunt unul dintre aceia care **am dat cel mai mult ajutor agriculturii.**

Toți **societarii Creditului Rural** , care s-au perindat pe la societate,

și care sunt în număr de câteva mii, știu **cât ajutor le-am dat**

și știu **cât am căutat să-i ajut** în dificultățile pe care le-au avut și mai **cu seamă**

să iau apărarea agriculturii , ori de câte ori am crezut că este lovită.

"Am căutat să fac și un mic credit agricol prin casele de credit ale agricultorilor.

Din nenorocire, **legea conversiunii** din 1932, a d-lui Atgetoianu, **le-a dărâmat** .

" Totdeauna am spus că nu se poate face conversiunea datoriilor agricole,

dacă nu se ține seama de menținerea creditului.

Dacă aceasta înseamnă să fii contra conversiunii,

evident că **atunci am fost contra conversiunii.**

" Chiar în sânul Partidului Național -Liberal , din 1930, eu am fost acela care am inițiat această chestiune, fiindcă am văzut dezastrul care se apropia asupra agriculturii.

Am luat parte și la **proiectul din 1932**, când am pus **principiile de bază**

pe care le veți găsi în legea actuală.

" Când dl Argetoianu a adus primul proiect, împreună cu prietenul meu Sassu,

am luat parte la **primele dezbateri ale comisunii și am propus reducerea datoriilor agricole**

și pentru agricultorii sub 10 ha [!!!] , reducere care nu era prevăzută în proiectul de

lege , și am cerut , în același timp, și repartizarea pagubelor între creditori ,

pentru **ca acela care a împrumutat** mai mult agricultura , care de multe ori a ajutat-o mai mult,

să nu fie ruinat prin legea de conversiune a datoriilor agricole.

" Cred că nu este cazul să insist mai mult asupra acestei chestiuni. Aceia care vor să fie mai

luminați asupra ei, nu au decât să citească discursurile pe care le-am ținut ,

și vor constata că **nu am schimbat nimic din părerile mele .**

Cel puțin eu **am meritul acesta al constanței , că nu mă schimb** după cum bate vântul sau după cum sunt evenimentele . **Mă pot înșela , însă nu mă schimb. "**

CICBrătianu / 3 apr.'34

▫ Criza agrară

▫ Dezechilibrul

[LD : explicație simplă, logică, argumentată pentru **intersectarea câtorva fenomene economice specifice României -criza - inflația - stabilizarea - care au dus la dezechilibrul ....]**

" Nu voi insista asupra **crizei agrare** care este , de fapt, o **criză de subconsumație.**

Ea este **generală , mondială , și este , evident, trebuia să lovească și țara noastră.**

A avut consecințe asupra prețurilor produselor noastre ;

a fost și **inflația** de care **au suferit și alte țări** și care a creat , în mare parte,

acest dezechilibru între datoriile agricultorilor și posibilitățile lor de plată .

De ce ? Pentru că s-a exagerat , în timpul inflației , și veniturile și dobânzile.

Băncile au acordat credite prea mari , iar agricultorii , crezând că au posibilitatea de a plăti,

s-au împrumutat cu sume prea mari , supraevaluând veniturile lor.

Când a apărut criza, s-a născut dezechilibrul.

Iar **când a venit stabilizarea** , odată cu aceasta, **a trebuit să se lichideze trecutul**

și atunci **s-a văzut care erau pagubele agriculturii .**

" Lipsa posibilității de plată a agricultorilor, nu trebuie însă privită numai din punctul de

vedere al scăderii prețurilor cerealelor , ci **trebuie examinată și**

diferența dintre prețul de producție și prețul de vânzare .

Când **prețul de vânzare** este mai mare decât cel de producție , evident că este **beneficiu** ;
dacă **prețul de vânzare** , însă , este mai mic decât cel de producție , aceasta înseamnă **pagubă** .

Slăvescu a publicat o lucrare asupra **situației economice a României** (p. 17)

în care se poate vedea acest raport :

preț producție / preț vânzare

Astfel , pentru perioada 1930 - 1933 au fost

86,5 % / 72 %

Vedeți deci un considerabil dezechilibru !

În anul 1932 , cu rentabilitate mai mare :

72% / 78%

În anul 1933 , cu rentabilitate mai slabă ,

66,50% / 66%

În acest moment , aproape un echilibru , puțin profit !

Tot în această lucrare , **Slăvescu** arată și **rentabilitatea agriculturii** (baza 100) :

1929 .... 96,6%   1930 .... 59,6 %   1931 .... 49,6 %   1932 ... 46,7 %

Ceea ce înseamnă că **venitul agricol a scăzut cu 53 % între 1928-1932** .

Iată **punctul de la care am plecat** și noi ca să facem scăderile pe care trebuie să le facem
ca să restabilim echilibrul , distrus prin diferențele de prețuri din anii 1929-1933 .

CICBrătianu / 3 apr.'34 , retro 1929

▣ Stabilizarea - Criza

▣ Greșeli în politica economică

[LD : **stabilizarea realizată de Vintilă Brătianu ... trebuia consolidată de guvernul PNT**
Brătianu arată , din acest p.d.v. , greșelile acestei guvernări , ca replică lui Răducanu ,
care spusese că nimeni nu a făcut nimic pentru agricultură ...]

" În anul 1929-1930 , **când s-a făcut stabilizarea** , trebuiau luate **o serie de măsuri** , care ,
din nefericire , nu s-au luat , ba **s-au luat chiar măsuri contrarii celor ce trebuiau să se ia** .

În momentul când s-a făcut stabilizarea , și în momentul când a început criza ,
trebuiau neapărat scăzute dobânzile .

Or , **Banca Națională a crescut scontul** și , în loc să micșoreze dobânzile
pentru agricultură , care devenea deficitară , **le-a mărit** .

În al doilea rând , **s-a venit cu o serie de impozite** , puse pe toate categoriile de producători .

Or , este știut că întotdeauna **impozitele micșorează consumul**

și **lovesc pe producători** .

Asemenea , **nu s-a aplicat nici legea standardizării** , de care vorbea d. Argetoianu ,
și care **ar fi îmbunătățit calitatea grânelor** și ne-ar fi dat puțința de a profita
de **prețuri mai bune pe piețele străine** . "

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Criza economică

" **Recunosc** , însă , că **principala cauză este scăderea prețurilor și criza mondială** ,
celelate sunt cauze secundare .

Vedeți , **criza mondială** care se credea că va ajunge la sfârșitul ei - dl Madgearu spunea în 1930
că am ajuns la limita extremă , și că va veni o ameliorare - **s-a menținut și s-a agravat**
prin măsurile internaționale care s-au luat .

" **Suntem pe o greșită cale economică** , nu noi , ci **toate țările** ,

fiindcă **se împiedică comerțul internațional** . Din an în an , **schimburile între țări se**
micșorează prin **măsurile restrictive** care se iau , **măsuri de protecțiune excesivă** și
de **distrugere a echilibrului** de schimburi între națiuni ;

nu se mai poate restabili o situație economică mondială normală . "

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Criza agrară

▣ Soluții , dificultăți

" Am spus că problema care se pune acum este degrevarea agriculturii.

Cum trebuie făcută această degrevare ? Se emit diferite teorii.

Unii vor să degreveză **prin reforma monetară** , și din acest p.d.v., s-au emis **două teorii** :

Una care spune că **reducerea datoriilor se poate face la jumătate , dând leului puterea de cumpărare dublă,**

adică spunând că **1 leu actual valorează 2 lei din trecut .**

Atunci s-ar restabili un echilibru general, fiindcă imediat toți debitorii ,

nu numai cei agricoli, ar putea să-și plătească datoriile lor , reduse la jumătate .

Dar cei care preconizează această idee, **nu țin cont de două lucruri :**

Întâi, că **nu valoarea leului este cauza crizei, ci scăderea prețurilor agricole,**

care este un fenomen extern, nu un fenomen intern .

Leul nostru nu are astăzi o valoare mai mare pe piețele străine , decât în trecut,

însă **prețul tuturor produselor agricole s-a micșorat considerabil** și a creat deficitul general.

În al doilea rând, **prețurile produselor agricole ,** pe baza leului, **sunt foarte variabile .**

Dacă s-ar adopta o schimbare a valorii leului, **atunci s-ar produce perturbațiuni importante , o scumpire a produselor, și un dezechilibru bugetar .** [**dă și alte ex. și face alte calcule**]

Pagubele pe care le-au avut agricultorii sunt **incomparabil mai mari** decât ale celorlalte

categoria de producători : **devastări și recheziții** (în război) , **exproprierea** (după război)

efectele crizei mondiale (dezechilibrul prețurilor) .

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Principiile conversiunii

Ce condiții trebuie să îndeplinească n proiect al conversiunii ?

I . Trebuie să acorde agriculturilor un **termen lung de plată** , cu o **dobândă mică**.

Argetoianu spune că termenul fixat de noi , de 17 ani, este prea scurt,

și că ar trebui cca 30-40 ani.

Eu cred că am face **o operație antieconomică** , care n-ar da rezultate bune.

II. Trebuie să se facă **o reducere a anuităților** la capacitatea de plată a debitorilor .

Am arătat că această capacitate de plată a fost scăzută cu 63,3 % .

Or noi am acordat o reducere de 65 % .

III. **Salvarea creditului** . În 1932, această problemă nu s-a pus deloc.

Nu putem rămâne mai departe , în situația de astăzi, când **debitorii sunt convinși**

că vor obține continuu moratoriu și că nu-și vor mai plăti datoriile !

De aici înainte, **datoriile trebuie plătite** , pentru ca creditul să reânvie,

să revină depunerile la bănci și institutele de credit .

[-----]

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Concluzie

" D-lor, eu , **poate sunt optimist, însă este mai bine să fii optimist** în această chestiune ,

decât să fii pesimist , așa cum ai fost d-nii Argetoianu și Iunian,

pentru că , **dacă ești pesimist nu poți să vii cu soluțiuni** pentru o situație

care așteaptă o îndreptare . D-lor deputați, **noi așteptăm rezultatele.**

DI prim-ministru v-a dat întâlnire la toamnă , ca să vedeți rezultatele la lege.

-Tătărăscu : De sigur .

-Brătianu : Evident, cred că până la toamnă , **vom vedea o parte din rezultatele legii .**

Eu sunt convins că această lege va da un avânt considerabil economiei

noastre naționale,și că **criza noastră** - care , după mine,este mai mult de ordin intern decât extern - **se va atenua în mod considerabil.**

Atunci **vom putea spune că am făcut o operă utilă** și că **Partidul Liberal** , din nou,

a salvat țara din dificultățile în care se afla. "

(**aplauze prelungite pe banca ministerială și pe băncile majorităților**)

CICBrătianu / 3 apr.'34

4.k) Aurelian Benteoiu (raportor) - discurs final

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1567-1573.)

[LD : Supratitluri, sublinieri,semne, colorări, îmi aparțin] Doc.integral- **fișier PNL**
/ Conversiunea - în **programul PNL din 1931** ; semnalul lui **Gh.Tătăărăscu** /
/ Răspuns la obiecțiunea opoziției : nu este **largă, generală, egalitară, eficace** /
/ " " " : **debitorii nedreptățiți - creditorii avantajați** /
/ **Legea Argetoianu - Legea PNL** : comparativ /
/ **Legea Mironescu -Vaida - legea PNL** : comparativ /
/ Răspuns obiecțiunea opoziției : **de ce nu iertarea tuturor datoriilor ?** /
/ Conversiune - concluzii / **Apel la potolirea opoziției radicale** /

Aurelian Benteoiu / 3 apr.'34 /retro ' 31

▣ **Programul PNL : conversiunea !**

▣ **Gh.Tătăărăscu - semnalul de alarmă .**

" D-le președinte, d-lor deputați, **problema datoriilor este o veche preocupare a Partidului Național- Liberal .**

Cu mulți ani înainte, ea își găsea în gura unuia dintre fruntașii partidului nostru

[**Gh.Tătăărăscu**], următoarea formulare :

< Să privim realitatea în față. Se proletarizează astăzi clasa pe care se reazimă întreaga alcătuire socială a statului nostru și se primejdiesc forțele de ordine și conservare ale acestei țări. Fiecare proprietar de pământ scos de pe brazda sa, înseamnă un element mai puțin în armata ordinei și un element mai mult în armata anarhiei.

Și nu cred că greșesc afirmând că fiecare bătaie de tobă și fiecare execuțiune silită pregătește și înalță forțele, care la cea dintâiu sguduire, se vor pune în serviciul curentelor de distrugere, care ne amenință înăuntru, și a coalițiilor vrășmașe, ce ne pândesc din afară.

Greutatea împrejurărilor și întârzierea soluțiilor fac din datoriile agricole o catastrofă socială.

Partidul Național-Țărănesc a fost incapabil să tămăduiască răul.

Guvernul d-lui Iorga se arată neputincios și dibuește încă două soluțiuni.

Față de această situațiune, Partidul Național-Liberal a trebuit să tragă semnalul de alarmă și apoi să-și facă datoria. Am înscris în programul nostru de guvernare

soluționarea acestei grave probleme, prin conversiunea datoriilor agricole > .

Sunt cuvintele rostite în 1931 de către actualul șef al guvernului.

[-----]

Aurelian Benteoiu / 3 apr.'34

▣ **Obiecțiunile opoziției :**

▣ **Debitorii nedreptățiți ; creditorii - privilegiați.**

" D-lor deputați, **am auzit vorbindu-se aici prea mult și în mod exclusiv de interesele debitorilor.**

Ne găsim în fața unei probleme care stă la intersecția a două interese contrare, ași putea zice, inconciliabile. Ca semnificație, în istoria dreptului, natura măsurii care se aduce este de o gravitate deosebită.

Firește, mai puțini la număr, nu trei milioane, nu 82% din populația țării, numai un million, poate mai puțin, interesați, din punct de vedere electoral, sunt angajați în această chestiune și creditorii ;

și nu numai creditorii, ca persoane fizice, dar este angajată în această chestiune noțiunea de contract, care este legământul juridic al creditului, condițiune de viabilitate a economiei noastre de mâine și de totdeauna.

" Nu am auzit pe nimeni spunând, în această ordine de idei, din punctul de vedere al incidenței legii, cu această **instituție de bază a societății moderne**, care este **contractul**, **decât** numai afirmațiunea **că legea este neconstituțională**, cu semnificația de amenințare pentru noi, în ce privește **scontata declarare de neconstituțională a acestei legi.** "

[-----]
Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34 , retro'31

▣ Legea Argetoianu

Vom vedea **dacă** din punctul de vedere substanțial, proiectul merită acea **acerbă critică** a d-lui Ghelmegeanu.

Fiindcă d-sa, ca un opozant care se respectă, după ce a săvârșit actul de lealitate, de a recunoaște superioritatea tehnică a legii, **și-a simțit și datoria** – și cred că a greșit când a interpretat lucrurile în chipul acesta – **să nege, să conteste, să facă rezerve, să critice dispozițiunile legii, în anumite puncte de vedere, privitoare la dispozițiunile de fond.**

D-lor deputați, **voi examina această lege prin comparație** cu experiențele anterioare ; fiindcă **perfectiunea desăvârșită nu este** din lumea aceasta și nu a avut nimeni ambițiunea să făurească o lege atât de perfectă, încât să nu mai fie susceptibilă de critică.

O vom examina din punct de vedere tehnico-juridic, și prin raport, la obiecțiunile care s-au adus, în primul rând **în comparație cu legea Argetoianu.**

Ce cuprindea acea lege ? Din punctul de vedere al aplicațiunii ei : **foarte complicată.**

Din punctul de vedere al excepțiunilor : **cuprindea 18 excepțiuni.**

Și nu numai atât, dar, **pentru a determina aceste excepțiuni, „ nășteau ” complicate controversate la bară, în acele procese care amenințau să devină interminabile.**

Vă voi demonstra că **în anumite categorii**, pentru ca legea să fie aplicată, **aceia care o aplica avea nevoie să urmeze un curs de topografie, de planimetrie și de nivelment** pentru ca să măsoare **altitudinea punctului în care se află debitorul.**

Acei care practică aceeași profesiune ca și mine, își aduc aminte de acele distincțiuni care se făceau, după cum **situația imobilului se găsea**, la mai mult sau la mai puțin de **600 metri ca altitudine deasupra nivelului mării.** (**Ilaritate pe băncile majorității**).

Ce complicații de procedură erau, care depășeau procesele de drept comun.

[**argumentează, din acest p.d.v., cât de complicată era procedura în legea Argetoianu**]

" Eficacitatea unei legi , oricât ar fi de bună, și oricât de generoase dispozițiile ei de fond, nu poate să fie asigurată decât printr-o procedură rapidă, ușor de aplicat , cu excluderea tuturor controverselor în aplicarea legii, cu excluderea tuturor ezitărilor , în aprecierea ei și în aplicarea soluțiilor la fiecare speță în parte. "

[**explică cât de complicat era să se stabilească " capacitatea de plată " a debitorului]**

" Pricina trebuia filtrată prin trei filtre impregnate , în materie de apreciere, în fapt, de același coeficient de subiectivism , fatal legat de orice minte omenească și ușor susceptibil de a deveni sursă de arbitrar .

De aceea , noțiunea " capacității de plată " , în proiectul guvernului, a fost eliminată ; s-a crezut ca o condiție sine qua non a eficacității legii cerea aceasta .

S-a făcut bine , d-lor, pentru că în materie de organizare judiciară , un filozof al dreptului, care își are înscris numele și în filozofia generală, filozoful Bacon, spunea :

< optima lex, quae minimum arbitrii iudicis relinquit .>

[**Arată existența unei noi " vame " tot atât de complicată și legată de aceeași subiectivă apreciere , în ce privește vocațiunea debitorului.]**

În legea Argetoianu, **asanarea proprietății mijlocii și mari , urma să se facă numai dacă aceștia dovedeau că datoriile au fost făcute :**

- 1) pentru dobândirea de pământ ;
- 2) pentru sporirea inventarului ;
- 3) pentru construcții , plantații ;
- 4) pentru irigații și îndiguiri ;
- 5) pentru acoperirea pagubelor ;
- 6) pentru asigurarea unui minim de existență ;
- 7) cheltuieli de forță majoră .

" Ei bine, din cauza tuturor acestor complicațiuni , discriminări, aprecieri subiective , complicațiuni procedurale și a necesității de a se organiza procese complete și îndelungi, legea nu și-a avut eficacitatea voită "

4.1.) **V.P. Sassu** (ministr. agricult.) , discurs final ,

NNSăveanu : votarea luării în considerare a legii .

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1573-1576)

[**LD** : **Argumente economice, sociale, politice, etice** .

Fără echivoc , **agrarienismul liberal** -: **sprijinul pentru agricultorii mari și mijlocii** ;

Fără echivoc : **importanța creditului și a instituțiilor de credit** .

Supratitluri, sublinieri, semne, colorări, îmi aparțin . Doc. integral - **fișier PNL**

/ **Conversiunea Tătăărăscu** : scop, ținte, principii /

/ Conversiune de drept, uniformă, automată, circulantă : **debitorii rurali și urbani** //

/ Conversiune de drept : reglementarea **plății datoriilor restante către creditorii** //

/ Conversiune : **radicală, automată, de deplin drept** /

/ Răspuns obiecțiunilor opziției : datornicii mici /

/ " " " : băncile populare , cooperația /

/ " " " : dobânzile /

/ " " " : **datoriile țăranilor , a agricultorilor** /

/ **Elogiu agriculturului** / **Elogiul țăranului** /

/ **Solidarism economic, social, moral** - nu ură și luptă de clasă //

NNSăveanu : punerea la vot, luarea în considerare .

Sassu / 3 apr.'34

▣ **Legea Tătăărăscu-Sassu**

" În fața acestei situațiuni, **guvernul țării**,

ținând seamă de **concepția și ideologia Partidului Național-Liberal**,

precum și de **experiența dobândită** prin inaplicarea celor două legiuri anterioare de

conversiune, **prezintă proiectul de față**, care **are două ținte și un singur scop**.

Cele două ținte sunt :

1) Descătușarea producției naționale prin lichidarea definitivă a datoriilor din trecut, și

2) Reînvierea creditului în general și a instituțiilor de credit în special .

Prin atingerea acestor ținte, realizăm **scopul final al legii care este :**

Redresarea și înviorarea vieții economice și financiare a țării.

(**Vii aplauze pe băncile majorității**) .

Pentru a nu cădea în greșala vechilor legi de conversiune,

noua legiuire a adoptat următoarele **principii călăuzitoare** :

1) Ea atacă de front problema conversiunii, recunoscând în mod sincer,

că în urma scăderii prețurilor bunurilor și a sporirii puterii de achiziție

a monetei noastre, plata integrală a creanțelor contractate anterior crizei actuale,

constituie, atât o imposibilitate materială, cât și o vădită inechitate.

În consecință, proiectul de lege, **făcând o înțeleaptă aplicațiune a teoriei impreviziunii,**

prevede o reducere masivă a creanțelor ,

pentru a le **adapta puterii actuale de plată a debitorilor** ;

2) Noul proiect asigură creditorilor încasarea la timp a sumelor rămase de plată,

dându-le satisfacția că cel puțin acest rest le va fi plătit în mod efectiv ;

3) Un alt principiu de bază a noului proiect constă în repartizarea echitabilă

a reducerilor decretate de el, **între creditorul direct al debitorului**

și creditorii celui dintâi, pentru ca astfel **pagubele provocate de conversiune**

să se repartizeze asupra tuturor părților creditoare.

În acest scop, **statul și Banca Națională vor face însemnate și reale sacrificii,**

prin **finanțarea parțială și efectivă a conversiunii** .

Spre deosebire de legile precedente, **proiectul nostru asigură legii un mecanism simplu,**

suplu și automat. Într-adevăr, el **eliminând toate dificultățile procedurale sau de fond,**

realizează o conversiune de plin drept, rapidă, automată și circulantă.

(**Vii aplauze pe băncile majorității**). [-----]

Sassu / 3 apr.'34

▣ **Conversiune radicală**

▣ **Conversiune automată**

▣ **Conversiune de plin drept**

" **Am spus că noi atacăm de front problema conversiunii ;**

o atacăm, aplicând acestei probleme **un tratament radical.**

Problema conversiunii datoriilor, pentru noi, **nu se poate rezolva cu expediente.**

Datoriile trecutului formează în organismul vieții noastre economice **un chist, o tumoare.**

Până când acest chist, această tumoare, nu este extirpată, **nu prin paleative,**

ci **printr-un tratament operatoriu,** până atunci viața noastră economică nu se poate însănătoși.

(**Aplauze prelungite pe băncile majorității**).

De aceea, **noi am avut curajul să spunem acestui pacient,**

pe care îl iubim și pe care vrem să-l însănătoșim,

să renunțe la paleativele pe care i le dădeau legile anterioare,

și **să aibă această răbdare și acest curaj de a se supune operațiunii** pe care noi vrem

să i-o facem. **Noi am pus pacientul pe masa de operație.**

Desigur cu acest prilej **vor fi suferințe, vor fi sacrificii.** Ce operație se poate face fără durere ?

[.....]

Automatismul legii constă în faptul că **beneficiile ce legea acordă debitorilor și anume :**

reducerea creanței, reducerea dobânzilor și eşalonarea datoriei

pe un termen de maximum 15 ani, aceste beneficii sunt de plin drept,

în sensul că debitorul nu are nevoie să stea la baza legilor anterioare,

pentru ca de față cu creditorul să i se recunoască aceste avantajii.

Debitorul se bucură de avantajele legii de plin drept.

Este suficient să invoace oricând această lege.

În cazul **când un creditor ar căuta să facă urmărire nedreaptă împotriva debitorului,**

neținând seamă de beneficiile legii, **debitorul are dreptul să invoace pe cale**

de contestație, beneficiile acestei legi.

Justiția constată, nu judecă și nu discută avantajele pe care legea noastră

de conversiune le acordă debitorului. (**Aplauze pe băncile majorității**).

[-----]

Sassu / 3 apr.'34

▣ **Obiecțiunile opozanților :**

▣ **Datoriile**

Datoriile țăranilor mici ....

Desigur, **dv. ați fost seducători față de săteni,** căci ați arătat fiecărui sătean avantajiiile

criteriului dv., după care **declarați intangibile două treimi din veniturile lor anuale,**

neputându-se urmări decât o singură treime din aceste venituri.

Dar ați uitat să adăogați la lămuririle date sătenilor că, **conversiunea aplicată după acel**

criteriu , **ar fi durat un timp de 60-70 și 100 de ani.**

Dacă ați fi dat și această lămurire, desigur că **fiecare sătean v-ar fi respins** atunci cu îndârjire

și indignare **această generozitate a dv.,** care nu era decât **formală** și, dați-mi voie să adaog,

ipocrită. (**Aplauze pe băncile majorității**).

Datoriile proprietarilor mari și mijlocii ....

În ceea ce privește **regimul pentru proprietarii mijlocii și mari,**

ne-ați făcut o acuzațiune, că am lărgit pentru ei conversiunea

și ne-ați făcut și imputarea că am supus toate categoriile de agricultori la același tratament.

Dar tocmai acesta este un punct de mândrie și de onoare pentru noi, **că am aplicat un tratament uniform** pentru toate categoriile de plugari, fiind vorba de **aceeași boală**, provocată de **aceleași cauze**, era deci nevoie de **același tratament**. (**Aplauze pe băncile majorității**).

Căci și din punct de vedere **economic**, cât și din punct de vedere **social**, **diferențierile și hotarele pe care dv. le-ați făcut**, nu erau decât **arbitrare** ; pentru că dacă, din punct de vedere economic, **fenomenul depreciării** bunurilor s-a produs în agricultură, el **nu a putut să se oprească la hotarul de 10 sau 50 hectare**, ci el a **influențat la fel toate categoriile de plugari** .

Din punct de vedere economic **nu puteați dv. să creați proprietarilor dela 10 hectare în sus un regim vitreg**, căci **agricultura este o realitate unitară** supusă acelorași legi și la **aceleași primejdii**. **Ea luptă cu aceleași greutăți**, oricare ar fi întinderea de pământ a plugarilor. **Nu erau câțiva**, nu erau 100 sau 1.000 de agricultori cu o întindere de pământ mai mare de 10 hectare, **ci sunt 155.000 de agricultori**, care au în total **4.453.000 hectare de pământ** ; **sunt 155.000 gospodării agricole** pe care dv. **nu aveți dreptul să le supuneți la un regim de vitregie, de ură și de dușmănie**. **Un agricultor** dintr-o asemenea categorie – din proprietatea mijlocie și mare, - **avea drept la același tratament legal al conversiunii**, pentru că este un factor important de producție." **VPSassu / 3 apr.'34**

▣ Pământul țării

▣ Elogiul agricultorului

Dați-mi voe **ca ministru al agriculturii**, să **protestez împotriva diferențierii neeconomice**, **prevăzută de legile anterioare de conversiune** , și să constat că, după cum **avem o mare nădejde în productivitatea proprietății țărănești**, pe care **o vom stimula și încuraja** prin legiuirile pe care le vom prezenta (**aplauze**), **avem în același timp o mare nădejde în acești calificați agricultori care au făcut investiții pentru o agricultură mai tehnică, mai științifică, pentru o producție mai intensificată și calitativ mai superioară**. **Ei sunt frații mai mari ai plugarilor mai mici**. (**vii aplauze**) .

Pe toți aceștia dv. **i-ați pedepsit cu un tratament vitreg, i-ați lăsat la voia întâmplării ; ați crezut că ei pot să fie deposedați și înlocuiți prin alții**. **Un agricultor nu se poate improviza**, nu se poate ușor înlocui, **un agricultor nu este un cămătar** care s-a dus să cumpere o moșie pentru exploatare sau pentru agrement.

Un agricultor este un om care are pentru meseria lui **o lăudabilă și atavică pasiune**, care are **un atașament sufletesc pentru lumea pitorească a satelor**, pentru lumea variată a câmpului, care are un **atașament sufletesc pentru glie și pentru plug**, pe care **aburul brazdei calde și al suflării vitelor de muncă îl înduioșează**, pe care **grija îl scoală din somn cu 2-3 ceasuri înainte de scularea soarelui**, care vede în fiecare lucru din lumea lor, amintiri duiioase.

Acolo la sat, acolo în lumea câmpului și-a făcut copilăria, în satul acela își are **și leagănul copilăriei și mormântul părinților, a bunilor și străbunilor lor** (**Aplauze pe băncile majorității**).

Pe un asemenea agricultor nu-l poți improviza și înlocuirea lui ar fi și o greșeală și o mare pagubă pentru economia noastră națională. (**Aplauze pe băncile majorității**). **Sassu / 3 apr.'34**

▣ Lupta de clasă ?!

▣ Elogiu țărănimii

Dar din punct de vedere social, greșala este și mai mare.

Ați voit, fiindcă ați privit problema sub un aspect electoral , să adânciți hotarele între clasele componente ale plugăriei și ale societății noastre, aplicându-vă politica luptei de clasă, ați făcut o mare greșală .

În trecut a fost un mare proces între țărănimea noastră, obișnuită de atâtea secole de suferințe și de umilințe, și marea și latifundiara proprietate pe chestia repartizării pământului țării.

Acel proces a fost definitiv rezolvat și cu mândrie o spunem , tot prin acțiunea și înțelepciunea Partidului Național Liberal, (aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității), care, cu același curaj cu care atacă astăzi problema gravă a conversiunii a atacat problema agrară și a rezolvat-o în mod definitiv

și cu deplina satisfacere a drepturilor țărânilor noastre. (Aplauze pe băncile majorității).

Acum nu mai aveți dreptul să mai ațâțați și să mai faceți o politică de agitațiuni pe chestia aceasta. Da ! Spuneți că vă este scumpă țărănimea, că pentru ea ați format partidul dv. țărănist,

dar, oare, **puteți tăgădui partidului nostru dragostea lui pentru țărănime ?**

Dragostea noastră am dovedit-o prin operele mari democratice, făcute numai în favoarea ei și pentru desrobirea ei !

Dragostea noastră pentru țărănime nu este o vorbă deșartă – o vorbă electorală – ci un adevărat sentiment religios.

Credem în această religie – și această credință ne purifică și ne înalță sufletele, ne dă puterea morală ca , ori-de-câte-ori țărănimea este într-un impas greu, să intervenim pentru ea. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Ea este clasa de temelie a poporului nostru și tezaurul cel mai nepieritor și mai neprețuit al Statului Român. (Vii aplauze).

Să avem față de țăranul nostru o ținută demnă, să nu-l amăgim,

să ne apropiem de el cu sinceritate, să ne apropiem cu un sentiment de dragoste, să-l iubim, dar să nu-l înșelăm. Să nu ne plecăm la slăbiciunile lui

ci să-i întindem mâna noastră în mâna lui bătbitorită, pentru ca să-l ridicăm la o situație mai bună și pe care trebuie să i-o pregătim. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Să nu-i sgândărim mai ales rănilor sale din trecut ; să ne apropiem de țăran cu interes, cu interes pentru el, nu pentru noi și să nu-i sgândărim anumite răni, plângând alături de ei – noi cu plânsetul fals, ci cu durerea reală. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Să luminăm țărănimea, să o educăm, să o îndrumăm,

pentru că este clasa care a îndurat umilință, care a îndurat atâtea secole de suferință, care a pățit atâtea secole de umilință, care a stat atâtea secole în întunecime și în împilare. Ea poartă toate gloriile trecutului, toate greutățile prezentului și toate nădejdele viitorului și neamului nostru. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

lată d-lor, că și din punct de vedere social, când dv. mergeți cu această politică de învrăjbire, după părerea noastră, nu numai greșită, dar, chiar primejdioasă,

noi avem dreptul să vă opunem politica noastră de armonie și de solidaritate socială și să vă spunem că faceți o imensă greșală când trasați hotare în categoriile sociale ale agriculturii, hotare pe care noi nu putem să le admitem.

Noi, în această lege, și din punct de vedere economic și din punct de vedere social am prevăzut un tratament uniform și egal pentru toate categoriile de plugari."

(Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Sassu / 3 apr.'34

▣ Legea -concluzii

D-lor deputați, d-l prim-ministru dorește să ajungem mai repede la votarea acestei legi și dorința aceasta este și a dv., adică a țării, pentru că dv. sunteți eoul țării.

Mă voi conforma și eu acestei dorințe și nu voi urma pilda altor oratori, intrând în labirintul teoriilor și al principiilor, nu voi rătăci în bărăganul generalităților,

ci fixat dela început pe tărâmul realităților, voi termina cuvântarea mea cu o concluzie :

Am examinat legea împreună cu dv. și am ajuns la această convingere

că **facem o lege bună ; o lege de reparațiune economică, financiară și morală ; o operă de pace și dreptate socială, o lege ce constituie pentru Partidul Național Liberal – și de această dată – un act de mare înțelepciune și de prevedere națională."**

(Aplauze prelungite pe băncile majorității).

De aceea, **vă rog din toată inima mea curată și doritoare de bine să votați cu toată încrederea și cu toată însuflețirea acest proiect de lege."**

(Aplauze prelungite pe banca ministerială și pe băncile majorității).

VPSassu / 3 apr.'34

-**N.N. Săveanu**, președinte : **Discuțiunea generală este închisă.**

Se pune la vot luarea în considerare și se adoptă.

- **N.N. Săveanu** : **se trece la discuțiunea pe articole,**

Finis dezbaterile generale la **Conversiunea IV / 2-3 apr.'34**

Guvern Tătărăscu .Legislatura I .Sesiunea extraordinară . 14 iun.'34

5.) Vasile Sassu (ministr. Agriculturii) : recolta de cereale a României, iul.'34

("Adevărul " , 13 iul.'34)

Ministrul Agriculturii a dat un interview ziarului " Dimineața " , despre situația recoltelor , pe regiuni și cereale. Rezultă că tocmai grânarul țării este mai în suferință.

Este o recoltă medie, care **va asigura nevoile interne**, dar , probabil , **nu vor fi prea mari disponibilități la export.**

Pe culturi, media în ultimii 5 ani, era :

Grâu : 295.000 vagoane ; Porumb : 459.000 vag. Secară : 30.000 vagoane ;

Orz : 160.000 vag. Ovăz : 94.000 vag.

Pe anul 1934, se estima **o reducere de cca 50 % !**

6.)Adunarea generală a exportatorilor de cereale , 10 iul.'34

("Adevărul" , 11 iul.'34)

[**LD : le dau și eu așa, ca ex, că erau structuri , organizații , firești, care se ocupau de interesele diverselor categorii...Că ele aveau statute, programe, competențe...**]

Cele două **adunări generale** s-au desfășurat succesiv.

a) " Uniunea exportatorilor "

Președintele Consiliului de administrație, prof. **Em.Brancovici** a citit Raportul.

Secondat de **SSFocșăneanu** și **O. Manisalian** .

În Raport se vorbește de **Consiliul superior** pentru **deveze la import** (care stabilea autorizațiile de import prin compensație) că nu va mai acorda autorizații , fără **certificatul Uniunii** , în care să se vadă **efectuarea exportului** aprobat prin **Banca Națională**.

b) "Asociația generală a comercianților și exportatorilor de cereale"

Rezultă că Asociația a fost condusă de **Armenag Manisalian** (decedat) , care a fost **fondatorul** ei ,și în ultima vreme **directorul** ei,

figură dintre cele mai proeminente ale comerțului cu cereale.

Preocuparea principală a Asociației pe anul 1933 / 1934 , a fost **recuperarea primelor de export**

.În reglementarea schimburilor României cu celelalte state , în care România găsește debușeu,

/ **Asociația** era în mod constant chemată, de către **ministerele de resort și BNR** ,

să-și de avizul , la încheierea diverselor **Convenții**.

/ **Asociația** a făcut **intervenții** pentru **menținerea condițiilor normale** ,care să permită

pieții interne a cerealelor a-și alcătui **prețul în paritate** cu cel al **pieții mondiale** ;

pentru stabilirea unui **nou standard al porumbului de Basarabia**, depus la bursele străine. ;

/ **Asociația** a avut să se pronunțe asupra gradului de umiditate la porumb, pentru a putea fi considerat "navigabil"

7.) **I.K.Petea** , **Valorificarea producției animale a României , 16 aug. '34**

("Adevărul " , 16 aug.'34)

[**LD : preiau datele ca informație ...**]

Eforturile **exportatorilor români de vite** , spre a cuceri **piețe europene consumatoare** , au dat unele rezultate . **Franța, Italia , Cehoslovacia, Austria** ș.a., ajunseseră să ofere , la un moment dat , **debușee destul de importante** .

Politica de autarhie inaugurată însă , de la o vreme, a avut **o repercusiune destul de gravă asupra exportului românesc de vite și carne**. Încetul cu încetul, o parte - și încă una importantă - a debușeelor importantă - a debușeelor câștigate cu trudă și sacrificii a fost pierdută: în Franța - aproape inexistentă ; în Cehoslovacia - a scăzut cu 90 % ; în Austria - a scăzut cu cca 50 % .Firește, **producătorii și exportatorii români ajunseseră la disperare** .

Cu răbdare și simț practic, **ei s-au îndreptat spre alte meleaguri :**

Grecia : au fost trimise transporturi de vite, porci, oi și miei ;

Palestina : a devenit o piață din ce în ce mai ispititoare (de 3 ori mai mult decât în 1933) ;

Anglia : abatorul de la Burdujeni , a exportat peste 527.000 kg de bacon ;

Egiptul : cca 14.000 capete de vite ;

O comisie compusă din **dr.Emil Labonțiu** (președ. " Uniunii sindicatelor ptr.exportul de animale " și Pișter Gutter , au plecat în Egipt pentru a studia posibilitățile , și să încheie contracte ferme .

În felul acesta, debușeele pierdute în Apus, sunt pe cale să fie dobândite în Grecia, Palestina și Egipt , ajungând în câteva luni să înlocuiască aproape integral, piețele pierdute.

Concomitent, se studiază mijloacele pentru **o mai bună valorificare pe plan intern**.

În lipsa unor târguri, - nu oboare - organizate pe baze moderne (cum este la Paris, Viena și în alte mari orașe europene) , producătorii sunt lăsați la discreția speculanților.

Cartelați de multe ori, aceștia impun prețurile la animale.

Proprietarii de vite sunt obligați să accepte prețurile - deseori inferioare - pentru a nu se întoarce cu vitele acasă .

Începutul ar trebui să fie făcut cu Capitala , care se dovedește o mare consumatoare.

Vânzări de carne , în Capitală :

1930 - 31 mil kg.;1932 - 33 mil.kg ; 1933 - 44 mil.kg :

Dacă consumul de carne ar crește, în marele orașe, piața de carne internă ar deveni un debușeu suficient

-----

8.) **Gh.Tătărăscu (prim ministru) ; Dinu Brătianu (scrisoare) , Târgu Jiu, 23 aug.'34** **consfătuire liberală ; conferință ministerială**

("Adevărul " , 24 august '34)

[-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Opera legislativă

[**LD : atâtea legi au fost aduse în legislația ordinară și extraordinară ... și Tătărăscu, de mirare, nu vorbește despre ele ! Este foarte interesant !**]

"Una după alta **am întocmit legile** menite **să curme risipa banului public,**

să reducă sarcinile contribuabilului , să descătuseze producția și comerțul țării și

să aducă **ordinea în administrația generală a Statului**. O impulsie nouă a fost dată

acțiunii de guvernare și de administrare și în toate domeniile - la centru și la periferie -

s-a pornit la acțiunea de realizări pozitive.

Conversiunea datoriilor ...

" Odată această acțiune întreprinsă , am atăcat curajos problema conversiunii datoriilor pe care am soluționat-o în chip fericit, scotând astfel pentru totdeauna această chestiune de la ordinea de zi a tuturor frământărilor și a tuturor demagogiilor.

Legea aceasta a început să se aplice. Zilnic, pe baza ei, se fac înțelegeri între creditori și debitori . La 15 noiembrie , se vor face primele plăți ale creanțelor reduse, căci guvernul nu a admis nici o amânare a termenelor , atât în interesul debitorilor, cât și în acel al creditorilor. ; legea va fi aplicată integral.

Agitațiunea în jurul conversiunii a încetat - țara este pacificată.

[-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▫ **Împrumutul intern**

[**În atenția lui Victor Slăvescu**]

" Împrumutul intern va fi lansat în câteva săptămâni.

El este destinat exclusiv armatei și punerii în valoare a solului nostru .

Condițiunile în care se va realiza acest împrumut , vor oferi subscriitorilor garanții și avantajii însemnate . Valoarea aur a împrumutului este garantată în mod expres ;

subscriitorii vor fi eliberați , pentru sumele subscribe , de orice impozit ;

se vor acorda prime importante la achitarea împrumutului prin tragere la sorți și

se vor acorda și premii anuale. Se vor primi drept subscriere și ordonanțele în suferință și

bonurile de impozite. În ceasul în care acest împrumut va fideschis , voi vorbi țării ,

arătând însemnătatea participării fiecărui cetățean la acest act de solidaritate națională,

și sunt convins că țara ne va asculta și ne va ajuta. Iată ce am făcut ! Iată ce facem ! "

[-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▫ **Organizarea muncii naționale**

" O a două mare reformă , care așteaptă înfăptuirea , este organizarea muncii naționale ,

având un întreit obiectiv : reorganizarea agriculturii ,

punerea în valoare a bogățiilor țării , refacerea utilajului național .

" Executarea acestui mare comandament este o chestiune de existență pentru țara noastră.

[----argumentarea marii reforme în agricultură, unelte, drumuri, ----]

Astfel , în acest întreit compartiment , munca națională va fi primit o nouă organizare și un nou impuls rodnic și creator.

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▫ **II. Reforma agricolă**

[**LD : în atenția lui Vasile Sassu**]

E banal a mai declara că suntem astăzi țara cea mai înapoiată în cultivarea solului ;

e banal în a mai adăuga că suntem încă sub stăpânirea rutinei , care ne împiedică să schimbăm radical felul culturilor noastre ancestrale ce nu-și mai găsesc astăzi desfaceri ;

este , în sfârșit, **banal**, a mai repeta , că, din punct de vedere tehnic , în multe părți ale țării ,

munca agricolă se dezvoltă exact în condițiuni de practică milenară și

că industrializarea agricolă a rămas o întrebare pusă viitorului .

Este de prisos să ne mai bocim la căpătâiul cauzelor cari au făcut ca țara noastră

să rămână muzeu de practici și metode agricole perimate .

Relele le cunoaștem. Ele trebuie înlăturate .

Raționalizarea agricolă...

" **Am început deja** - cu toată vitregia împrejurărilor - **acțiunea menită să transforme**

agricultura noastră. Am început lupta pentru organizarea, raționalizarea și

industrializare a muncii rurale și această luptă a început să dea roade.

" Ea va fi continuată cu **îndârjire și cu amploare crescândă** , punând în serviciul său

toate resursele statului. Întreg aparatul administrativ rural, școala și biserica,

se vor pune mîn serviciul acestei lupte printr-o puternică **acțiune de propagandă**

" **Asociațiunile agricole** vor fi instrumentul prin care vom face această adevărată revoluție în organizarea muncii agricole.

Consolidarea țărânimii ...

"Solul țării a fost împărțit , prin expropriere, țărânimii ; **prin muncă și tehnică**, din acest sol trebuie extrase bogățiile pe cari munca rutinară de azi , nu le poate dobândi. Ceea ce am numit altădată **exproprierea de adâncime** , va fi **ultimul act de consolidare a păturei țărănești** . **Și acest act trebuie să fie opera partidului nostru.**

Produse agricole industriale

" Punerea în valoare a celorlalte bogății ale solului , trebuie făcută , deopotrivă , cu **punerea în valoare a agriculturii** .

Azi , când produsele agricole și-au pierdut puțința de desfacere rentabilă pe piețele străine , **un efort sălbatec** trebuie făcut pentru **intensificarea exploatării acelor produse industriale cari au încă o valoare aur**. [LD : plante tehnice ?]

Un asemenea efort **este pe punctul să fie organizat** și va avea roade .

Numai **sporind venitul național** scăzut prin catastrofa deprecieri a produselor agricole , putem să așezăm din nou finanțele publice pe drumul consolidării . Vom spori acest venit nu numai prin **schimbarea culturilor** , prin **ameliorarea calitativă a produselor agricole** , dar și prin **sporirea produselor industriale** care ne sunt cerute pe piețele de desfacere .

Refacerea drumurilor ...

" În sfârșit , reorganizarea muncii trebuie aplicată și în domeniul utilajului național - și în special în domeniul **refacerii drumurilor**.

Și în această direcție , **am rămas printre cele din urmă state ale Europei.**

Să ne pălmuim singuri în fața acestei constatări .

Am desființat munca în natură și am înlocuit-o cu **prestația în bani** ,

în momentul când resursele bănești începeau să se epuizeze .

Rezultatele se pot vedea în toate unghiurile țării .

Șoselele noastre de toate categoriile , afară de câteva crâmpoie de artere , **sunt o adevărată rușine.**

" **Ofensiva de reparare a drumurilor** , începută de guvernul nostru în toate județele , a însemnat **ruperea cu o tradiție nenorocită.**

Acțiunea asta trebuie lărgită. Țara întregă trebuie chemată la contribuție.

Vom întemeia **eforii pentru întreținerea drumurilor locale** și vom crea **o nouă mentalitate pentru a înlătura** pe aceea care stăpânește azi sufletul satelor unde **demagogia a decretat munca la șosele de degradare !** "

Gh.Tătărașcu / 23 aug.'34

9.) C.A. Tătărașcu (raportor) , **Răspunsul la Mesajul Regal**, 26 nov.'34

(DAD, MO nr.4, șed. din 26 nov.'34 , p. 17 - 18)

[LD : cam neinteresantă această tradiție de a răspunde exact pe schema mesajului.

Câteva "floricele stilistice" , adăugarea unui cuvânt sau a unei propoziții , inversarea adresantului... cam atât. Formal, formal ! O etichetă ! Sublinierile și parantezele îmi aparțin]

Sire , [**Conversiunea**]

" Un foarte important pas în această direcție , a fost **înfăptuit** prin înfăptuirea și hotărâta aplicare a **legii lichidării datoriilor agricole.**

" Această problemă a **finanțelor private** , cu hotărâtoare repercusiune asupra economiei naționale , care **se transformase** , printr-o **prea lungă târăgănare a soluționării ei** , într-un **vast proces social** , **este pe cale de lichidare** , într-o **justă armonizare a tuturor intereselor.**

" Puține legi în istoria legislativă a României au intrat cu atâta impetuoasă hotărâre în conștiința țării , **întrecând cele mai optimiste așteptări** , ca această lege "

(**aplauze prelungite**)

" Este o constatare care se impune pentru **reconfortanta ei semnificație.**

Creditul reînvie din propria lor cenușă , și , odată cu el , **întreaga mișcare economică a țării.**

[-----]

[**leșirea din criza economică**]

" Nu mai puțin a înviorat economia națională , **politica de valorificare a produselor agricole.**

Agricultura , îndeletnicirea de căpetenie a poporului român,
va continua să stea **pe primul plan al preocupărilor noastre.**

" Printr-un regim de comerț exterior , mai potrivit contingențelor actuale ,
echilibrul schimburilor tinde spre normalizare .

Răspuns la Mesaj / 26 nov.'34

10.) dr. **M.Isăcescu (PT - Constanța - fără Lupu)** , discurs la Mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12, șed. din 10 dec.'34 , p. 164- 170)

[LD: Un discurs, într-adevăr , la **Răspunsul la Mesaj** .

Venit din partea unui partid mic, de curând decapitat de șef - prin plecarea dr Lupu cu masiv grup parlamentar- nu știu dacă trebuie să regret că nu au mers și ei la fuziunea cu PNT sau că ... prin programul propus , **continuă acel țărănism generos , chiar dacă utopic, provocând la meditație clasa politică.**

Lipsă introducerea - probabil referitoare la Monarhie.

Subtitluri, sublinieri, colorări,semne, îmi aparțin]

/ **Programul agrar - țărănesc al PT :**

Obștii Agricole - Creditul Agricol - Casă de Asigurări /

Isăcescu / 10 dec.'34

▣ **Programul agrar -țărănesc al PT**

[LD : fără a ține seama de micimea partidului, fără a pomeni nimic de fostul lider al PT, dr Lupu, Isăcescu prezintă un **detaliat program de guvernare țărănist** .

Este interesant , deci , din p.d.v. doctrinar , pentru că putem detecta , în fond,

atât **păstrarea țărănismului original** aproape nealterat ,

și se pot stabili **renunțările țărăniștilor din PNT**,

cât și **deosebirea față de elementele țărănismului radical**, reprezentat de **Gr.Iunian**.

Din p.d.v. strict economic, este interesantă **asemănarea programului PT**

cu cel avansat de **C.Garoflid** , în studiile sale. **Așa că... ar trebui de meditat !**

Programul agrar în 9 puncte , sistematizat de dr.Isăcescu - fără a fi original sau inedit -

a avut meritul de a fi **readus în atenția Parlamentului cheștiunea** ,

într-o vreme când **celelalte partide cu titulaturi " țărănești "** ,fie le uitaseră,fie erau preocupate de hărțuiele politice. Vezi , prin comparație discursul lui **Mihăescu sau Iunian** .

Se pune o întrebare , la care eu nu găsec un răspus : dacă atâta lume se arăta preocupată de "**cheștiunea țărănească** " , **de ce , oare , ea nu a fost rezolvată ?!**]

Conversiunea - apreciată pozitiv, doar că eșalonarea pe 17 ani a datoriei , este în defavoarea atât a debitorului cât și a creditorului, nerupând acest lanț nenorocit ;

Agricultura - ca concepție, ca **ramură primordială a economiei românești** -

în **programul PT** se deosebește fundamental de concepțiunilor altor guverne și partide.

Până ce **producția agricolă** nu se va îmbunătăți **cantitativ și calitativ**, ea nu poate fi rezolvată.

" **Ori această îmbunătățire** , în situația de astăzi a proprietății rurale, a obiceiurilor adânc înrădăcinate și a lipsei de credit, **nu se poate realiza**

decât prin revenirea la cultura marilor întinderi de altă dată ,

păstrându-se **intact dreptul de proprietate** al fiecărui plugar .

În această scop , **Partidul Țărănesc propune :**

1. Înființarea de "**Obștii agricole**" , care să cultive **întreaga suprafață a terenului arabil din fiecare sat** , considerând-o ca **o singură moșie**.

Avantaje : pregătirea pământului ; cultură rațională ; sămânță de calitate ; standardizarea produselor , depozitarea și vânzarea surplusului ; credit ieftin ; rezolvarea îmașurilor , sporirea șeptelului .

2. linstituirea unui "**Credit agricol**" , care să acorde **avansuri pe termene lungi**, cu dobândă care să nu întreacă dobânda BNR , caresă finanțeze numai **Obștiile Agricole**.

Avantaje : avansuri pe cerealele depozitate ; pentru procurarea de semințe selecționate ; pentru procurarea de unelte ; pentru procurarea vitelor .

3. Înființarea unei "**Casei de Asigurare**" , obligatorii , cu **2 secțiuni** :

contra epizotilor, riscul morții vitelor și păsărilor ;

contra grindinei, inundațiilor, focului. Atât pentru recolte cât și pentru gospodării .

4. **Agronomia** , să devină **conducătorii firești ai Obștiilor Agricole**, scoși de prin birouri, unde fac doar conțopistărie, trimiși la sate, pentru a conduce și aplica știința agricolă și pentru a se ocupa de educația plugărimii.

5. **Îndrumarea țăranilor** , în sezonul mort, spre **alte îndeletniciri** , pentru a-și fructifica timpul. Se știe că țăranul muncește efectiv , în sezon, cca 100 zile, restul de 200 rămânând disponibile. Acestea pot fi : **creșterea vitelor și păsărilor** (cu îmbunătățirea raselor) .

6. **Industrializarea și comercializarea subproduselor animaliere : lapte, unt, brânză, ouă, lână** .Cu străduința învățării tehnicilor științifice și comercializarea obștească.

7. **Cultura oleginoaselor și industrializarea lor** , pentru nevoile interne și comerțul exterior.

8. **Pomicultura . Îmbunătățirea soiurilor și industrializarea**. Livezi întinse.

România poate deveni **paradisul celor mai bune și frumoase fructe** din lume.

Fructele- alimentul cel mai propriu tuturor vârstelor.

9. **Industria casnică** .Îndrumarea bărbaților și femeilor pentru **lucru în lemn, împletituri de nuiele, de papură, olărie, țesături de pânză, covoare țărănești**, etc etc...

izvoare de producțiune și de belșug , pentru țărani și pentru economia națională.

Isăcescu / 10 dec.'34

[Guvern Tătărescu](#) .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , **14 nov.'35 - apr.'36**

11.) [Gh.Tătărescu](#)(**președ.Consiliu, ministrul Armamentului**), **concluzie la Mesaj, 14 dec.'35**

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

Ședința se deschide la ora 16, 30. Sunt prezenți 277 deputați , presă, public.

Pe banca ministerială- guvernul . Majoritatea, inclusiv șeful PNL , Dinu Brătianu, entuziasmată Opoziția este prezentă, inclusiv Maniu, ardelenii, Gh.Brătianu, Cuza,Goga ș.a.

[-----]

[Gh.Tătărescu](#) / 14 dec.'35

▣ **Dezbaterile la mesaj**

▣ **Doi ani de guvernare - bilanț**

"D-le președinte, d-lor deputați, **dezbaterile** ce au avut loc în jurul **Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului**, sunt **pentru guvern prilejul de a fixa** , printr-o **declarație colectivă liniile generale ale politicii sale** și de a **recapitula înfăptuirile** din acești **doi ani de guvernare** , care , **oricât de severe** ar fi obiecțiunile și **oricât de pătimeșe** ar fi criticile, rămân **o etapă rodnică în ideea consolidării Statului nostru**. (**aplauze la majoritate**)

[-----]

[Gh.Tătărescu](#) / 14 dec.'35

▣ **Pacificarea : Conversiunea .**

▣ **Focar de agitație : creditor -debitori**

" **Pacea politică și pacea socială**. Când am făcut **inventarul moștenirii** lăsate de guvernul

precedent , am descoperit în toată țara **focare de frământări și de agitație**, care amenințau să devină turburătoare .

" **Focarul cel mai primejdios** îl constituia **războiul dintre creditori și debitori**.

Problema conversiunii datoriilor rămăsese o **problemă nerezolvată** ,

și ultimele **două legi ale guvernului precedent se dovediseră inoperante** .

" Viu este încă și azi ecoul **întrunirilor și al manifestărilor** , care puneau periodic,

față în față , **blocul de interese și de patimi** a două categorii sociale ,

exasperate de neputința conducătorilor de a rezolva conflictul.

" Proaspete sunt **consecințele acestui conflict** care provocase prăbușirea creditului , **oprirea transacțiilor , căderea instituțiilor bancare , paralizia întregii vieți economice** și care deschidea perspectiva pentru desfășurarea normală a vieții statului .

" **Opera noastră de pacificare** a început cu **soluționarea acestei probleme** .

Soluțiile noastre **s-au dovedit eficiente și au liniștit masele turburate**.

Soluțiile noastre **au statornicit ordinea și echilibrul** . Legea noastră **a înviorat creditul**

și a renăscut ideea executării contractelor .

Debitorii au fost despovărați și , cu satisfacție putem constata , că 70% din ei privilegiază azi de avantajile legii noastre (**aplauze la majoritate, strigăte de bravo**)

[-----]

Gh.Tătărașcu / / 14 dec.'35

▣ **Operă de consolidare : agricultura .**

[**VVSassu**]

" **Operă de consolidare** - toate eforturile noastre pentru **raționalizarea și adaptarea agriculturii**, la situația creată de **criza generală** și pentru **apărarea agricultorilor împotriva depresiunii catastrofale a prețurilor produselor agricole**.

" Am acordat **credite extra-bugetare** în sumă de **278.650.091 lei** pentru a sprijini

acțiunea tehnică și de îndrumare a tuturor ramurilor de agricultură;

am îmbunătățit culturile existente prin distribuire de **semințe și mașini** ;

am început campania de **schimbări a metodelor de cultură**, prin îndrumările **institutenilor științifice** , prin **școli și fermele Statului** , prin numeroase **gospodării model** și

prin cele **120 de centre agricole**, create și **înzestrate cu mașini sistematice**.

(**aplauze la majoritate**)

"Am sprijinit **viticultura și pomicultura** prin echipele voltante pentru **tratamentul pomilor**,

prin **organizarea și investițiunile** făcute în **centrele viticole** ,

prin **ajutorul dat de cooperativele existente** și cele din nou create ,

prin **înlesniri în vederea exportului produselor**.

" Am sporit simțitor **veniturile regiilor comerciale** , printr-o bună gospodărire și prin reducerea cheltuielilor , măbind numai la **Casa Pădurilor** , **veniturile Statului** în 1934 cu **166 milioane de lei**

, spor care se menține și în anul curent. (**aplauze prelungite la majoritate**)

Am sporit **suprafețele împădurite** , ajungând , prin administrația CAPS , a împăduri în anul

1934 și parte din 1935 , **o suprafață de 38.000 ha** (față de 27.000 ha în anii '32-'33) ,

iar în acțiunea de propagandă în anii 1934 și parte din 1935, **o suprafață de 29.769 ha** .

(**aplauze prelungite la majoritate**)

" Am asigurat o **rentabilitate mărită crescătorilor de vite** ,

prin debușeuri interne prin convențiuni comerciale și prin debușeuri externe,

sporind exportul bovinelor, de la 16.000 capete , în 1933,

la 47.000 capete în 1934 și **60.322 capete** în zece luni ale anului 1935 .

Am sporit **rentabilitatea crescătorilor de oi** , printr-o serie de **măsuri** care au stabilit **prețul**

lânii și au adus acestei ramuri de producție , un **spor de venit de peste 250.000 lei anual**,

începând cu 1934 . (**aplauze prelungite la majoritate**)

" **Am ridicat prețul grâului** , cu **sprijinul susținut al Statului și al cooperativelor** ,

aducând în folosul plugarilor , față de prețul mondial , un **surplus de beneficiu**

de peste 5 miliarde lei în 1934, și de **6 miliarde în 1935** , revărsând acest beneficiu

cu deosebire asupra mici lor plugari . (**aplauze prelungite la majoritate**)

Am asigurat , în general, o **mai bună valorificare a tuturor cerealelor** ,

care se poate constata prin faptul că , pe când cantitatea de

1.093.167 vagoane produse în 1933, reprezentau o valoare de 21.915.000.000 lei
857.526 vagoane , mai putine deci, în 1934, în valoare de 22.531.000.000 lei
926.540 vagoane , , în 1935 , în valoare de 23.831.000.000 lei

" Am constituit noi izlazuri și am mărit izlazurile existente ,
defalcând din proprietățile Statului o întindere de 44.337 ha de pământ.

" Am ajutat regiunile deficitare și am distribuit semințe și porumb de hrană ,
cu o jertfă de 300.000.000 lei din partea Statului.

" Am continuat și dezvoltat , prin mijloace legale și prin mijloace financiare sporite,
opera națională de colonizare a Dobrogei Noi, cu elemente românești viguroase .
(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo))

" Ultimii doi ani au însemnat astfel , pentru toate ramurile de agricultură ,
o perioadă de realizări rodnice , de prosperitate și de progrese îmbucurătoare .
(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo))

[-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

Guvern Tătărăscu .Legislatura I .Sesiunea a IV-a ordinară .15 nov..'36 - apr.'37

12.) Mesajul Regal, duminică, 15 nov.'36.

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'36 , p. 1-3 ; D.S. MO 1 , p. 1-3)

" Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul reprezentanților țării ,
întrușiți în a patra sesiune ordinară a legislaturii actuale a Corpurilor Legiuitoare.

Cu vie satisfacție putem constata azi că sforțările Guvernului Meu ,
în strânsă colaborare cu Parlamentul țării,

au fost rodnice pe toate tărâmurile vieții naționale ,
făcând astfel posibilă dănuirea unui regim de stabilitate și de continuitate ,

grație căruia s-au putut rezolva , rând pe rând,
numeroase și grele probleme ridicate de nevoile timpului nostru. (aplauze)

" Conversiunea datoriilor [-----]

reorganizarea cooperăției [-----]

acțiunea de îndrumare a agriculturii și valorificarea produselor agricole ,
întărirea învățământului rural și profesional,

așezarea tineretului în cadrul a noi frâuri de disciplină, [-----]

, sunt principalele înfăptuiri cari , toate la olaltă , constituiesc un pas hotărâtor în
consolidarea Statului nostru " (aplauze) [-----]

" Nu mai puțin trebuie să ne mulțumească începutul de prosperitate care ,
după atâția ani de criză , se vedește azi în activitatea generală economică a țării. (aplauze)

Sporirea producției generale și intensificarea remuneratorie a comerțului exterior,
care se va solda în acest an cu un excedent de mult timp neatins,

sunt semnele unei înviorări economice dătătoare de cele mai bune nădejdi .[-----]

"Veți avea apoi să cercetați proiecte de legi pentru asigurările agricole (aplauze)

și pentru construirea de silozuri și

depozitarea , clasarea, și warantarea produselor agricole ,

prin care se vor completa legiuirile de ajutorare și ocrotire a agriculturii ,

care trebuie să rămână permanent pe primul plan de preocupare al tuturor guvernelor .

(aplauze prelungite , strigăte de bravo) [-----]

Mesajul Regal / 14 nov.'36

13.) **N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36**

(D.S. , MO 6 , șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ **Agricultură -**

[**VVSassu**]

[LD : ca și în alte domenii, Iorga nu menajează nici pe țărani : să muncească !
**În muncă , cu cointeresare , chiar cu constrângere , economică sau de altă natură ,
el vede leacul la toate]**

" D-lor , observam și ieri prin ziare **ce face un om politic care
apartine aproape generației mele , ceea ce face d-l Sassu , în ce privește agricultura.
Acum , de sigur , este încă un drum enorm de parcurs până când pământul nostru
va putea să deie ceea ce este capabil să dea , într-adevăr .**

Și astăzi este destulă paragină în toate părțile .

" Până nu se va ajunge la **o idee a mea** , pe care am emis-o acum câțeva vreme :
**adunările județene agricole , cu prefectul agricol în frunte , cu program fixat în fiecare an ,
nu se va face mare lucru .**

" Cine lucrează după programul acesta , **plătește cutare contribuție ;
cine vrea să lucreze de capul lui , plătește o altă contribuție , mult mai grea ,
ca să se învețe minte și să înțeleagă că agricultura este un lucru de solidaritate
și nu de încercări individuale , incompetente ,**

fără credit , fără instrumente , fără posibilitate de vânzare .

Marea mobilizare agricolă nu ați putut-o face .

Și cu biciul trebuie adus omul leneș acolo ,

la pământul care i s-a dat nu ca să-l lese pârloagă .
Nu așa : datorii iertate , lipsă de muncă tolerată , și pe urmă marea petrecere de la

viitoarele alegeri , cu făgăduiala a ceea ce are sau nu are Țara Românească .

Țăranul plătește prea puțin , țăranul muncește prea puțin ,

țăranul nu mai ascultă deloc .

Acestea sunt cele trei mari păcate în agricultura noastră " (**aplauze prelungite**)

" Ca în toată lumea , **trebuie să se deprindă elementul muncitor**

să asculte de elementul conducător ,

și când țara are nevoi mari , să câștige mai mult pentru ca să poată da țării

ceea ce este necesar , ca să acopere toate nevoile și să înlăture toate primejdiile "

N.Iorga / 27 nov.'36

14.) **Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră , 28 nov.'36**

(DAD , MO 6 , ședința de sâmbătă , 28 nov.'36 , p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

(DS : MO 7 , șed. de sâmbătă , 28 nov.'36 , pag ?)

[LD : **În aceeași zi și cu același conținut , Madgearu și Rădulescu citesc , în numele PNȚ ,
în Cameră și în Senat , o Declarație acuzator - ultimativă .**

PNȚ acuză guvernarea liberală în toate domeniile , pe toate planurile .

Guvernul liberal trebuie să plece . PNȚ adjudecă guvernarea , anunță programul .]

Doc. integral - fișier PNȚ XIII

[-----]

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣ **Agricultura**

" **Pretinsa acțiune de îndrumare a agriculturii , lipsită de plan și de mijloace materiale ,
n-a fost în stare să contribuie la stabilirea unui nou echilibru în producția noastră agricolă ,
pentru sporirea rentabilității muncii milioanei de agricultori țărani ,**

nici să asigure dezvoltarea **industrializării produselor agricole și animale și a industriilor sătești**, în care să găsească un plasament rentabil **imensul potențial de muncă țărănească**. (aplauze pe băncile PNT)

Totdeodată, **accentuarea decalajului dintre prețurile agricole și industriale**, specifică țării noastre , **a micșorat capacitatea de consum** a gospodăriilor țărănești, sporind **procesul de pauperizare al țărănimii**.

" **Stagnarea și regresul economiei noastre agricole** se datorește și **dezorganizării cooperatiei** , prin împovărarea unităților cooperatiste cu o serie de **organe centrale , birocratice , numeroase și costisitoare** , fără ca măcar să se fi dotat cooperatiia cu **mijloace noi de credit** . Iar **desființarea autonomiei mișcării cooperatiste** a lipsit cooperatiia de aportul inițiativelor rodnice și creatoare . "

Madgearu , Rădulescu / 28 nov.'36

15.) **I.Inculeț (Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri)**,

discurs final - la Mesaj, 28 nov.'36
(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 121 - 127)

[LD : funcțiile la Agricultură :

- **Vasile Sassu** - Agricultură și Domenii
- **M.Negură** - ministru de stat , însărcinat cu Cooperatiia.
- **M.Berceanu** - subsecretar de stat la Domenii]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Agricultură

"În ce privește agricultura, iarăși, **deși nu admitem numiri de funcționari de birou, am admis numirea de specialiști** , și astfel , **pentru agricultură** , au fost numiți **126 de ingineri silvici, 107 ingineri agronomi, și 35 de medici veterinari** ; s-au creat **216 centre agricole** , înzestrate cu unelte, animale de reproducție, semințe etc ; s-au înființat **853 gospodării model** în 37 județe ; s-a avut o grijă deosebită pentru **distribuirea semințelor** . În anul 1936, s-a dat pentru semințe **46 milioane lei** , iar în 1935, s-au distribuit **574 vagoane de semințe selecționate de grâu**.

" **S-a votat legea viticulturii**.

În ce privește zootehnia, pentru combaterea epizootiilor, s-au construit la Timișoara , Craiova și Cluj, **institute bacterologice** ; la Constanța și la Burdujeni , s-a construit **câte un abator model**.

" În ce privește împăduririle , așa de necesare pentru țara noastră, pe când în 1933 s-au împădurit 13.000 ha, în **1935, s-au împădurit 18.000 ha**.

" D-lor deputați, și în privința agriculturii , **nu s-a făcut încă destul** ; și aici putem spune că, **cu cât se va da mai mult pentru dezvoltarea și organizarea agriculturii noastre, cu atât va fi mai bine pentru țara noastră** " (aplauze prelungite la PNL)

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Comerț

[LD : iau câteva date ...încerc un tabel -.... fără comentarii care sunt ... nesemnificative.]

Anul	Import	Valoare	Export	Valoare	Balanța
1933	3.625.000 qint.	9.569.000.000lei	73.865.000qint	11.684.000.000	activă

De atunci, **sub guvernarea PNL, importul a scăzut, iar exportul a crescut** , **balanța fiind în favoare noastră** cu **6.078.000.000 lei** , cum nu am avut de la război.

La export avem :

boi	.....	16.000 (în 1933)	77.000 (1935)
porci	.....	104.000 "	157.000 "
păsări	...	2.500.000 "	3.500.000 "
bacon	.....	nimic "	926.000 kg. "

Cereale și alte

Grâu	35.000lei /vag. 1933	46.000lei / vag. 1935
Porumb	21.000lei / vag. "	25.000lei/vag. 1936
Orz	13.000 " "	32.000 " "
Lâna merinos	36lei / kg "	68lei/ kg "
Lâna țigaie albă	33 " "	57lei kg "

Ce înseamnă aceste cifre ? Înseamnă că țara noastră tinde să importe din ce în ce mai puține mărfuri fabricate, și importă tot mai multe mărfuri semi-fabricate sau materii prime și că exportă , încetul cu încetul, tot mai multe mărfuri fabricate.
I.Inculeț / 28 nov.'36

16.) **MSRegele** : Răspuns la Adresa de Răspuns , la Mesajul Regal , 4 dec.'36

(DAD, MO 7 , șed .din 4 dec.'36, p. 130-131)

[**Agricultura**]

< Pe de altă parte, marea masă a poporului nostru se îndeletnicește cu cultivarea solului. Se cere , deci, pentru agricultură o grijă deosebită , care să tindă la sporirea producției și la o simțitoare îmbunătățire calitativă , care să permită o mai rentabilă valorificare , atât pentru fiecare cultivator în parte, cât și pentru ansamblul economiei naționale .
Domniile Voastre, d-lor reprezentanți ai națiunii, aveți datoria de a sprijini și încuraja guvernul Meu în desăvârșirea operei gospodărești și veți trebui să colaborați la găsirea metodelor celor mai practice și la o cât mai bună aplicare a lor .
Carol II / 4 dec.'36

17.) **M.Ghelmegeanu**, la pr.lege , Institutul Național de Credit Agricol, 5 febr.'37

(DAD, MO 24, șed. de vineri 5 febr.'37, p. 852-853)

Legea prezentată de ministrul de Finanțe **Mircea Cancicov** ;raportor **Gh.Onose** .

[LD : Prin Ghelmegeanu, **PNT** se prezintă , cu consecvență , ca un apărător al intereselor agrare , în general, și ale celei țărănești , în special.

Până și în analiza ce o face însă la legea adusă în dezbatere,

ocoloște perioada sa de guvernare, alegându-și ca **țintă doar guvernările liberale** , cărora le atribuie toate neîmplinirile , datorate **doctrinei financiar -industrialiste** .

Mărturisesc că , deși am urmărit toate marile dezbateri pe problemă,

nu pot îmbrățișa p.d.v. național -țărănist . Doar la arătat cu degetul , la critici , pe care le inventariez cu toată obiectivitatea] Doc.integral : fișier PNT-XIV

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ **Credit agricol ? Credit țărănesc ?**

▣ **Scepticism** .

Prin legea de înființare a unui Institut de Credit Agricol , se aduce în dezbaterea Camerei chestiunea delicată a creditului agricol în general , și în special creditul pentru țărănime.

Ministrul de Finanțe a făcut o îndoită declarație , prin care a asigurat că guvernul PNL nu înțelege să facă din acest institut o armă de partid.

" **PNT a luat act de această declarație , deși ea exprimă**

o <generozitate> la care nu a apelat nimeni. "

Dacă PNL va izbuti cu adevărat să rezolve problema creditului agricol,

și mai ales **a creditului țărănesc**, aceasta trebuie **să constituie un merit al său** și să intre **în patrimoniul de realizări al acestui partid. "**

În a doua declarație, **ministrul a solicitat pe conducătorii vieții politice , să participe la conducerea instituției , bineînțeles și la împărțirea retribuțiilor. "**

[-----]

" A ! **Când este în joc înființarea unor instituții financiare și economice,** desigur aceste instituții **pot să fie foarte bine conduse** și de către acei care , având toată **competența necesară** înțeleg să respecte **legea organică** a acelor instituții.
[-----]

" **De aceea, d-le ministru , nu ne interesează nici dacă** din acest proiect de lege **veți face sau nu o armă de partid, și nici felul cum se vor împărți retribuiile .**

" Este o **singură problemă care ne preocupă** ; pentru aceasta m-am urcat la tribună, de a cerceta împreună cu dvs, **dacă Guvernul Național -Liberal a izbutit , în sfârșit, să găsească concepția potrivită și ducătoare la scop, a înființării reale a unui credit țărănesc, la dispoziția agricultorilor țărani. "**

Din acest p.d.v., are o mare înđoială .[-----retrospectiva istorică -----]
M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37, retro'

▣ **Evoluția creditului agricol**

" Partidul Național Liberal nu este la prima lui încercare . Ministrul Canciov, apărător foarte abil și temerar al patrimoniului de realizări ale PNL, a înlocuit **Expunerea de motive** care l se prezentase, printr-o alta, semnată de el. După el, s-a luat "**inimosul raportor**" Onose, care a arătat **toate înfăptuirile PNL de la 1873 , până azi.**

Las la o parte că **Creditul Funciar Rural** a fost destinat mai mult **pentru agricultura mare .** S -au evocat : **Casele de Credit Agricol** (1881) ; unificarea acestor case în **Institutul de Credit** (1882- 1907) ; înființarea **Caselor de Împrumut pe gaj** (1915) ; **secțiune bancară** pentru agricultorii mici , la **Creditul Rural** (1923) .

Toate aceste organizări, constituie în adevăr **o galerie impresionantă de instituții,** **La 1925, se produce un act răsunător ,** atât prin conținut cât și prin instituția implicată **Guvernatorul BNR , Oromolu,** prezintă adunării acționarilor un **Raport ,**

Ministrul Canciov nu-l pomenește ! Pe atunci era " în coalescență politică " .

cu **bilanțul activității PNL în 44 de ani,** de la înființarea **primei Case de Credit județean ,** în care spunea : < Ceea ce **lasă , însă, mult de dorit , este situația creditelor agricultorilor, în genere, și a celui mic, așa numitul credit popular .**

Într-adevăr , țara este încă agricolă ; am pus la îndemâna comerțului o instituție ca Banca Națională ; am pus la îndemâna industriei o instituție de forță , deja cunoscută, mult crescută a Creditului Industrial și nu s-a făcut același lucru pentru agricultură , deși principala ocupație a locuitorilor români, este agricultura . >

"După atâtea decenii, raportorul Onose [**în 1937, după 12 ani !**]

încheie cu o frază optimistă : < **Institutul Național de Credit Agricol , vine să completeze și să rezolve integral și în mod fericit marile probleme agrare ale țării noastre . >**

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ **Credit agricol ? Credit țărănesc ?**

▣ **Scepticism .**

" Atunci ridic această problemă : **dacă în curs de atâtea decenii n-au lipsit bunăvoinți** din partea patrioților , care au vrut să servească această țară,

dacă au fost conducători care au înțeles nevoile ei, pentru ce , după atâtea instituții nu avem și rezolvarea problemei creditului pentru agricultură și în special a creditului țărănesc ?

Mă cuprinde înđoiala ca nu cumva și noua instituție de **Credit Agricol** care se proiectează , să intre în rândul celorlalte instituțiuni , **pentru ca rezultatul să rămână același .**

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ **Agricultura românească - Creditul Agricol**

▣ Bilanț , deficiențe

[LD : încerc să fac niște statistici, niște diagrame, din datele vehiculate de Ghelmegeanu
Din păcate **sunt bălmojite, par diferite** la distanță numai de câteva rânduri...

Încât , până la urmă, **sunt nevoită să iau de bună concluziile lui .]**

Politica de credit , în general, cuprinde două lucruri deosebite :

în primul rând, **organizarea instituțiilor ca instrumente de credit**

în al doilea rând, **repartiția creditului** în condițiuni corespunzătoare

importanței ramurilor de activitate în economia națională , la formarea venitului național.

El va lua **două momente de referință** :

1931 (când s-a declanșat criza agrară) și **1937** (acum , la înființarea instituției)

<u>An</u>	<u>Nr.Bănci</u>	<u>Credit financiar</u>	<u>Nr.cooperativelor</u>	<u>Credit financiar</u>
1931	1.102	80 miliarde	5.239	8 miliarde
"	1.102	68 miliarde		
<u>Instituția de credit</u>		<u>Investiții agricultură</u>		<u>Procent</u>
Băncile		8 miliarde		10%
"		10 miliarde		
Creditul Funciar Rural		900 milioane		
Casele de credit		450 milioane		
Casele de împrumut pe gaj		300 milioane		
Cămătarii satelor		11 miliarde		
Total investiții agricultură		9.650.000.000 lei		11%
"	"	20 miliarde		26%
Total investiții industrial.comerc.		58 miliarde		74

<u>Venitul Național</u>	<u>Contribuția comerț-industr.</u>	<u>Contribuția agricult.</u>
-------------------------	------------------------------------	------------------------------

110 miliarde	49 miliarde (45%)	61 miliarde (55%)
--------------	--------------------	---------------------

Ghelmegeanu : "Prin urmare, la 1931, întregul sistem de credit cu 1.102 bănci ,

furnizează agriculturii țărănești 10 miliarde ,

egală cu suma pe care o pun la dispoziție cămătarii satelor

, care au făcut ca **proprietatea agricolă până la 10 hectare să fie grevată** în 1932 ,
cu peste 32 miliarde .

lată rezultatul repartiției creditului în raport cu diferite ramuri de activitate în 1931."

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ PNL - sistem bancar-financiar importat

[LD 30 oct. 2003 . Privesc, ascult , sunt șocată ce se întâmplă cu agricultura românească
după 1989. Bruma de industrializare din epoca comunistă se topește văzând cu ochii .

Agricultura este în cea mai grea suferință... fiind întoarsă (din p.d.v. tehnic și economic)
la situația de la începutul secolului.

Oare , chiar și din **invocarea acestui citat căutat de Ghelmegeanu cu lumânarea**,

izvorât din teoria "**formelor fără fond**" ,al unei țări eminentemente "**agrare**" ,

oare este hazardat să consider **doctrina țărănistă conservatoare ?**

Fără a da sens depreciativ sau peiorativ acestei doctrine,

la urma -urmei , care trebuia să fie, să rămână și să supraviețuiască agricultura românească ?

Subiectul rămâne deschis...]

[-----]

"Da, am clădit pe nisip - dl Druma spunea chiar **o civilizație care ne este străină ! -**

în orice caz, o politică de credit care a fost complet dezavantajoasă agriculturii.

De ce am ajuns în această situație ? De ce , **cu toate încercările făcute în decursul atâtor generații** , care au avut onoarea să aibă **răspunderea destinului politic al Partidului Național Liberal, rezultatele au fost atât de dezastruoase ?**

Pe deasupra tuturor bunelor voinți, și a sentimentelor de patriotism,

pe care **nu le contest la unii** dintre conducătorii PNL din trecut,

am fost victima unui sistem care și astăzi **se continuă de către guvernul liberal,**

care , cu toate schimbările aparente, **păstrează vechile tradiții** ,

mai ales **în ordinea financiară și economică**.

Din cele **1.102 bănci**, care existau în momentul crizei din 1931 ,
cu **80 de miliarde** ca mijloace de acțiune ,
numai 16 mari bănci , din care **11 se aflau în Capitală, posedau 33 miliarde** ,
restul de 1.086 bănci , în care intrau **și vrednicile bănci provinciale** din ținuturile unite,
nu aveau la dispoziție , ca mijloace de credit, **decât 47 miliarde**.

" Exista o **concentrare financiară** în mâna unui **monopol bancar de fapt**,
care **nu acționa însă prin propriile sale mijloace financiare** ,
ci cu acelea pe care **le pompa de pe piața internă**.

16 mari bănci dețineau jumătate din totalul depozitelor tuturor celorlalte bănci din țară ,
care **stăpânesc scontul la Banca Națională ...**

Ghelmegeanu / 5 febr.'37

18.) **N.Iorga** (PND) la pr.de lege, **Înființarea Creditului Național Agricol** .11 mart.1937

(DS, MO 42, șed. din 11 mart.1937 , p. 2437)

[LD : **când Iorga se înfurie, ca acum , este magnific !**

Am o **părere foarte asemănătoare despre țărani , despre țărani din Miorcani ...]**

-**Christian Ciomac** (PNL) : Trebuie plecat de la premiza că **agricultura noastră**
este deficitară nu numai în ce privește **producția**, ci mai cu seamă în ce privește **investițiile** ,
felul de a munci, capitalul de care dispune. Colegul Mircea Bădărău a făcut o icoană completă
și documentată a **sărăciei producției mici, fără vite, fără unelte** .

"**Guvernul redresării naționale** " , al d-lui Tătărescu , **a căutat să remedieze** această stare
care privea aproape întregul nostru popor.

Îndeletnicirea de bază a românului este agricultura .

Dar nu se poate închipui țaran fără pământ. Este o legătură mistică , ceva sufletesc.

De aceea, guvernul , în prevederea lui , **a atăcat problema sub trei forme**, ca o trilogie,
în trei verigi . În primul rând a fost **asanarea datoriilor agricole**.

[**Conversiunea**]

-**prof. N.Iorga** :

" **O mare nenorocire** , care a început sub mine ,**dar fără nici un fel de socoteală**.

Toți țiganii, toți nevolnicii , toți înșelătorii au intrat în legea aceasta a datoriilor.

N-am făcut-o eu : mă scutur . Am și declarat , că **n-am nici o parte la această lege**.

Apoi, au venit **alții și au adăugat demagogie peste demagogie**.

Ați omorât băncile . Mulți oameni de treabă au dispărut ca factori în agricultură ,

de pe urma **netrebnicilor care trăiau numai din împrumuturi**

Nu numai țărani , dar **oameni care n-au fost țărani nici o dată** , s-au băgat în conversiune și

a ajuns **această lege una din rușinile cele mai mari**

ale vieții economice și financiare din orice fel de țară !

De unde a plecat și **de ce a mers așa** , nu zic nimic. Dar, oricine a văzut ,

că atunci **când eram la guvern nici n-am pus piciorul acolo unde se făcea târguiala** .

S-au făcut târgueli sub mine ; au continuat sub țăraniști , sub Vaida,

și apoi ați venit dvs , în legătură cu alegerile , și ați fost foarte darnici cu punga altuia.

" **Eu am fost pentru altceva** : eu am fost pentru **ajutorarea oamenilor, de la caz la caz,**

juducând **omul**, iar **nu urmărind numai o clasă** .

[**Țăranul**]

" **Ce este țăranul ? Eu nu știu ce este țăranul**. Eu cunosc cutare țaran.

Cunosc un **țaran** care este un om înaintea căruia mă închin : el e **un sfânt și un martir**.

Cunosc pe **alții**, între care trebuia făcută o alegere .

Dar sunt țărani care au devenit niște canalii electorale și niște bețivi ,

care nu merită să fie ajutați deloc.

"**Este o aristocrație țărănească** pentru care trebuia legiferat ,
și **o mulțime de țărani fără nici o socoteală** , care **nu trebuiau ajutați** , fără discernământ.
Li s-au acoperit datoriile, ca **să facă alte datorii pe urmă** .

Așa este viața sprijinită numai pe exploatarea altuia .

[**popularitatea electorală**]

"Cum eu nu mă prezint la alegeri, **spun lucrurile cum sunt** . [-----]

Eu cu aceasta **știu că mi-am pierdut popularitatea** ,

dar , **cât mi-a mai rămas , o dau cui vrea** "(**mare ilaritate**)

Iorga / 11 mart.'37

19.) R. Vidrașcu, **Chris. Ciomac** Comunicare ,ministr.Agriculturii și ministr Industriei
,12 mart.'37

Litigiul dintre cultivatorii de sfeclă și fabricanții de zahăr , 12 mart.'1937

(D.S.MO 43, șed. din 12 mart.'37 , pag. 2445)

-**Romeo Vidrașcu** : Am onoarea de a aduce la cunoștința d-lui **ministru al Agriculturii** ,
și d-lui **ministru al Industriei și comerțului**, că lucrările **Comisiei mixte a zahărului**
s-au terminat astăzi, **fără a se putea încheia convenția prevăzută de lege**.

Cultivatorii de sfeclă au declarat că **nu pot și nu vor cultiva sfeclă de zahăr**

în campania **1937 / 1938** , cu prețul de **5.700 vagonul**,

pe motive arătate în memoriile documentate , înaintate la timp ministerelor.

Fabricanții de zahăr au susținut că **nu pot consimți la o majorare a prețului sfeclei** ,

și că , chiar cu prețul actual, neavând rentabilitate,

nu pot decât " să încerce" a fabrica zahăr în perioada 1937/ 1938 .

În aceste condițiuni , **nu se încheie nici o convenție pe 1937/ 1938**, iar cea veche expiră .

Astfel, **relațiunile dintre cultivatori și fabricanți rămân în afară de lege**,

și de sancțiunile prevăzute de lege. În fața acestei situații grave ,

ce măsuri intenționează să ia guvernul , în interesul atât a Statului cât și a consumatorilor ?

-**Christian Ciomac** : **Se asociază la comunicarea** senatorului Vidrașcu .

Întreabă pe ministrul Industriei și comerțului , **dacă va mai tolera această situație**,

și **dacă nu crede că a venit timpul să apere producătorii mici și mari de sfeclă** ,

împotriva fabricilor , care știu să se "**imunizeze**" împotriva tuturor măsurilor ,

" **prin intervenția insolită a *digestivilor domni* din consiliile de adminiztrație**" ,

cozi de topor adunate din toate partidele și

din tot felul de **profitori lipsiți de scrupul** și de sentiment civic .

Până când această sfidare ?"

Cultivatori și fabricanți de zahăr / 12 mart.'37

Guvern Tătărescu . Vacanța parlamentară . Succesiunea. Alegeri . 1937

20.)**Congresul tineretului PNȚ- Ilfov . , 4 oct.1937**

("Dimineața" , an 33, nr. 11.060, 5 oct.1937)

Virgil Madgearu (secr..g-raIPNȚ)

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▣ "**Românizarea**" vieții economice ,sociale, învățământ.

[LD : de remarcat că , Madgearu se ocupă exclusiv de ceea ce generic se numea

" **problema națională** " , ceea ce denotă că **problema domina sceana politică românească** .]

" **Împlinirea țelului general al românizării vieții economice și sociale , nu se poate face decât printr-o acțiune de Stat"** .

Programul general al PNT este străbătut de această idee cardinală .

Este o falsă pretențiune că noi ne-am fi modificat programul ulterior, sub presiunea evenimentelor .

Programul este și astăzi **cel votat** în [4-5] februarie 1935 de C. C. Executiv .

"Noi n-am respins ideea națională ca **punct cardinal al programului** ,

ci exclusiv formulele goale de orice alt conținut , în afară de **caracterul lor demagogic** .

Prin aplicarea acestui program , se inspiră din următoarele directive :

[**românizare economică**]

" **Românizarea economică** , presupune ,în primul rând, asigurarea formațiunii de **capital mobilier românesc**, fără de care orice efort este zadarnică.

Formațiunea de **capital românesc** necesită , în primul rând, **sporirea continuă și progresivă a venitului agricol românesc**, care nu se poate realiza decât prin aplicarea unui

program de raționalizare a producțiunii agricole , și **a aparatului de circulație și credit** ,

destinat să contribuie la **asanarea agriculturii** , la sporirea randamentului cantitativ și calitativ

a producțiunii și la **mărirea veniturilor reale ale agricultorilor** [LD : care se va produce la

Paștele cailor ! **Își dezvoltă întreaga teorie economic-agrară , din care nu cred că participanții la**

acea adunare înțeleg ceva : echilibrul dintre prețurile agricole și industriale .... marja de profit a

agriculturii ....acumularea de capital românesc ... rolul Statului și al Cooperăției ...

inițiativa industrială și comercială de Stat

[**românizare socială : țărănime, muncitori industriali , clasă mijlocie**]

" **O românizare a vieții economice** nu poate deveni efectivă ,

dacă Statul nu întreprinde în același timp o largă politică socială .

Dacă se urmărește să se ajungă la **dominația elementului etnic românesc** , în toată viața de

Stat, și să se așeze temelii serioase pentru **selecționarea valorilor românești** ,

este absolut necesar să sporim vitalitatea națională.

" Aceasta nu se poate asigura și dezvolta, **decât printr-o politică de Stat conștientă,**

pentru **ridicarea sănătății poporului** , în primul rând **a poporului de la sate** ,

care reprezintă **elementul etnic cel mai pur**. [-----]

Madgearu /

[**# solidaritatea cu țărănimea**]

[LD : **Atenție ! Madgearu vorbește** -cred că pentru prima oară de această manieră-

exact ca un liberal de dinainte de război , și , **deși ținta susținerii sale este țărănimea,**

vede în dezvoltarea industriei (pe lângă celelate componente)

singura șansă de redresare economică. **Au dispărut criticile acerbe anti-industrialiste.**

Este adevărat , din unghiul intereselor țărănești .]

" În acest scop, avem înainte de toate **lipsă de un substrat material național puternic** ,

pe care nu-l putem crea decât printr- **o orânduire socială menită să solidarizeze**

toate clasele în jurul țărânimii , **factor principal de producțiune și consumație,**

rezervor de sânge curat românesc și de primenire a energiilor naționale.

" **O asemenea orânduire este imperios cerută de condițiunile demografice.**

Ca și în tot răsăritul Europei, **România** se află într-o situațiune de

suprapopulație agricolă , cu tendință de creștere rapidă . **Pe fiecare kilometru pătrat**

de teren de cultură , avem **74 de locuitori** , **cifra normală** fiind socotită la **65** .

" **Datorită fărâmițării proprietății și condițiilor înapoiate ale agriculturii** ,

randamentul producției de cereale pe hectar , este de numai **10 hectolitri** , adică **jumătate până la o treime** , față de randamentul din țările Europa apuseană și centrală.

" Prin valorificarea defavorabilă a producțiunii țărănești, prin **prețurile urcate ale**

produselor industriale, prin **dobânzile mari** și prin **transmiterea sarcinei fiscale**,

provenită din **impozitul pe consumație și circulațiune**,

țărănimea noastră , cu **proprietatea supusă încontinuu fărâmițării**,

este condamnată la sărăcire progresivă .

" Din cauza capacității restrânse de producțiune a țărânimii ,

procesul de industrializare nu poate urma decât un ritm lent , astfel că ,

Într-un viitor apropiat , **industria** nu va fi în măsură de a absorbi brațele de muncă disponibile de la țară .

" A urmări **un nou echilibru** în producțiunea națională și **o nouă organizare a sistemului de circulație și de credit** , care să asigure **mărirea randamentului agriculturii țărănești** și, prin **creșterea veniturilor țăranilor** , **să se creeze o piață internă pentru a accelera ritmul procesului de industrializare al țării** , ca să asigure o ridicare a venitului național - **aceasta este misiunea economică a statului național- țărănesc.**

" **Statul liberal** , cu tot amestecul său în viața economică, **timp de 70 de ani, își încheie bilanțul cu sărăcirea țăranimii și a claselor de mijloc românești** și cu înavuțirea elementelor străine și minoritare , aflate în număr mare în industrie , comerț, bănci, asigurări și transport .

Madgearu /

[**# cooperatia**]

[LD : dar și această cooperatie este o **instituție fondată și dezvoltată ca mișcare de liberali !**

Ce spune **Madgearu** sună doar a **dorință de a pune mâna pe funcțiile din sistemul cooperatist ! Bîrrrrrr !**]

"**Statul național-țărănesc** este chemat să îndrumeze , să organizeze și să normalizeze **noua economie românească.** Aceasta nu implică paralizarea inițiativei private , care fecundează viața economică a unui popor, ci numai **îndrumarea și încadrarea ei în formele corespunzătoare intereselor naționale.**

" În agricultura țărănească , **cooperatia este singurul mijloc de ridicare calitativă și cantitativă a producției agricole și de valorificare optimă a ei** , prin **eliminarea intermediarilor .**

" În acest scop , **statul național-țărănesc va favoriza cooperativizarea agriculturii țărănești : producția , aprovizionarea , desfacerea și creditul nu numai printr-un concurs financiar**

și larg , ci și printr-un sistem de educație cooperatistă a țăranimii .

" **Statul național-țărănesc nu poate renunța la un rol de inițiativă** ,

în special pentru stăpânirea posturilor de comandă economică cu misiunea :

de a realiza echilibrul producției naționale , asigurând o dezvoltare armonică a agriculturii și industriei ; **a promova creșterea normală a venitului și avuției naționale ;**

și a asigura o repartitie echitabilă , care să determine formațiunea unui **capital românesc** și să îndrumeze astfel un proces de **românizare reală a vieții economice .** [-----]

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▫ **Guvernarea liberală : bilanț negativ.**

" **Dacă scrutăm** sub acest unghi de vedere , **actuala guvernare liberală** ce se apropie de **4 ani**, nu putem ajunge la încheierea că **a contribuit la întărirea capacității de acțiune și rezistență națională a Statului românesc.**

" **Nu vom fi îndemnați de spiritul de opoziție să negăm eforturile cari s-au făcut în acești 4 ani** , sau să contestăm **unele ameliorări față de stările de criză anterioară .**

Este, însă, altă chestiune , **în ce măsură a știut și a reușit guvernul să facă țara să folosească de la epoca de prosperitate , care a succedat în lumea întreagă, crizei .**

[-----]

" În ordinea economică, s-a pus în lumină

incapacitatea congenitală a PNL de a așeza pe temelii sănătoase,

pentru propășirea economiei naționale, **prin armonizarea liniilor de dezvoltare a agriculturii și industriei, și intensificarea schimburilor dintre sat și oraș**, datorită preocupărilor de **privilegiere a intereselor industriale, comerciale, și bancare .**

" **Mentținerea timp de patru ani a decalajului formidabil dintre prețurile agricole și cele industriale,** ilustrează pe deplin această constatare .

Măsurile de ultimă oră , în favoarea agriculturii, înființarea unui **Institut de Credit Agricol**, procurarea unui număr de **tractoare**, sau experiențele de **electrificare rurală**,

nu sunt în stare să mascheze realitatea. [-----]
Congresul PNȚ-tineret , Ilfov / 4 oct.'37

21.) Rev." *Parlamentul Românesc*" - (11-20) dedicat partidelor politice , 31 oct. '37

- a) Mihail Manoilescu , *Doctrina vechi și noi* [/ țărănism]
b) *Partidul Agrar* [C.Argetoianu] / *Statul agrarian* /
c) *Frontul Plugarilor* [Petre Groza] *Stat autentic țărănesc* /
d.) IDSuchianu , *Ideologia ca factor al politicii românești*
/ Problema agrară / prăpastia sat -oraș (liberalism / țărănism / legionarism)

a) Mihail Manoilescu , *Doctrina vechi și noi*
Manoilescu / 31 oct.'37

▣ **Doctrina PNȚ ? = o formulă lipsită de conținut**

" ... adevărații **apărători ai votului universal** au fost **la început** țărăniștii ,
care erau **adversarii principali ai liberalilor**. [-----]
" Cât despre **țărănism** < *era pe când nu s-a văzut* > , adică **în opoziție**,
iar când s-a înfățișat **sub forma concretă a răspunderii guvernamentale** ,
el s-a evaporat repede din sufletul celor care
l-au agitat ca pe o formulă , dar nu l-au purtat în inimă , ca pe o dragoste .
////////////////////////////////////

b) *Partidul Agrar* [C.Argetoianu]
Autor ? , /

▣ **Caracterul agrarian al P.A.**

" Această inițiativă apare ca o **continuare a activității legiuitoare și administrative**
din timpul guvernării , caracterizată printr-o **accentuată tendință agrariană**.

În acest domeniu , **guvernul Iorga** are la activul său **cele mai importante realizări**.
Este **primul guvern** care începe o acțiune serioasă și metodică
de **valorificare a produselor agricole** .

" Inaugurează importante **degrevări fiscale în folosul agricultorilor** ,
care sunt : impozitele pe succesiuni , taxele comunale .
Duce o fermă **politică de eftenire a produselor industriale** de mare consum .

Lichidează echitabil datoriile micilor agricultori din Basarabia
provenite din aprovizionările cu cereale de sămânță și hrană .

Despoliticianizează Camerele Agricole și
alcătuește **primele legi de organizare a agricultorilor** .

Autor ? ,

▣ **Conversiunea = măsură economică revoluționară**

" Cea mai importantă realizare rămâne însă **legea lichidării datoriilor agricole** .
Într-o epocă dominată de **concepțiile ortodoxiei economice** și **teoria integrității creanței**
socotită ca o noțiune intangibilă , **d.C.Argetoianu** intervine
cu o **lege socotită revoluționară** , care **descătușează** însă pe plugar de robia cametei
și împiedică gravele convulsii economice și sociale
pe care le-ar fi cauzat o **executare în mase** .

" **Adversitatea cercurilor bancare** împotriva noii reforme și **neînțelegerea exactă a situațiunii**
economice și sociale , **periclitau menținerea acestor noi directive**
care **deplasau centrul de gravitate** al vieții economice **către agricultură** .

[-----]

C.Argetoianu /

▣ Programul PNA

[Economia]

În domeniul economic, **PA are o doctrină bine definită**, caracterizată prin **tendința de promovare pe toate căile a intereselor agricultorilor**. **Structura agrară** a Statului nostru **trebuie menținută** și, în acest scop, **economia trebuie ferită de tendințele autarhiei economice** care au caracterizat politica economică a multor state **și a influențat și unele din directivele partidelor noastre** [PNL]. **S-a crezut** și la noi că, din cauza lipsei de productivitate și rentabilitate a agriculturii, **țara noastră trebuie să devie o țară cu economie completă** și, în acest scop, **tot sprijinul statului a fost acordat pentru crearea unei industrii naționale**.

[Industria]

Fără a fi împotriva industrializării, PA socotește că **activitatea industrială trebuie încadrată intereselor agricole**, în așa fel încât să nu împiedice desfacerea produselor noastre agricole în străinătate și să asigure aprovizionarea agricultorilor, la **prețuri în directă proporție** cu valoarea produselor agricole. În domeniul industrial, PA cere **restrângerea sprijinului și protecției statului numai pentru industriile** care pun în valoare **materiile prime din țară**, și în special **industriile anexe agriculturii**.

Incontestabil că **se exceptează** de la această normă, **industria de armament**, căreia interesele apărării naționale cer **să i se dea tot sprijinul**.

[Agricultură]

" Starea rea a agriculturii românești impune statului **o politică hotărâtă de sprijin a intereselor agricultorilor**, prin **organizarea producției și reglementarea repartiției proprietății** [LD ?], asigurarea de **credite**, **degrevări fiscale și valorificarea producției**. În acest scop, trebuie **părăsite inițiativele izolate** și de expedient care au caracterizat activitatea multor guverne în acest domeniu și **inaugurată o politică agrară care să influențeze politica economică și financiară a statului și a schimburilor cu străinătatea**.

[Fiscalitatea]

În domeniul politicii fiscale, PA preconizează o accentuare a impozitelor indirecte, și o **degrevare a impozitelor directe și înlocuirea impozitului agricol printr-o taxă** la vânzarea cerealelor, care **ar evita sechestrarea avutului micilor agricultori**, asigurând, în același timp, statului un surplus de încasări.

[Protejarea elementului românesc]

Partidul Agrar este, prin însuși rostul său, **un partid naționalist**.

În repetate prilejuri, **Const.Argetoianu** a afirmat **drepturile elementului românesc de a ține în mână toate firele de conducere pe toate tereneurile activității naționale și necesitatea restabilirii echilibrului în favoarea elementului românesc**.

" **Poporul românesc** - spunea într-o conferință Argetoianu - **a câștigat fără îndoială**, într-atâtea veacuri de **jertfe și de suferințe**, **dreptul unei situații dominante pe pământul pe care l-a cucerit și l-a apărât** cu prețul atâtor sute de mii de vieți " . [-----]

[Sănătatea]

Una din **preocupările constante ale PA** și a conducătorului său, este **problema sănătății publice**, și în special a **organizării asistenței sanitare la sate**. Combaterea **bolilor sociale**, organizarea **combaterii epidemiilor și combaterea mortalității infantile**, sunt considerate ca **imperative naționale**, pentru satisfacerea cărora **trebuie făcute toate sacrificiile**. Cu ocazia congreselor sale, **PA a înfățișat un metodic plan de organizare a mării ofensive sanitare**, ce trebuie începută cât mai curând.

De altfel, la **congresul din nov.1936**, **pe primul plan** al problemelor de rezolvat de orice guvern, era **problema sănătății și a drumurilor**.

[**Educație, școală, cultură ; problema tineretului**]

În concepția PA, **statul poate să sacrifice, în organizarea lui, individul comunității**, și să urmărească, după cum cer vremurile, **integrarea efortului individual în efortul colectiv.** În lumina acestui principiu, PA privește **organizarea și educația tineretului. Tineretul nu trebuie lăsat în voia inițiativelor** de organizare **pornite din ideologii străine sau scopuri politice** [vizat legionarii și cuziștii] , ci grupat într-o **organizație unică de educație fizică și sufletească**, sub controlul și sub conducerea statului . [**LD : de tip străjerie, premilitărie**] **Controlul statului trebuie de asemenea să se exercite și asupra instrumentelor de educație socială și politică a poporului** [**LD : deci , cenzura**] care sunt : **presa, cinematograful , radiodifuziunea.**

P.Agrar / 31 oct.'37

////////////////////////////////////

c) Frontul Plugarilor [Petre Groza]

Autor ?, **Frontul Plugarilor** [dr.Petru Groza + medalion foto]

Doc.integral- fișier PCR - III -

[-----]

Ce vor plugarii aceștia români din Hunedoara și Zarand ? :

- S-au declarat **împotriva primei electorale** , văzând că **alegerile sunt o farsă în paguba democrației ;**
- Sunt hotărât **contra oricărei dictaturi ;**
- Sunt partizani ai **portului lor strămoșesc** și al cămășii albe din fuior românesc . Nu pot admite cămășile colorate, de import .
- Vor de lucru, **nu părazi și uniforme**
- Vor **reducerea ministerelor** și a diplomaților ;
- Vor **desființarea caselor autonome** , a **parazitismului agricol, comercial și industrial.**

////////////////////////////////////

d.) ID Suchianu , Ideologia ca factor al politicii românești

Suchianu /

▫ "Omul și pogonul" - legionar

Exemplu : mișcarea legionară. Ea este fondată pe idei . Aceste idei, simpliste cum sunt

- și **parțial false** - constituie ceva , moralmente, "**nobil**" , la așa-ziișii simpatizanți (nu și la militanți !) , acel norod anonim de **cetățeni care au impresia că " gardismul"** - prin **tineretea șefilor și limbajul îndrăzneț** - ar putea duce la o **înnoire morală** . Ar fi preferabil **să se cerceteze lozincile și formulele -revolver** .

De pildă "**omul și pogonul**" [**LD : 5.000 metri pătați**] .

Să se vadă **tulburarea morală socială** imensă , **de sens net comunist** , pe care ar determina-o , o **societate compusă din gospodării de un pogon fiecare .**

Ea ar fi dezastruoasă din p.d.v. economic.

Sistemul promisiunilor, în sine, naște o atmosferă pernicioasă [-----]

Formula "omul și pogonul " este un **exemplu tipic** a felului cum poate fi prezentată ca ceva revoluționar, o situație ca o "**fotografie anticipată a sărăciei rurale definitive "**

Când țărăniștii luptau era altceva. Acum s-a întâmplat "**o tragi-comică răsturnare de valori**" .

Noii veniți "au pastșat țărănismul țărăniștilor "

Ei sunt "**agrarieni**" și pretind că vor să **ameliozeze** soarta țăranului.

În realitate, oferă țăranului "**un program agrar** care echivalează cu **eternizarea mediocrității patrimoniale** . **Avuția unui pogon, este exact asta "**

Suchianu /

▫ Poporanismul liberal ; poporanismul țăranist

▣ Antagonism PNL -PNT : primatul economic

[LD : nu împărtășesc întru totul opiniile lui Suchianu, mai ales în ce privește "părăsirea" preocupărilor "țăraniste" în ideologia, doctrina și înfăptuirile PNL .

Nu împărtășesc nici opiniile sale privind **continuitatea benefică a programului "sterist"** în ideologia PT , în faza "copilăriei " acestui curent, în primul deceniu după Unire.

Dimpotrivă. Dar semnalările lui , pentru timpul respectiv, sunt interesante.]

După război, **poporanismul a încetat a mai fi o avangardă a Partidului Liberal**, pentru că **PNL se depărtase de ideile țărănești** , subliniind pe cele privind **dezideratul industrializării** .

De aceea **poporanismul tinde să devină autonom** .

Ceea a și făcut **Partidul Țărănist** (Mihalache, Madgearu) ,

care **a continuat programul poporanist sterist** .

Când el se va înfăptui [LD : prin cele două mari reforme făcute de liberali !]

lozinca " reformei agrare " se va înlocui cu **lozinca " primatul agriculturii "**

Ambele partide fiind de acord cu necesitatea industrializării,

deosebirea consistă din **aplicare și metodă**. Din această diferență ,

se va accentua un prim antagonism între cele două ideologii .

Suchianu /

▣ Stil de viață : orășenesc - rural

▣ Antagonism țăranism - toate celelalte curente

O altă chestiune vizează **condiția țaranului**, problema **stilului de viață orășenesc și rural**

De aici rezidă **antagonismul doctrinar fundamental** dintre cele două partide.

Țărănismul - fidel poporanismului - cere o urbanizare a satului , civilizarea satului ; cere un țăran fără veleități de falsă boierie, dar un țăran cu lumină electrică, școală bună, apă curentă, bibliotecă ; țăran cu ghetă și cămașă curată ; care citește gazeta și cumpără cărți ; care mănâncă cu furculița și merge la cinema .

Un țăran ca în Anglia, Danemarca , SUA..

Problema este grea, deoarece **nivelul de viață al țaranului român** , comparat cu cei citați, dă un raport de 1/ 18 la scara nivelului de civilizație.

Această enunțare aritmetică dă ideea despre

stadiul real în care se află țăranul român pe scara civilizației .

Această problemă naște un **dezacord ireductibil între țăranism și liberalism**.

pe acest teren , **filo -țăranii sunt combătuți de toate celelate partide** ,

chiar dacă nu mărturisesc acest lucru. Se știe foarte bine că **echilibrul economic al României-bugetar , comercial - se datorește sub-consumăției de la sate** .[-----]

O prăpastie enormă îi desparte . Dar această prăpastie face posibil echilibrul !

Cine nu se atinge de această sărăcie , asigură menținerea echilibrului social românesc.

Cine cere ridicarea nivelului vieții sătești, determină, implicit , o mare perturbare socială

Deci nu numai PNL este adversarul PT , **ci toate celelate partide** .

Este specific României că , de 4 ani, **opozția face bloc contra PNT** (care nu e la guvern !) .

Agrarianism / țăranism / legionarism / 31 oct.'37

22.) Gh.Tătăărăscu , *Expozeu* , șed.CC al PNL ,/ 4 ani de guvernare / 2 nov.'37

("Dimineața" , an 33, nr. 11.089, 3 nov.'37 + foto Gh.Tătăărăscu -sosirea de la Ankara)

Doc.integral : **fișier Guvern PNL XIV**

Tătăărăscu / 2 nov.'37 / retro **15 nov.'33**

▣ Moștenirea preluată la guvernare

[-----]

Trei legi de conversiune a datoriilor , inoperante și agravante ale situației

Instituțiile cooperatiste la pământ. [-----]

Agricultura [**Voicu Nițescu, M.Ghelmegeanu**] cu un randament deficitar .

Politică de sprijinire a prețurilor produselor agricole, neoperantă .

O politică de raționalizare și ameliorare a culturilor , nici măcar luată în considerare.

Camerele de agricultură lipsite de mijloacele necesare pentru îndeplinirea misiunii lor.

[-----]

Tătăărăscu / 2 nov.'37

▣ **Însănătoșirea finanțelor publice**

[**Dinu Brătianu / Victor Slăvescu-Miță Constantinescu // Victor Antonescu / Mircea Cancicov -D.Alimănișteanu**]

[-----]

Conversiunea datoriilor

" **Am atăcat** , încă din primul an al guvernării noastre , chestiunea **datoriilor agricole și urbane**, și **am rezolvat definitiv** această problemă ce părea insolubilă .

Prin plicarea legii, s-a desrobii a doua oară țărănimea noastră și s-au restabilit raporturile normale dintre creditori și debitori . Grație politicii noastre, a reapărut și încrederea publicului în instituțiile de credit și, prin această reparație, viața economică a putut să-și ia un nou avânt .

[-----]

Înlesnirea creditului

"Pentru a veni în ajutorul claselor producătoare , îndată ce situația financiară ne-a îngăduit-o, **am creat marile instituții de credit** , menite să creeze

noi posibilități de dezvoltare tuturor **inițiativelor particulare** . În cadrul programului nostru,

am creat Institutul Național de Credit Agricol. [-----]

Tătăărăscu / 2 nov.'37

▣ **Refacerea economică** .

" În domeniul economic , practicând cu perseverare **o politică de stimulare** a tuturor ramurilor de producție națională , am reușit , **după patru ani de eforturi** , să atingem rezultate nesperate

Comerțul exterior

[**George Assan / VPSassu / N.Teodorescu**]

[**Încerc să fac un tabel ... dacă reușesc, pentru că el dă zerourile în litere**]

Grație acestei politici **comerțul nostru exterior** s-a dezvoltat **progresiv** în tot acest interval și în **1936** exportul atinge cifra de **21 miliarde 699 milioane** lei, față de 16 miliarde 756 milioane lei în 1935 , și **14 miliarde 171 milioane în 1933**, iar în primele 9 luni ale anului 1937 , exportul însemenează **22 miliarde 850 milioane lei** .

	<u>1933</u>	<u>1936</u>	<u>1937 (9 luni)</u>
Comerțul exterior	14.171.000.000	21.699.000.000	22.850.000 .000

Export	<u>1933</u>		<u>1936</u>	
	<u>Tone</u>	<u>Lei</u>	<u>Tone</u>	<u>Lei</u>
Animale vii	29.361	404.000.000	68.282	1.000.000.000
Lemn	636.945	1. 017.000.000	1.000.0 65	1. 679 .000.000
Cereale	1.000 890.000	3. 283.000.000	2.000.072	5 . 341.000.000
Prod.petrol	5.885 .653	7.838.000.000	6.885.130	8. 961.000.000

[-----]

Tătăărăscu / 2 nov.'37

▣ **Agricultura** .

[**Gh.Cipăianu / Ion Manolescu -Strunga / Mircea Cancicov / VPSassu**]

[**LD , 7 dec.2003 . Realizările în acest domeniu chiar dacă încă modeste, sunt notabile .**

Pe nedrept considerat a fi vitreg cu agricultura românească,

eu cred că **mult-puținul care s-a făcut** este , mai ales, **meritul guvernărilor liberale.**

Nerentabilitatea agriculturii , în general, **nerentabilitatea celei românești**, în special, are cauze mai complexe care trebuiesc căutate în discrepanțele istorice și de sistem.

Criticile țărăniște , cu neglijarea (sau primatul lor) agriculturii ,

au trecut , după 1944, din doctrina , propaganda și mentalitatea interbelicului, în propaganda comunistoidă , având ca scop și rezultat colectivizarea.
Dar , deocamdată , suntem în 1937 ...]

" În domeniul agriculturii, am practicat aceeași **politică de stimulare și ocrotire** , îndrumând-o spre **perfecționare tehnică și adaptare la situația de criză generală.** În cadrul acestui program , **am afectat** în fiecare an **credite extraordinare** menite să intensifice **acțiunea tehnică a ministerului** Agriculturii și Domenii, **alocând** în acest scop **127.596.416 lei** pentru campania 1934 / 1935
236.639.976 lei pentru campania 1935 / 1936
317.511.971 lei pentru campania 1936 / 1937

" Am creat în vederea aceste acțiuni de raționalizare a agriculturii , **216 centre în 67 de județe** , conduse de **ingineri agronomi** , organizând **școlile de agricultură și fermele Statului** , în vederea funcționării lor **ca centre agricole**, și înființând totodată și **14 câmpuri de experiență** pentru **plantele de nutreț** și **853 gospodării model** în 37 de județe ; iar în ultimul timp, am organizat drept început , **100 centre de moto-cultură** , având fiecare câte **o echipă de 4 tractoare** , înzestrate cu tot personalul și mijloacele tehnice necesare .

" Am ameliorat metodele de lucru în **vinicultură și pomicultură** prin **distribuirea de material gratuit** , echipe de îndrumare și de curățire a pomilor, asigurând **o producție mai bogată și o valorificare mai bună** prin crearea de **noi debușuri de vânzare și export** .

Valorificarea produselor agricole

"Am avut în chip constant drept unul țelurile acțiunii noastre de guvern, **valoificarea produselor agricole.** Prin măsurile de **sustinere a prețurilor** , numai în trei ani am realizat pentru economia românească un plus de venit de **peste 17 miliarde lei** , iar **producătorul român un plus** de venit între **20 -28.000 lei la vagon** .

"Grație acestor măsuri, **exportul produselor pomicole** a crescut de la **8.833 tone** în 1932, la **35.177 tone** în 1936 .

" pentru **valorificarea animalelor și produselor animale** am creat **noi debușuri** pe piețele din Orient și Occident, și am pus în funcțiune **abatorul din Burdujeni**. Astfel :

Produsul	1933	1936
Bacon (Anglia)	1.000 kgr.	1.000.000.kgr.
Boi	16.593 capete	39.050 capete
Oi	2.507 capete	74.431 capete
Porci vii	125.764 quintale	300.000 quintale
Produse animale	163.000 tone	200.000 tone
Lână merinos	36 lei/ kg	90 lei / kg.
Lână codină	15 lei / kg	38 lei / kg .

" Am constituit **noi islazuri** și am **mărit islazurile existente** , defalcând în acest scop din popriezătățile Statului o întindere de **95.338 hectare** .

Am sporit mijloacele serviciului silvic, în acțiunea de **reîmpădurire** și de crearea **perdelor de protecție** în regiunile de stepă , căutând să creiem , o atmosferă generală de ocrotire a pomului și a pădurii.

" **Am reorganizat Camerele de Agricultură** , făcând din aceste **asociațiuni profesionale publice** , **instituții autonome** , **organe active** la exterior , care **au executat programul Ministerului de agricultură** în cadrul nevoilor locale.

" **Am încurajat asociațiile agricole private** , menite să remedieze fărâmițarea micii proprietăți.

" Am continuat **opera de ajutorare a coloniștilor** , lămurind situația juridică a **4.379 români** de peste hotare , recunoscuți ca cetățeni , construid peste **1295 de case** și luând măsuri ca **terenurile emigranților turci** să revină Statului român , spre a fi **utilizate pentru nevoile de colonizare.**

" Datorită acestor acțiuni , **valoarea pământului** care se depreciase , **a început să urce simțitor.** De la 1934 până astăzi, **prețul pământului a crescut cu peste 50%** ,

punând această **principală bogăție** la locul pe care îl pierduse.

Sătenii înstăriți cumpără pământul la aceste prețuri. **60% din marile proprietăți vândute trec în mâinile sătenilor**, datorită exercitării **dreptului de preemțiune și a creditelor** pe care le-am pus la dispoziție, în măsura în care economiile făcute de săteni nu ajungeau la plata pământurilor cumpărate.

Ogorul a devenit, iarăși, sub guvernarea liberală, izvor de venit și de viață pentru plugăria română.

Sustinerea cooperăției

[**Mihail Negură**]

[LD : am impresia că în acest domeniu, **realizările sunt modeste**. Până în 1936, făcea parte din ministerul agriculturii, apoi s-a separat în departament special.

.Nu știu de ce **mișcarea cooperatistă** - pe care s-a bătut atâta monedă - **nu a prins vigoare în România**. **Cooperative de credit, de consum, de producție și de valorificare.**

Obiect de **dispută doctrinară și propagandistică**, ele au fost ținta deselor **dispute legislative, organizări și reorganizări** care vizau **interese economice**, cu implicații bancare și regionalism.

Și acum, după atâta cercetare, nu am ajuns la stabilirea meritelor sau greșelilor săvârșite de un partid sau altul. Ceea ce pot să spun, este că în anii premergători războiului, ele începuseră să-și arate roadele.]

Cooperative de credit

"În domeniul cooperăției, după ani de dificultăți, pricinuite de grava criză a agriculturii, ca și de lipsa unei serioase îndrumări, **acțiunea de refacere** începe să se afirme din nou din 1934, **mișcarea cooperatistă** fiind pusă să îndeplinească **rolul hotărâtor** în marea operă de **redresare economică și educațiune** a maselor.

" **Asanarea băncilor populare**, a **federalelor și centralei** lor de credit, la care Statul a participat cu **peste 2 miliarde lei**,

din care 1 miliard 400 milioane acordați în cursul anului 1936,

a fost unul din **actele cele mai importante pentru redresarea cooperăției** noastre.

" Pe de altă parte, sprijinul acordat diferitelor cooperative de credit crește neîncetat.

Banca Centrală de Credit a acordat **de la 16.953.767 lei** (în 1933),

la **370.000.000 lei** (în 9 luni ale anului 1937)

Dacă ținem seama că prin **noile instituții de credit**, care și-au început activitatea,

pentru **agricultori și meseriași**, **volumul creditelor** ce vor fi acordate prin organizațiunile

cooperative **va fi sporit simțitor**, putem considera **problema creditului popular**

în bună măsură rezolvită.

Cooperative de consum, Cooperative de producție

Cooperativele de consum, atât de necesare pentru a asigura aprovizionarea la prețuri juste, au luat și ele, în ultimii ani, **o mare dezvoltare**.

Cooperativele de producție și valorificare, au luat de asemenea cel mai mare avânt, datorită mandatului primit din partea Statului pentru susținerea prețurilor unora din produsele agricole sau intervențiunii directe în vederea aceluiaș scop, pentru alte produse.

În operațiunea de susținere a **prețului grâului, numai de la înființarea**

Centralei Cooperative de producție și valorificare (22 iunie 1935) și până la 30 sept. 1937,

s-a cumpărat cantitatea de **46.147 vagoane** în valoare de **1.709.122.000 lei**,

de la **423.459** producători mici, **35.859** producători mijlocii și **3.746** producători mari

Printre aceste **cooperative de producție și valorificare**,

sunt **cooperativele viticole și pomicole** din aproape **toate regiunile productive**,

înzestrate cu **pivnițe model, crame, laboratorii, aparate** -

ca și **silozurile de fructe**, construite sau achiziționate de Ministerul Cooperăției.

" Ultima și cea mai însemnată **operă sprijinită de guvern și îmbrățișată de cooperăție**,

a constituit-o **întinderea culturilor și industrializarea textilelor naționale**,

- **izvor de venituri** și mijloc de **emancipare economică** - care a primit **un serios început** de execuțiune, ce trebuie **urmărit și încurajat**.

" **O atmosferă de efectivă conlucrare** între unități

și **desăvârșită solidaritate** între **căpeteniile de la conducerea lor**,

s-a putut dobândi în anii din urmă : **cooperativa a devenit un puternic și unitar instrument de promovare a muncii și propășirea tuturor categoriilor productive.**

Dovada convingătoare a **avântului** ce a luat în nou **mișcarea**, o aflăm în **marele număr de unități cari au luat ființă** de la 1 ianuarie 1934 și până la 1 septembrie 1937 .

Din totalul de **7.865 unități existente** , **1.423 s-au creat în ultimii 3 ani**, iar pe lângă **321 cooperative școlare** (1934) , **s-au adăugat încă 1.191** ('34-'37)
Gh.Tătărăscu / 2 nov.'37

23.) Gh.Tătărăscu , discurs radiofonic, înfăptuirile de ieri, programul de mâine , 13 dec.'37

Răspuns la criticile lui Maniu .

(" Dimineața " , an 33, 14 dec.'37 + foto Tătărăscu la microfon)

Doc.integral : fișier **Gvern Tătărăscu - XV -**

[-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

▣ Guvernarea de 4 ani

" Așa dar , o parte din criticii noștri **tăgăduesc opera de consolidare ce am săvârșit** în ultimii patru ani . În fața țării , eu **întreb pe acești critici :**

Da sau nu - am înfăptuit marea **reformă a conversiunii datoriilor** ,

față de care **trei legi anterioare se arătasera neputincioase** ,

și **am desrobit** , astfel, **pentru a doua oară [după împrumut]** , **țărănimea noastră** , renăscând în același timp **creditul și reducând liniștea și pacea** într-o țară tulburată ?

[-----]

Da sau nu - am făcut o **politică de protecție a agriculturii** și de **valorificare** a tuturilor produselor agricole , dând puțință **agricultorilor noștri să-și mărească veniturile ?**

[-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

▣ Scumpirea vieții : impozite, prețuri

" **Adversarii noștri ne acuză că am scumpit viața** .

Nu voi nega că din pricina impozitelor ce am fost siliți să așezăm pe umerii țării , **viața s-a resimțit de o ușoară ridicare a prețurilor** , [-----]

" Am făcut , însă, în același timp , **și o operă compensatoare :**

prin politica noastră de valorificare , prin întreaga noastră politică economică , **am putut spori veniturile tuturor claselor producătoare .**

Agricultorii, industriașii, comercianții , și-au sporit veniturile lor.

și ridicarea costului vieții s-a găsit **o compensație depășitoare**

prin **ridicarea prețurilor produselor lor**, astfel încât conjunctura generală economică , dirijată de guvernul nostru , **a evoluat în favoarea acestor clase.** [-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

▣ Era reformelor

" Datorită chibzuinței și priceperii noastre, țara are azi **finanțele publice consolidate** și **izvoarele bogăției ei sporite** și putem astfel înfăptui azi , ceea ce nu am putut înfăptui ieri .

" Vom putea deci inaugura **era reformelor** , având drept scop :

ridicarea veșii satelor , întărirea clasei muncitorești , punerea în valoare a tuturor bogățiilor țării și despoliticianizarea totală a vieții statului .

"În acest împătrit domeniu , se va dezvolta **acțiunea novatoare a guvernului** , călăuzit în permanență de **crezul naționalismului constructiv.**

" **Înfăptuirea acestor reforme nu se va face prin acte de violență și de silnicie,**

ci numai printr-o mai rațională organizare a muncii naționale,

prin punerea în mișcare a **noi capitaluri** , și în special a **capitalurilor românești**, și printr-o totală **revizuire a tuturor practicilor din viața noastră publică .**

" **Munca tuturor , disciplina generală , colaborarea tuturor claselor** ,

vor da viață reformelor care așteaptă înfăptuirea lor . [-----]

Ridicarea vieții satului

Punerea în valoare a bogățiilor țării

" Anul 1938 , va fi , în primul rând, anul a noi investițiuni și a mari lucrări de interes obștesc, care vor deschide noi perspective de dezvoltare materială și de propășire a țării noastre .

" Uzine noi pentru transformarea industrială a produselor agriculturii ,

silozuri noi pentru valorificarea cerealelor , [-----]

uzine noi pentru transformarea materiilor pime necesare industriilor noastre ,

uzine noi pentru transformarea cânepii și a inului se vor ridica curând pe tot întinsul țării,

aducând un spor de înflorire a agriculturii , industriei, comerțului și muncii românești .

[-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

Guvernul și Ardelenii ?!

Ce a realizat , însă , dl Maniu pentru Ardeal , și ce am realizat noi ?

" În decursul acestor 4 ani de guvernare , având de luptat cu toate dificultățile crizei

economice mondiale, am acordat , totuși, intereselor ardeleni o promovare și ocrotire

pe care pot s-o califice fără precedent.

" Ne-am străduit și am reușit să creiăm în primul rând ,

noi posibilități de dezvoltare pentru economia Ardealului, și în special pentru cea agricolă,

căutând să găsim noi **debușuri** pentru produsele ei ; datorită politicii noastre ,

crescătorii ardeleni își vând astăzi vitele cu preț îndoit , față de prețul de acum patru ani .

[-----]

" **Am ajutat instituttele de credit din Ardeal,**

și prin acest ajutor ele s-au putut menține și înflori . [-----]

" **Ce a făcut d lului Maniu pentru Ardeal , în timpul guvernării sale ?** [-----]

D.Maniu, ca șef al guvernului, a putut cunoaște toate problemele economice ale Ardealului .

Ce a făcut pentru soluționarea acestor probleme ?

Ce a făcut pentru industria Ardealului ?

Ce a făcut pentru instituțiile financiare românești din Ardeal ?

Ce activitate a desfășurat d.lului Maniu pentru acest Ardeal ?

Nu cunosc această activitate și nimeni n-o cunoaște . [-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

24.)